

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főszerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-u. 32.
TELEFON-SZÁM: ...
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Az ellenzék és Tisza

Budapest, június 9.

A Tisza-kormány ma megalakult és megalakulásának előestéjén letaglóztta a rongyokká tépett sajtószabadságnak még azt a szegény maradékát is, amely Lukács miniszterelnöksége idejéből irmagnak itt maradt. Mert ez a megdöbbentő retorzió, nem a Kain-bélyeggel távozó Lukács kontójára megy már, — ez az új regim debutje, egy kis izelítő abból a rengeteg veszedelemből, kiméletlen, drákói uralomból, ami Tiszával együtt az országra szakadt.

A helyzet illetéknépp való alakulása pillanatában azonban a legnagyobb fárgyilagossággal meg kell állapítanunk, hogy végét kell vetni a deklarációs politikának és az ellenzék súlyos és az ország egész jövőjére kiható alternatíva előtt áll: vagy folytatja eddigi taktikáját és ezzel megerősíti a kormányzati párt-abszolutizmust, vagy pedig vállalja, és vállalnia kell, hogy az eddigi huzavona, a meditatív politika, a passzív küzdelem hatástalanságát maga bevallja és a cselekvés terére lép.

Politikai harcokban következetesnek lenni magáért a következetességért — oktalanság, százszoros oktalanság akkor, amikor egy hosszú és fájdalmas esztendő minden keserősége azt kiáltja az ellenzék felé, hogy következetessége veszedelme az országnak, taktikája erőtlenség és hatástalan. Egy esztendei küzdelem után, mikor az egész ország forrong, az egész ország szimpátiájára és bizal-

mára támaszkodva nem tudta az ellenzék annyira vinni, hogy odafönt csak számba is vegyék! És vajjon nem gondol az ellenzék arra, hogy a história tőlük is számon fogja kérni a történeteket és nemcsak a munkapárt nyomasztó önzését, hanem az ellenzéknek a ténykedését is kritika alá fogja venni? És vajjon érzi-e az ellenzék, hogy a jövő nemzedék teljes felmentést fog adni neki? Meg van, meg lehet az ellenzéknek a nyugodt, a biztos öntudata?

Ismételten kifejtettük már, hogy a Tisza-féle politikával szemben a passzív magatartás, a türes taktikája nem vezet célra. És az események bennünket igazolnak. De ismételten hangsúlyoztuk azt is, hogy az egységes, erős, a hatalom minden eszközével rendelkező ellenféllel szemben megosztott erők nem érvényesülhetnek. Arra is rámutattunk már, hogy amikor a legközelebbi cél: az engesztelhetetlen munkapárti rendszer megbuktatása minden távolabbinál fontosabb, mindennél életbevágóbb és sürgetőbb, — öngyilkosság a meditálás és a programfaragás, mert amikor a koronától azt kívánjuk, hogy kergesse el leghibebb, legszolgálatkészebb uszályhordozóit, nem lehet ennek tetejébe olyan programot diktálni, amely már a csirájában hordja a dinasztiaival való konfliktust.

Kérjük, figyelmeztetjük tehát ismét az ellenzékét, ne áldozza fel távoli, de ma kétségtelenül teljesíthető, az ő biztos meggyőződése szerint is teljesíthető aspirációk kedvéért a jelent

és a legközelebbi feladatát, ne essen abba a következetességbe, amelynek meddsége már kész veszedelem, hanem fogjanak össze mindannyian és ha vannak, akik ennek az igyekezetnek kérekkötői lennének, ők maguk távolítsák el az intrikusokat és személyeskedőket.

Az ellenzék politikája ma még az az eredménytelenség sem dicsekedhetik, hogy Lukácsot a parlamentben buktatta meg, mert Lukács bukásának saját maga, az ő mindenrekapatható üzletessége volt az oka, amiért a bíróságtól nem kapott elégtételt s ez buktatta meg őt, de csakis őt, egy személyt, míg a rendszere százszoros erővel ébred újra. Nem nevezhető politikai sikernek az, mikor a kormány akkora megszegényítése után, mint a Déry-per ítélete, pillanatnyi diadal után minden eddiginél súlyosabb vereséget szenved az ellenzék Tisza kinevezetésével.

Most valóban itt az ideje végét vetni az erőtlenség deklarációs politikának és a nem belső egységből fakadó tiltakozásoknak. Itt az ideje összefogni és vállvetve, új csapásokon venni fel a harcot. Elérkezett a tettek ideje, de nem a felelőtlen egyéni cselekvésé, nem is az erőszakot kiprovokáló virtuskodásé, — össze kell fogni, egy pártba tömörülni, új taktikával sikra szállni mindazoknak, akik meg akarják dönteni Tisza szuverén, reakciós hatalmát.

Ezt várja az ország az ellenzékétől és tudjuk jól, a korona is ezt várja tőle. Mert a korona álláspontja teljesen érthető: mikor egy egységes, mindenre

Emlékezzünk régiékről

Írta: Móricz Pál

(Utánnyomás tilos)

Ázsiai őshazánkban nem pöffeszkedtek kevély hegyek. Csupán az öreg sirhalmok emelkedtek ki a sík-mezőn. Szeliden, szélesen kanyargó folyóvizek pántlikázták keresztül a kék-zöld pusztát. A vadász, halász és jószág-tartó lovasosok mostani hazánkban is felkeresték a síkságon a széles vizeket. Főként a Tisza-partján támadtak bokrosból magyar tanyák. Az eredeti és különleges magyar víziélet is leginkább a Tisza-mentén fejlődött ki. Itten ma is tartja magát. Pedig a Tisza-folyó sem a régi már.

Egyenes árkokat húztak az álmosan kanyargó folyó útjába. Tavaszai megszaladásainak sánczokkal állottak elébe. Elítkadtak fűzfás ligetei. Kiszáradtak a szomszagos rétek. Napraforgók sárgulnak a hamvas vízilijomok helyéről.

Az elítkadt ligeteknek átvedlett a szomorú sorsu népe is. A vadász „Czoczilusta” bér munkásnak csapott fel. Közönséges cseléd-sorba aljasult a pásztor. Árendások robotosivá löpültek a szabad halászkok. Nem gyönyörűség, teher nekik a hálövetés. Megfogyatkozának a vízi-molnárok is. Ritkán kerekedik kedvük, hogy a másfél méteres vízi-dudát — „gorhó” és „hajósok kutyája” is másként — megugattassák. Estendél, a csendes Tiszán,

kellemetlenül riongott végig ez a torzhang. Boszusan hallgatták a hajókon czipőzgatógó legények.

Elnémultak a gorhók. Az 1850-es években még majdnem száz vízi-malom duruzsolt a szegedi Tiszán. Ma tizet is bajos összeszámlálni. Azokon sem lisztet, paprikát őrölnek.

Vízi-molnárekkel furfangra vetekedtek a világiártas hajósok. Szintén állandóbb lakók a Tisza-vízén.

Ma is tartják magukat. — A vasutak mellett is számottevnek az olcsóbb vízi utvonatok gyönyörű „bögős-orru” hajóikkal. Szegedi „superók” faragták, remekbe faragták az ilyen hajót csárda-házával, őrfájával. . . Már ezeket is mindinkább kiszorítják a kátrányostestű ormóttan gyári tákolmányok.

Ezeknek a hajó-csárdaházaknak tűzhegyén kövér paprikás halakat főzögetett a „mesáj”.

Az étel étvágyesiklandó illata lengedezve szállott túl a parti fűzeseken. A „hete-sek” — hétszámra fogadták fel a hajóslegényeket — nehezen várták ilyenkor, hogy a folyó-fenekre bocsájthassák a „drumót”. Ördög-névvél itten a vasmacskát tisztelték meg. Midőn szépen sütött a holdvilág, hallatszottak ám különös pogány-káromlások is:

— Az ördög vinné már el ezt a forintlopót. — dörmögte az egyik.

— Hogy nem is szégyenli el már magát, a rezes képével hogy nem is buvik már el a

felhős rengetegbe, — különösen így káromkodának a hajóslegények, akik a holdvilágot csufolták „forintlopónak”. És igazuk is volt. Mert ha szépen sütött, akkor a napibér rovására és betudásával éjszaka is tovább hajóztak; a holdvilág csakugyan kilopta zsebükből a pénzt.

Inkább a „szomszédos forgalom” lebonyolítására szolgáltak a kisebbmértű, felfelé nem lóval, hanem embererővel húzott, illetőleg vontatott „csámeszek”. Ázsiában, távol keleti vizeken találhatók még ilyen kezdetleges járóművek. Nálunk ezek is elfogyatkozóban nótás, vidám, elégedett, fürge népségeikkel együtt. Fogytomig jutottak a halászkok is, akikről 1552-ben — a szegediekről — úgy énekelt Tinódi Sebestyén diák:

Chak is fő halász és hét száz benne vala,
Kik egy-egy terekekkel vinni mernek vala...

Fogytomig jutottak ezek a halászkok is. A sovány Tiszából kipusztultak a kövér halak is. Szerencsénk, hogy a nagy Hermann Ottó kincses könyvtárt összeirt felőlük. Másként — maholnap — azt sem értenék meg, hogy a halfogó magyarok rendjében mit képviseltek a keczézők, varsázók, picézézők, pendelezők a nagy hálövetők mellett? A halászkok zöldselem hálófónatu zászlójára nemigen tűznek már virágbokrétát. Mint hollómadár törött szárnya, fekete pántlikák lengedeznek a zászlóhegyről. Olyankor temetgetik a szegedi halászkokat. . .

kész, guvernementális és lojális párt áll a rendelkezésére, mért forduljon el tőlük és kihez forduljon? Az ellenzékhez, amely intranszigenz tanokat hirdet, ahhoz a kisebbséghez, amely a maga keretei között is széthúzó, féltékenykedő, s helyes programot és czélt megválasztani szinte képtelennek látszik?

A következetességnél és az eredménytelen támadások folytatásánál is van egy hatalmasabb tényező a parlamenti harcokban: a politikai okosság. És ez a politikai okosság, az erők és lehetőségek helyes felismerése, ma azt diktálja, hogy minden távolabbi czélhoz egy ut vezet: a mai rendszer megbuktatása. A mai rendszert pedig csak egyképpen lehet megbuktatni: ha az ellenzék kormányképes programmal egysül, a kormányképes program pedig készen áll: az általános, egyenlő, titkos választójog.

A politikai okosság nevében kívánjuk az ellenzékétől, hogy ezt az egyetlen lehető utat válassza. Legyen erős és határozott, a széthúzást szítókat pedig ne tűrje meg, mert hogy akar a másik elenséges táborral sikeres harcot, ha saját kebelében sem bírja az egységet helyreállítani. Ne medítálgjon az ellenzék, minden perc drága, az általános, egyenlő, titkos választójog legyen a programja, egyesüljön egy főmör, nagy, új, erős párttá, hagyjon fel a passzivitással, amely végre is lehetlenné fogja tenni, hagyjon fel czéltalan következetességével és vegye fel a harcot künn az országban, de benn az országházában is. El fogjuk ismerni mindenkor az ellenzéknek, hogy a parlament nem parlament, hogy ott normális tanácskozás lehetetlen, de az ország érdeke kívánja, hogy ezen a kegyetlen valóságban tegye túl magát az ellenzék és senki nem fogja azért Tiszát alkotmányos államférfiúnak elismerni és senki nem fogja az ellenzékét csak egyetlenegy szemrehányással is illetni. Egy sötét esztendő tragikus tanulságai ezek.

A tutajos tótot, oláhot és ruthént nem számítom a magyar-vizek törzsökös népéhez. A tiszaháti, apró fürtös, gubás magyarok már azok voltak. Szintén tutajon ereszkedtek alá az alföldi nagy, széles vizekre. A tutajon, rekeszek között, mosolygó piros termést, az úgynevezett „jánysecsü almát” rakták garmadára. Ezek a zsiros, háziszóttos ingü, zsiros haju vidám magyarok a vizek mentén jó vásárokat csaptak.

Almájukért leginkább buzát cserélgettek, talán innét, ebből származik a „buzás alma” elnevezés? Jó vásár után az áldomás elől sem tértek ki soha.

Bort iszik az utonjáró,
Akár szegény, akár báró...

ilyenkor dalolgatták.

A révészek is barátkozó természetű magyarok voltak a kompátjáróknál a „hidassal”. Azonban a tiszai vashidak sűrű kiépítésével elvesztették jelentőségüket a „révek”. Sok zöldmohás íromba hidas a szárazra került. Szerzegős tűzön lobogott el a sok százados öregfa, mert elmúltak a lassu járásu boldog idők, midőn még az útja senkinek sem volt felettébb sietős. Az új időknek villamos és gőz-kereke dübörögve száguldozik. Halkszavu csendes mesélgetésekre nem érnek rá a lóto-futó ideges emberek. A magyar folyóvizeken jajkiáltás nélkül temetkezik egy nagyon szép, nagyon gyönyörű őselet.

Tisza megalakította a kormányt

— Megfartotta Lukács embereit —

Serényi és Josipovich nem vállal tárczát

— A kormányváltás hírei. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 9.

A második Tisza-kormány megalakult. Tisza megtartotta Lukács László embereit gróf Serényi Béla és Josipovich Imre kivételével, a kik az új kabinetben nem vállalnak tárczát. Tisza az ilyképpen megüresedett földmivelésügyi tárczát báró Ghillány Imrével, a munkapárt egyik alelnökével töltötte be, míg a horvát miniszterségre úgy határozott, hogy az egyelőre betöltetlen marad. Lesz ezenkívül még egy új miniszter: báró Burián István, aki az őfelsége személye körüli minisztériumot veszi át. Ezt a miniszterséget előzőleg Lukács László viselte.

A politikai államtitkárok körében sem lesz sok változás. Egyedül Jakabffy Imre belügyi államtitkár távozik el helyéről, akinek utóda Némethy Károly eddigi adminisztratív államtitkár lesz, ugyanaz, aki Tisza választójogi törvényét készítette. Beszéltek arról is, hogy Kazy József földmivelésügyi államtitkár is vissza fog vonulni, de utóbb kiderült, hogy ez a hír alaptalan, mert Kazy továbbra is megmarad államtitkárnak.

Az új kormány tagjainak névsora tehát teljes. Ezzel a névsorral Tisza ma este Bécsbe utazott, hogy az új kabinet tagjai részére kizeszközölje a királyi kinevezést. Az új miniszterek szerdán teszik le az esküt a király kezébe, hogy csütörtökön a törvényhozás két házában bemutatkozhassanak. Ebből az alkalomból Tisza a képviselőház csütörtöki ülésén hosszabb beszédet mond, amelyben programját fogja vázolni. Ez talán felesleges is, mert a Tisza programját az egész ország nagyon jól ismeri és jól tudja, hogy az a program nem lehet az, amire az ország közvéleménye vár: a demokratikus átalakulás programja.

De csalódást fog okozni ez a csütörtöki beszéd más irányban is és különösen a munkapártnak azokat a józanabb elemeit fogja kellemetlenül érinteni, akik Tisza miniszterelnöksége daczára biztak egy békés fordulat lehetőségében. Tisza beszéde errenézve egyáltalában nem fog garanciát nyújtani. Az ellenzék nem hívja majd fel, hogy vele formális béketárgyalásokat kezdjen, — hiszen ez különben is hiábavaló volna — hanem egyszerűen meg fogja inteni, mert nem látogatja a Ház üléseit. Egyebekben azt is kijelenti Tisza, hogy az ellenzék távollétét ő nem tekinti olyan körülménynek, ami a Ház munkásságát megakadályozhatná. A csonka parlament teóriáját ő nem ismeri el, hanem megy előre a maga útján, ha kell, ellenzék nélkül, vagy annak ellenére is.

A csütörtöki beszéd tenorja tehát az lesz, hogy minden marad a régiben. Megmarad továbbra is az erőszak és az ököljog uralma a politikában épp úgy, mintha még most is Lukács László ülne a miniszterelnöki székben. A kutya marad a régi, csak a nyakravaló új. A kabinetet többé nem hívják majd Lukács-kormány, hanem Tisza kabinetjének. Lényegileg azonban ez nem jelent változást, mert hiszen tudvalevő, hogy a megbukott Lukács-kabinet is inkább volt a Tisza Istváné, mint Lukács Lászlóé.

A kormányváltásról szóló mai híreink itt következnek:

Tisza hazaérkezése.

Tisza István gróf dezinált miniszterelnök vasárnap reggel félhét órakor érkezett meg Bécsből Budapestre. A rendőrség, úgy látszik, tüntetés-től tartott, mert nagy készenléttel vonult ki a pályaudvarra. A nagyszámu rendőrcsapatnak és a sok detektívnek parancsnokai Köpf Ferencz főparancsnokhelvettes és Gersits rendőrfelügyelő voltak. A detektívek és a rendőrök a pályaudvar csarnokában helyezkedtek el. Néhány perczel a vonat megérkezése előtt a pályaudvaron megjelent Desseffy Arisztid, a képviselőház elnöki tanácsosa, hogy fogadja Tisza grófot. Tisza végigment a pályatest közötti járdán és a postakijárat felé tartott. A detektívek természetesen mindenütt követék. A posta kijárója előtt az utcán várta a felesége. A pályaudvar eme részén minden polgárembert távortartottak a rendőrök a grófi pár kocsijától. Tisza a Rottenbiller-utcán és Fasoron át lakására hajtattat a detektívek kíséretében.

A kabinetalakítás.

Tisza vasárnap délelőtt meglátogatta Berzeviczy Albertet, gróf Serényi Bélát és báró Láng Lajost, délfele pedig báró Burián Istvánál vizitelt. A délután is a kabinetalakítással járó tárgyalásokkal töltötte a dezinált miniszterelnök. Nagyjában sikerült is megalakítania az új minisztériumot. Gróf Tisza István egyedül a miniszterelnökséget tartja meg, mert kizárólag a kabinet politikájával akar foglalkozni. Belügyminiszter sógora, Sándor János lesz, aki egy ízben már volt belügyi államtitkár. A király személye körüli miniszterséget Tisza báró Burián Istvánnak, a volt közös pénzügyminiszternek ajánlotta fel. A Lukács-kabinet valamennyi reszortminiszterét maradásra szólította föl és azok nagyobbrészt meg is maradtak az új kabinetben. Nehézséggel csupán két miniszter részéről: gróf Serényi Béla földmivelésügyi és Josipovich Géza horvát miniszter részéről találkozott Tisza. Gróf Serényi Béla földmivelésügyi miniszter vonakodott tárczát vállalni az új kabinetben.

Gróf Tisza Istvánnak gróf Serényi Bélával folytatott tárgyalása még tegnap bevégeződött, még pedig azzal az eredménnyel, hogy gróf Serényi Béla nem vállal tárczát a Tisza-kabinetben.

Erre Tisza báró Ghillány Imrének, a munkapárt egyik alelnökének ajánlotta föl a földmivelésügyi tárczát, aki azt elfogadta.

Josipovich Géza horvát miniszter sem lesz tagja a Tisza-kormány, mert nem akarja a miniszterelnök kezét a Horvátországban elintézendő személyi ügyekben megkötni. Ez okból a horvát-szlavon-dalmát miniszteri állás egyelőre átmenetileg betöltetlen marad.

Ezenkívül vissza akart vonulni a kereskedelmi minisztérium éléről Beöthy László kereskedelmi miniszter is, akit különösen családjára igyekezett rábeszélni, hogy ne vállaljon újból tárczát. Tiszának azonban tegnap sikerült Beöthy Lászlót, aki neki legrégebb hűve, maradásra bírni és a Tisza-kabinetben Beöthy László marad a kereskedelmi miniszter.

A kabinetalakításról félhivatalosan a következő kommunikét adták ki:

A politikai helyzet kialakulásában fontos mozzanatot jelent, hogy Tisza István grófnak rövid két nap alatt sikerült az új kormányt összeállítania. Serényi Béla gróf kivételével, aki Tiszával és a munkapárttal való szolidaritásának legmelegebb hangsúlyozása mellett kizáróan személyi viszonyaira való tekintetből nem vállalta újból a földmivelésügyi tárczát, de egyebekben megígérte, hogy a párt működéséből ezentul is teljes mértékben kiveszi a részét, az összes szakminiszterek megmaradnak az új kabinetben. Josipovich Géza horvát miniszter szintén nem lesz tagja az új kormány, mert nem akarja a miniszterelnök kezét a Horvátországban elintézendő személyi ügyekre nézve megkötni; ez okból a horvát-szlavon-dalmát miniszteri állás átmenetileg egyelőre betöltetlenül marad. Serényi gróf helyére Tisza István gróf Ghillány Imre bárót fogja javaslatba hozni a királynak. Az új belügyminiszter, mint most már befejezett tényként jelenthetjük, Sándor János lesz, a Felső személye körüli tárczára pedig a miniszterelnöknek sikerült Burián István bárót megnyernie.

Kedd, jun

Az
Gróf T
megalakított
nem vállal é
funkcionálr
pen alakult

Elnök

Belüg

Pénzü

Igazsá

Vallás

Béla.

Keres

Honv

Földm

Király

István.

Horv

tellen.

A Tisza-k

Az igazs
ben ma déle
mány tagjai,
tette kormán
amelyek term
vel találkozt
Tisza hoin m
a képviselőhá

A ko

Gróf Tis
jelentik — h
keddi nap fo
galáson jelen
tagjainak név
új kormány t
utaznak Bécs
a király kez
gyűlési nemze
mány tagjai
kozni, az ors
csütörtöki na
mutatkozás.

A Lukács

Tisza-kormán
kéziratok mir
vatalos lapnal
jelenmi.

Gróf Tis

nők ma éjsza
nya tagjainak
jessze. Gróf T
Bécsben bem
Tisza-kormán
Bécsbe, hogy

ből a király e

A főrendi

után öt órakor
az új kormány

Miért

Politikai

nést keltett, h
lalja a földm
ben. Serényi
nem hajlandó
István politik
a jelenlegi mi
fel, nagyjában
programot,
valósítani igy
több pontban
ellen és ezért

Más forrá

ják, hogy a f
távozna, mert
miniszter nem a
viselői fizetés
lisztikarának
rövidesen nagy

Bizalmas

mondotta:
— Teleszk
pénzt. Én ped
met állatorvos
Ghillány mege
csak nevezéék

Az új kormány tagjai.

Gróf Tisza István tegnap és ma délelőtt megalakította kabinetjét. Tisza maga tárczát nem vállal és csakis mint miniszterelnök akar funkcionálni. Az új kabinet a következőképpen alakult meg:

Elnök: Gróf Tisza István.

Belügy: Sándor János.

Pénzügy: Teleszky János.

Igazságügy: Balogh Jenő.

Vallás- és közoktatásügy: Jankovics Béla.

Kereskedelemügy: Beöthy László.

Honvédelem: Báró Hazai Samu.

Földmivelségügy: Báró Ghyllány Imre.

Király személye körül: Báró Burián István.

Horvát miniszter: Ideiglenesen betöltetlen.

A Tisza-kormány első tanácskozása.

Az igazságügyminisztérium fogadótermében ma délelőtt összegyűltek az új Tisza-kormány tagjai, amelyen gróf Tisza István kifejtette kormányzati programjának alapelveit, amelyek természetesen a miniszterek tetszésével találkoztak. A programnyilatkozatot gróf Tisza holnap bemutatja a királynak s ezután a képviselőház csütörtöki ülésén előterjeszti.

A kormány bemutatkozása.

Gróf Tisza István — mint félhivatalosan jelentik — hétfőn éjjel Bécsbe utazik, hogy a keddi nap folyamán a királynál magánkihallgatáson jelenjék meg és előterjessze kabinetje tagjainak névjegyzékét jóváhagyás végett. Az új kormány tagjai alkalmasint kedden délután utaznak Bécsbe és szerdán délelőtt teszik le a király kezeibe a hivatali esküt. Az országgyűlési nemzeti munkapárt körében az új kormány tagjai szerdán este fognak bemutatkozni, az országgyűlés két házában pedig a csütörtöki nap folyamán történik meg a bemutatkozás.

A Lukács-kormány felmentésére és az új Tisza-kormány kinevezésére vonatkozó királyi kéziratok minden valószínűség szerint a hivatalos lapnak szerdai számában fognak megjelenni.

Gróf Tisza István dezinált miniszterelnök ma éjszaka Bécsbe utazott, hogy kormánya tagjainak névsorát holnap a király elé terjessze. Gróf Tisza a holnapi nap folyamán Bécsben bemutatkozó látogatásokat tesz. A Tisza-kormány tagjai holnap délután utaznak Bécsbe, hogy szerdán délelőtt eskütétel céljából a király elé járuljanak.

A főrendiház csütörtökön, e hó 12-én délután öt órakor ülést tart, amelynek napirendje az új kormány bemutatkozása.

Miért vonul vissza Serényi?

Politikai körökben mindenütt nagy feltűnést keltett, hogy gróf Serényi Béla nem vállalja a földmivelségi tárczát a Tisza-kabinetben. Serényi elhatározásának oka az, hogy nem hajlandó közösséget vállalni gróf Tisza István politikai programjával. Tisza, mikor a jelenlegi minisztereket maradásra szólította fel, nagyjában megismertette velük azt a programot, amelyet a kormány élén megvalósítani igyekszik. Gróf Serényi Bélának főbb pontban *sulyos kifogása volt* a program ellen és ezért marad ki az új minisztériumból.

Más forrásból a távozás okául azt mondják, hogy a földmivelségi miniszter azért távozna, mert dr. Teleszky János pénzügyminiszter nem akart neki kellő pénzt adni tisztviselői fizetésekre, holott ő a minisztérium tisztikarának már több ízben megígérte, hogy rövidesen nagyobb előléptetéseket fog tenni.

Bizalmas barátai körében állítólag ezeket mondotta:

— Teleszky nem ad tisztviselői fizetésekre pénzt. Én pedig csak nem fogom cselekvéseimet állatorvosi kinevezésekre fordítani. Ha Ghyllány megelégszik ezzel a szereppel, akkor csak nevezék ki őt miniszternek. Én távozem.

Távozását hát, állítólag a tisztviselői kinevezéssel volna összefüggésben. Egy másik forrás szerint gróf Serényi azt is mondta, hogy Teleszky azért nem ad pénzt, mert minden, ami befolyik, a hadseregnek kell.

Serényi Béla ma egész délelőtt a földmivelségi államtitkárral tanácskozott. Arra a kérdésünkre, igaz-e, hogy a Tisza-kabinetben nem vállal tárczát, ezt felelte:

— A hir igaz, elhatározásom okairól azonban még nem nyilatkozom.

Tanácskozások Berzeviczyvel.

Vasárnap délelőtt Tisza felkereste Berzeviczy Albertet, a képviselőház volt elnökét és vele két óra hosszat tanácskozott. Beavatott munkapárti politikusok úgy tudják, hogy Tisza ez alkalommal felajánlotta Berzeviczynek a vallás- és közoktatásügyi tárczát, majd amikor Berzeviczy elhárította magától ezt a tisztséget, akkor arra iparkodott megnyerni őt, hogy a képviselőház elnökségét vállalja el. Berzeviczy azonban ezt is visszautasította, mert ez idő szerint nem akar aktív részt venni a politikában.

Berzeviczy Albert az ő jelenleg elfoglalt politikai álláspontjáról ma egy újságíró előtt a következőképpen nyilatkozott:

— Én gróf Tisza István politikai irányával egyetértek, a helpolitikai kérdésekben elfoglalt legtöbb álláspontját helyeslem és osztom. De azért, ugvebár, lehetnek egyes kérdések, egyes helyzetek . . . a *parlament viszonyok is*, és a mi ezeket illeti . . . Kérem, *ki van zárva, hogy én a jelenlegi parlamenti helyzetben az elnökséget elvállalom*. De hiszen az új kormányban ugvebár meg lesz a maga programja, gróf Tisza István nyilatkozni fog szándékairól és majd meglátjuk, mi lesz akkor a helyzet.

A képviselőház elnöksége.

Gróf Tisza István ma délelőtt háromnegyed 1 órakor megjelent a képviselőházban. Szobájába ment, ahol Angyal József háznagy és Dessewffy Arisztid a képviselőház elnöki tanácsosa tisztelegtek nála. Egy darabig barátságosan elbeszélgetett az urakkal, aztán dr. Tóth Ferenc elnöki titkár látogatását fogadta. Majd Beöthy Pál és Szász Károly alelnökökkel félre vonult és hosszabb ideig tanácskozott velük. A dezinált miniszterelnök még nem bucsuzott el a képviselőház tisztikarától, mert csak kinevezése után, amikor már a képviselőház is megválasztotta ujelnökét, fog bucsut venni a Ház tisztviselőitől. Gróf Tisza István délután fél kettő órakor távozott el a képviselőházból.

Tisza István a Beöthy Pállal folytatott tanácskozás során *felajánlotta a képviselőház elnöki állását Beöthynek*, aki annak betöltésére késznek nyilatkozott. Az elnökválasztást a képviselőház pénteki ülésén ejtik meg.

Beöthy Pál helyébe, a Ház egyik alelnökévé Tisza Antal Gézát szeretné megválasztatni, míg a másik alelnök továbbra is Szász Károly marad.

Politikai államtitkárok.

A kormányválsággal kapcsolatban a politikai államtitkárok ugyszintén beadják lemondásukat, de ennek legtöbbjükre nézve csak formális jelentősége lesz. Gróf Tisza István ugyanis jobbadán megtartja a jelenlegi államtitkárokat éppen úgy, mint a főispánokat is. De eltávozik helyéről Jakabffy Imre belügyi államtitkár, akinek a helyébe munkapárti hírek szerint többféle kombináció van. Beszélnek Simontsits Elemér tolnamegyei főispánról, Némethy Károly adminisztratív államtitkárról, de döntés még nincs. Ha Tisza és Sándor János Simontsits mellett döntenek, sietni kell a kinevezéssel, mert Simontsits most képviselőjelölt a bonyhádi kerületben, ahol 16-án lesz a választás. Szóba jött ezenkívül Szalavszky Gyula titkos tanácsos, trencsénmegyei, továbbá Miskolczi Ferenc bihari főispán személye is.

A szerdai ülés.

A képviselőház e hónap 11-én délután egy órakor ülést tart, amelyen a Lukács—Mayer-ügyben az összeférhetlenségi zsüri tagjait

sorsolják ki. Ezen az ülésen Beöthy Pál alelnök fog elnökölni és ő jelenti majd be, hogy gróf Tisza István lemondott a képviselőház elnöki állásáról. A legközelebbi ülés csütörtökön lesz és ezen mutatkozik be a Tisza-kormány.

A munkapárt hangulata.

A nemzeti munkapárt körében *vasárnap este* a párt tagjai nagy számmal jelentek meg s élénken vitatták meg a politikai eseményeket. A pártkörben pontban hét órakor megjelent Lukács László, akit a jelenvolt képviselők melegen üdvözöltek. Negyednyolcz órakor megérkezett gróf Tisza István dezinált miniszterelnök, akit a terembeleptekor élénk éljenzéssel és zajos tapssal üdvözöltek. A párt jelenvolt tagjai kört alkottak Tisza István körül s mindenki sietett neki megbízatásához gratulálni. Gróf Tisza kezét fogott a párt tagjaival s azután elmondta, hogy egész vasárnap a kabinet alakítása körül foglalatostkodott. Ugy hiszi, hogy munkájával hétfőn elkészül és aztán haladéktalanul a király elé fogja terjeszteni a miniszteri névsort. Általában feltűnő volt, hogy azok a képviselők, akik nem személyes hívei Tiszának, tegnap este tüntetőleg kerültek a pártkörbe.

A munkapártban *ma este* is nagy számmal voltak fent a párt tagjai. Fent voltak Lukács László lemondott, gróf Tisza István dezinált miniszterelnökök, a miniszterek teljes számmal és gróf Khuen-Héderváru, a munkapárt elnöke is. A képviselőház elnöki állására nézve még döntés nem történt. Báró Ghyllánynak földmivelségi miniszterre való kinevezése most már befejezett dolognak tekinthető. Fent a pártkörben meginterpellálták Tiszát „Az Est” kolportázsíogiának elközbizása miatt. Tisza az érdeklődőknek azt felelte, hogy *ő eloben equállalában nem barátja a lapok kolportázs utján való árusításának*, de mindazonáltal nem zárkózik el attól, hogy *ez a kérdés törvényhozási uton szabályoztassék*. Erre nézve hajlandó egy törvényjavaslatot már legközelebb a Ház elé terjeszteni.

Tisza ma este hosszabb ideig tanácskozott Lukács Lászlóval, majd báró Lána Lajossal, hétfőn este pedig gróf Khuen-Héderváruval vonult vissza bizalmas megbeszélésre. Ennek nyomán a pártkörben olyan hírek terjedtek el, hogy Tisza a munkapárt elnökét a horvát tárczanélküli miniszteri állásra szeretné megnyerni. Tisza kapacitálása azonban nem járt eredménnyel és akik e tanácskozás után gróf Khuen-Héderváruhoz fordultak, azt a választ kapták, hogy *szó sincs róla, mintha ő a horvát miniszterséget elvállalná*.

Az est folyamán igen sok főispánnal tanácskozott Tisza. A kormány terveiről egvelőre magában a munkapártban is nagyvonalúan tudnak. Azokat a kisebb javaslatokat, amelyet még a Lukács-kormány benvitott s amelyek már a bizottsági tárgyalásokon is keresztülmentek, a parlament nyári szünete előtt el akarja intéztetni Tisza s azután legkésőbb június 20-án vakációra küldi a képviselőházat szeptember közepéig.

Az aradi mandátum.

Tisza Istvánnak miniszterelnökké történt kinevezésével le kell mondania aradi mandátumáról és új választásnak kell magát alávetnie. Erre az új választásra már most erősen készülnek a pártok. Az aradi függetlenségi párt a nagy küzdelem előcsatározásául már megtartotta első tanácskozását és vasárnap négy tagu küldöttséget menesztett Tornvára Jush Gyulához azzal, hogy a deputáció beszélje meg a pártvezérrel a szükséges teendőket. Az ellenzék véglegesen még nem döntött a jelölt személyéről, kombináció azonban annál több merült föl. Beszélnek arról, hogy Justh Gyula, gróf Andrassy Gyula, gróf Károlyi Mihály, Jászai Oszkár, Molnár Ferenc vagy Vázsonyi Vilmos lesz a jelölt, sőt gróf Hadik János nevét is lanszirozzák. Valószínű azonban, hogy a jelölt *más* lesz, de ez nem változtat az ellenzék győzelmi kilátásain, melyek ebben a kerületben igazán elsoranguak. Tiszák nagyvonalúan is jól tudják ezt és épp ezért már ma Pesten jártak az aradi munkapárt vezetői, hogy a választásra vonatkozólag a direktivákat átvegyék. Ma Tisza István és Sándor János, a jövőre belügy-

miniszter hosszabb ideig tárgyaltak Kintzig Jánossal, az aradi munkapárt elnökével, báró Urbán Ivánnal, az aradi főispánnal és Pálmai Andorral, a legfrissebb sütető aradi közjegyzővel. A tanácskozás teljesen bizalmas, sőt titkos volt, de kétségtelenül az aradi választással függött össze.

Lukács bucsuzkodik.

Lukács Lászlót vasárnap este ismét tüntető ovációval fogadta a munkapárt.

Lukács nagyon jókedvűnek mutatkozott, tréfákat csinált és jobbra-balra gratulált. A nyáron Gasteinba utazik, de azután is részt vesz a kormánypárt életében. Lukács a klub igazgatója és ezt a tisztét meg is tartja.

Heltai Ferencz dr. főpolgármester vasárnap délelőtt a minisztertanács előtt meglátogatta Lukács Lászlót és vele félóra hosszat tanácskozott.

Lukács László e hét folyamán Bécsbe utazik, hogy a királynál bucsukihallgatáson jeleniék meg.

Az utolsó minisztertanács.

A kormány tagjai vasárnap délelőtt 11 órakor a miniszterelnökség palotájában Lukács László elnökletével minisztertanácsot tartottak, melyen a lemondott, de az ügyek további vitelével ideiglenesen megbízott kormány összes tagjai megjelentek. A minisztertanács, melyen néhány elintézésre váró folyóügy került tárgyalás alá, igen rövid ideig tartott. A miniszterek jóval 12 óra előtt távoztak a palotából. A minisztertanács jegyzőkönyvét dr. Skerletz Iván báró miniszterelnöki miniszteri tanácsos vezette.

Budapest, június 9.

Gerő nem kap elégtételt. Gerő Vilmos, a képviselőház palotaőrsgég vagdalkozó századosa tudvalegileg provokálta gróf Károlyi Mihályt és dr. Hajdu Marcellt, akik mint Héderváry Lehel megbízottai kijelentették, hogy Gerőt nem tartják lovagias elégtétel adására képesnek. Kállay Frigyes és dr. Baracs Marcell, gróf Károlyi és dr. Hajdu megbízottai ez ügyben a következő jegyzőkönyvet vették fel:

felvételt Budapest 1913. június hó 7-ikén, az egyfelől Gerő Vilmos százados, másfelől gróf Károlyi Mihály és Hajdu Marcell urak közt felmerült becsületbeli ügyben:

Jelen voltak az alulírottak. Schnetzer Ferencz ezredes és Ártner Kálmán őrnagy Gerő Vilmos százados ur nevében lovagias elégtételt kérnek gróf Károlyi Mihály és Hajdu Marcell uraktól az ezek által Héderváry Lehel országgyűlési képviselő urhoz e hó 5-én intézett jegyzőkönyvben foglaltak miatt, egyúttal azt a kérdést intézik, vajon ez a jegyzőkönyv sértő szándékkal íratott-e?

Kállay Frigyes és dr. Baracs Marcell, mint gróf Károlyi Mihály és Hajdu Marcell urak megbízottai kijelentik, hogy megbízóiknak nem engedik meg, hogy a kért lovagias elégtételt a jelen ügyből kifolyólag megadják. Őket ez elhatározásukban elsősorban az a meggyőződés vezeti, hogy a jegyzőkönyvnek sérelmezett pontjai csakis valóknak tudott tények megállapítását tartalmazzák, ilyen tényeknek megállapítása pedig sohasem, különösen pedig az adott esetben azért nem képezhet sértést, mert gróf Károlyi Mihály és Hajdu Marcell urak jegyzőkönyvükben ama tényállásra joggal, sőt szükségszerűen és kizáróan csakis azon esetre vonatkoztatva hivatkoztak. De nem engedik meg azért sem, nehogy a képviselőházi karhatalmi közeg által szolgáltatva országgyűlési képviselő, mint ilyen ellen intézett fegyveres támadásnak hordereje az ügy bármilyen vonatkozásának lovagias utra terelése által elhomályosíttassék.

Gerő Vilmos ur megbízottai újból felteszik a kérdést és határozott választ kérnek arra, hogy sértő szándékkal írták-e gróf Károlyi Mihály és Hajdu Marcell urak a szóban forgó jegyzőkönyvet.

Gróf Károlyi Mihály és Hajdu Marcell urak megbízottai kijelentik erre, hogy már előterjesztett nyilatkozatukon túlmenőleg választ nem adnak.

Gerő Vilmos százados ur megbízottai ezután tudomásul veszik, hogy a lovagias elégtétel megadása megtagadtatott. További tárgyalást céltalanának látván, a jegyzőkönyvet lezárják.

Gróf Károlyi Mihály és Hajdu Marcell urak megbízói a jelen eljárást a maguk, illetve megbízóik részéről befejezettnek nyilvánítják.

Felolvastatván, aláíratott.

Kelt mint fent.

Kállay Frigyes, dr. Baracs Marcell, mint gróf Károlyi Mihály és Hajdu Marcell megbízottai.

Ártner Kálmán őrnagy, Schnetzer Ferencz ezredes, mint Gerő százados megbízottai.

Tanácskozik az ellenzék

— Folytatják a harcot Tisza ellen. —
Még mindig vajudik a fuzió.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 9.

Bécs pronunziamentója, amely a magyar nemzetet június 4. hősének, Tiszának kinevezésével váratlanul érte s mélyen lesújtotta, természetesen az ellenzék körét is élénken foglalkoztatja s újabb harci szervezkedésre készíti. Az intéző-bizottság gondos mérlegelés után határozati javaslatot terjesztett a szövetség pártok értekezlete elé s ebben a javaslatban felsorolva az alkotmányserelmek hosszú láncolatát, amelyeknek egyik legfőbb szerzője Tisza, arra a konkluzióra jutnak, hogy az új kormányval, a régi erőszakos rendszer egyszerű folytatásával semmiféle formában sem léphet érintkezésbe az ellenzék.

Ez tehát az első hadüzenet gróf Tisza István ellen, amelyet nyomon fog követni sok-sok ütközet a politikai életnyilvánulások minden területén: népgyűléseken, a törvényhatóságokban, időközi választásokon, a független sajtóban, sőt társadalmi téren is. Hogy a küzdő tábor a képviselőház csütörtöki ülésére, amelyen az új miniszterelnök bemutatja kormányát és elmondja programbeszédét, a küzdő tábor ismét felvonul-e, hogy valamely módon erélyes tiltakozását kifejezze, avagy, hogy a kardos, Frommer-pisztolyos palatörök kaszárnyáját végleg boykottálja-e, még nincs eldöntve. Ez a fontos kérdés a szerdai értekezleten jut dűlőre, amikor már Justh Gyula is visszaérkezik a fővárosba. Gróf Andrássy Gyula ma jött meg Bécsből s holnap szintén konferálni fog a szövetség ellenzéki pártok vezetőivel, akik ugye vele, mint a disszidensekkel és a demokratákkal is egyöntetű megállapodásra kívánnak jutni.

Sajnálattal kell konstatálnunk, hogy a fuzió ügye még mindig vajudik s az elhatározó lépéseket még a szomorú és elkeserítő események hatása alatt sem teszik meg, akiknek elől kellene járni a jó példával a pártok elnökségei. Hiába sürgetik az egyesülés kezdeményezői: gróf Károlyi Mihály, Zlinszky István, báró Mandorff Géza, Urmánczy Nándor és a többiek a gyors elintézését, ez csak kérik továbbra is, hol lehetetlen programmu dolgozatokon, hol az egészen mellékes személyi kérdéseken fennakadva. Ez egyszerűen leverő és gyászos tudat, hogy az ellenzék még e komoly órákban sem találja meg önmagát s azt az összhangot, amely az egységes tömörülés megvalósítására mulhatatlanul szükséges. — Nem szép és hangzatos deklarációkat vár most az ország, hanem tetteket. De, fájdalom, a vezérek nem akarnak okulni a multakon, nem látják be, hogy az eddigi veréseiket is az okozta, mert nem alkották meg az egységes választójogi pártot élén nem széthúzó táborokkal, hanem egy, egyetlen-egy igazi vezérrel, akinek a szava, taktikája s programja mértékadó lenne fölfelé s lefelé egyaránt. Ha most, a szörnyű bécsi provokáció után sem tudnak az eddigi kicsinyeskedésen és hivságon felülemelkedni, akkor a Tiszának mindent leigázó diadalmos előrenyomulását nem is fogják megakadályozni.

Az ellenzék tanácskozásairól a következő tudósítások számolnak be:

A Kossuth-párt elnöksége.

Kossuth Ferencz lakásán ma délután szűkebb körű tanácskozás volt, amelyen gróf Apponyi Albert Tóth János, Désy Zoltán, Sággy Gyula vettek részt, mint a negyvenyol-

czas függetlenségi Kossuth-párt elnökségének tagjai. Szentiványi Árpád távol van a fővárostól, azért nem lehetett jelen a megbeszélésen.

Ezen a konferencián a fuzióról, illetve Justh Gyula tervezetéről volt szó, de végleges megállapodásra ismét nem jutottak. Be fogják várni Justh Gyula visszaérkezését s akkor felveszik vele újra a megbeszélést a közös program dolgában.

Itt említjük, hogy egy délben megjelenő kormánypárti lapnak a fuzióról szóló cikke nem felel meg a valóságnak.

A közös értekezlet.

A szövetség ellenzék ma adta meg a választ Tisza kinevezésére. Az intéző-bizottság javaslata alapján kimondotta, hogy Tisza kinevezése „a nemzet türelmének végső próbatétele” s mivel ő képviseli a népjogok demokratikus kiterjesztésének legmerekvebb visszautasítását, a vele való politikai érintkezést kizártnak tartja. Három óráig tartó tanácskozás után egyhangú lelkesedéssel fogadta el az ellenzék ezt a javaslatot. Hat órákor kezdődött az intéző-bizottság tanácskozása a néppárt körhelyiségében. A tanácskozáson résztvettek a Kossuth-párt részéről: Kossuth Ferencz, gróf Apponyi Albert, Désy Zoltán, Sággy Gyula és Zlinszky István; a Justh-párt részéről: Bakonyi Samu, Földes Béla és Holló Lajos; a néppárt részéről: gróf Zichy Aladár, Molnár János, Rakovszky István, Szmezsányi György és Zboray Miklós; a pártönkivüli csoportból pedig gróf Károlyi Mihály, Polónyi Géza és Egar Béla.

Az intéző-bizottság ülésének befejezése után a szövetség ellenzéki pártok gróf Zichy Aladár elnökletével közös értekezletet tartottak. Mindjárt az értekezlet megnívítása után felállott gróf Apponyi Albert és elfogadásra ajánlotta a következő indítványt:

„Az ország közvéleménye méltón várta, hogy azon lesújtó és bírói ítélettel panamáknak bélyegzett tények megállapítása után, amelyek az elmúlt kormányzat korrump eszközeit napfényre hozták, a kormány vitelében olyan változás áll be, amely a közéletben a megtisztulást, a parlamenti állapotokban pedig az alkotmányos rend törvényes uralmát biztosítja.

Mély megdöbbenéssel látjuk azonban, hogy az uralkodó egvoldalu és a való helyzetet kétségtelemül homályban hagyó, mert kizárólag a közvetlenül érdekeltektől származott informálása mellett a korrump és alkotmányellenes kormányzatban nemcsak semmi változás be nem állott, de sőt ugyanazon egyén állítatik a kormány élére, akinek erőszakos és alkotmányellenes ténvei a feldúlt helyzetet elsősorban előidéztek.

A szövetség ellenzéki pártok közvetlenül a múlt évi június 4-én Tisza István által Lukács László segítségével alkotmányellenes merénlet után kimondották, hogy bár a fennforgó nehézségek békés megoldására, illetve a rendes parlamenti állapotok helyreállítására mindenkor hajlandók, ennek feltételül kik el tűnnek az alkotmányon ejtett sérelmek orvoslását és az azokért elsősorban felelős férfiak eltávolítását. Ragaszkodniok kell ehhez most annál inkább, mert azóta sérelem sérelemre halmozottak. A volt kormányelnökökről bebizonyult és bírói ítélettel megállapított, hogy az államkincstárt megüldöz pénzeiket pártcélokra fordította, Tisza István pedig ezzel az eljárással szolidaritást vállalt. Az erőszak a parlamentben állandósult, sőt intézményesen szerveztett a katonai felfogások mindenhatósága a képviselők mentelmi jogával s a parlamenti szuverenitásával szemben. A múlt világháború példáján ezen fejleményeknek pedig egyenesen Tisza István volt részben eszközlője, részben mozzató ereje. Ő tehát személyében képviseli azokat a társai akadályokat is, amelyek minden békés kiegyenlítésnek útjában állanak, valamint hogy képviseli a népjogok demokratikus kiterjesztésének legmerekvebb visszautasítását.

Ez a kormányalakulás nem más, mint a nemzet türelmének végső próbatétele, mint az alkotmányunkra lőő erőszaknak kérédkedő provokatív fellépése. Ezzel szemben a szövetség ellenzéknek nem lehet más kötelessége, mint tovább folytatni a küzdelmet, míg a kormányzat tisztasága és az alkotmányos rend az országban helyreáll, vagyis és hasonló események bekövetkezésének egyedül biztos megelőzője, a demokratikus választói reform meg nem alkotott. Egyéni önértékünk és alkotmányos felfogásunk tehát fokozott mértékben teszi a szövetség ellenzéki pártok kötelességévé, hogy ragaszkodjanak ahhoz az álláspontjukhoz, mely Tisza Istvánnal épp úgy, mint Lukács Lászlóval, minden politikai érintkezést kizár.”

A szerdai konferenciák.

A szövetség ellenzéki pártok intéző bizottsága folyó hó 11-én, szerdán délelőtt 11 órakor ülést tart a néppárt körhelyiségeiben. Ugyanott aznap este 6 órakor a szövetség ellenzéki pártok képviselői közös értekezletet tartanak. Ekkor fognak határozni a képviselőház csütörtöki ülésén való taktikáról.

A választójogi ligából.

A választójogi Onszákos Szövetségének végrehajtó bizottsága mai ülésén felháborodását fejezte ki a sajtószabadság ellen egyre megújuló merényletek, s az erőszak legújabb ténye Az Est kolportázs jogának elkövetése miatt. Együttal szimpátiáját fejezte ki a szövetség Az Est iránt, amely lap a választójogi propagandája terén elismeréseméltó érdemeket szerzett.

Jászi Oszkár alelnök beszédében rámutatott arra, hogy a Déry-Lukács-perben perrendszerileg behizonyosodott és törvényszéki ítélettel megállapított, hogy a jelenlegi kormány a pénzügyi állampénztárból elvont pénzek segítségével eszközölt lélekvásárlásnak köszönheti a többségét. Ez a per a legkiáltóbb bizonyosság arra nézve, hogy mily égetően szükséges az általános, egyenlő, titkos választójogi megvalósítása, amely egyedül képes a választói korrupciót kiirtani és a választásnak tisztaságát biztosítani. Indítványozza, hogy a liga végrehajtó bizottsága Déry Zoltánnak és Vázsonyi Vilmosnak a perben kifejtett nagyszabású és történelmi jelentőségű tevékenységéért köszönetét és elismerését fejezze ki. Ugyancsak köszönetet indítványoz Aradi Viktornak, aki fáradhatatlan kutató munkájával a Lukács-rendszer annyi romlottságát nagy bátorsággal tárta fel.

A végrehajtó bizottság egyhangú lelkesedéssel elfogadta ezen indítványokat, egyttal kimondta, hogy a Tisza-kormány ellen, amelynek élén a népjogok legkonokabb, mindenre elszánt ellensége és a választási korrupció legfőbb protektora van, a legelszántabb küzdelmet fogja folytatni. Végül a végrehajtó bizottság az agitáció módjait beszélt meg.

Budapest, június 9.

Andrássy Budapestben. Gróf Andrássy Gyula hétfőn este kilenc órakor Bécsből Budapestre érkezett.

A Bonyhádi választás. A bonyhádi kerületben az ellenzék teljes erővel veszi fel a választási küzdelmet. A kerületből ma küldöttség járt a fővárosban. A küldöttség referált Kossuth Ferencnek a kerület hangulatáról és jelentette, hogy az ellenzék győzelmének igen nagy esélyei vannak. Az ellenzék jelöltje, Visontai Soma, holnap mondja el Bonyhádon programbeszédét. A gyűlésre gróf Apponyi Albert is leutazik több ellenzéki képviselő társaságában.

Héderváry Lehel ünneplése. Rákosszabáról ma Karsós László református lelkész vezetésével küldöttség járt Héderváry Lehelnél és tolmácsolta előtte a kerület polgárságának szerencsekívánatait és üdvözlét. Holnap este Ujpesten 800 terítékes banketten fogják ünnepelni a képviselőt, vasárnap pedig a kerület központjában, Gödöllőn, lesz nagy népgyűlés.

Az interparlamentáris konferencia. Az interparlamentáris magyar csoport legutóbbi ülésén elhatározta, hogy az idén szeptember 3., 4. és 5. napjain Hágában tartandó konferencián részt vesz. A részvételi bejelentések Desseffy Arisztid képviselőházi elnöki tanácsoshoz mint a magyar csoport titkárához intézendők.

Tengerész tartalékosok szabadságolása. A közös hadügyminisztérium tengerészeti osztályának jelentése szerint a király a haditengerészethez behívott összes tartalékosok szabadságolását elrendelte. A szabadságolás a legközelebbi napokban megtörténik. Az első hajóraj parancsnoksága feloszlik és a normális viszonyoknak megfelelően csak egy hajóraj és tartalék-hajóraj áll majd tényleges szolgálatban. A király a hajóraj parancsnokává Niegován ellentengernagyot, a tartalék-hajóraj parancsnokává Barru lovag ellentengernagyot, a cirikálóflotta parancsnokává Fiedler ellentengernagyot nevezte ki.

Az ország Tisza ellen

— Harcozi riadó a vármegyékben. —
Népgyűlések mindenfelé.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 9.

Minden eddigi harcznál élesebbet provokál már a kormányralépése is Tiszának és az egész ország sietve emeli fel szavát az ő uralma ellen. Az új kormány még be sem mutatkozott, máris megindult az országos mozgalom, élén Budapest székesfővárossal és Pest vármegyével, amely utóbbinak közgyűlése kemény szavakkal mondott ítéletet a megfejelt régi rendszer folytatásáról.

A főváros Tisza ellen.

A demokrtá-párt ma táviratilag hívta össze híveit este hét órára egy értekezletre, a melynek egyetlen célja volt dönteni arról, hogy a párt milyen álláspontot foglaljon el a kormányval szemben. A táviratot Vázsonyi Vilmos, Szébeny Antal, Springer Ferenc, Plathy György, Márkus Miksa, Hahóty Sándor, Hecht Ernő, Jencs Vilmos, Botzhardt János és Sajó Sándor írta. Az előkészítő értekezleten, amelyen körülbelül nvoezvan biz. tag vett részt, dr. Vázsonyi Vilmos orsz. képvis. elnököt. Vázsonyi Vilmos ismertette az összejövetel célját: a főváros állásfoglalását a Tisza-kormány ellen.

Nem pártszempontokból — ugymond — országos szempontokból, meg munkapárti szempontokból is kárhuzatos Tisza próbálkozása, mert a békés kibontakozás helyett, amely az ország minden dolgozó polgárának egyformán érdeke volna, a további elkeseredett harcot hozza. Tisza személye önmagában provokálás minden békés szándék ellen, mert az ő személye általános gyűlölet tárgya, az ő vállalkozása hazafiatlan vállalkozás, amely azt akarja megmutatni a császárnak, hogy mely azt akarja megmutatni a császárnak, hogy rendkívüli közgyűlés összehívását kériék a főpolgármestertől és a következő határozati javaslatot ajánlják elfogadásra a közgyűlésnek:

„Budapest székesfőváros törvényhatósági közgyűlése a legnagyobb aggodalommal szemléli, hogy a politikai pártok kiélezett harca megrongálja alkotmányosságunkat, széttépi közszabadsági jogainkat, semmivé teszi a nemzet tekintélyét és megbeníti gazdasági fejlődésünket. Az ország legfőbb javát tehát abban látja, ha a pártok békéje, a törvényesség uralma és a normális rend mielőbb helyreállítatik. Eppen ezért szerencsétlenségnek tartja, hogy gróf Tisza István elnöksége alatt alakult kormány, mely csak a kibontakozás akadályává és új, még élesebb harcok felidézője lehet.

A közgyűlés tehát bizalmatlansággal van a kormány iránt és azt óhajtja, hogy azt mielőbb a béke és normális rend helyreállítására képes kormány váltsa fel.

Az értekezlet egyhangú lelkesedéssel fogadta el Vázsonyi javaslatát, amelyhez az összes kerületek részéről Szébeny Antal, dr. Vladár Tivadar, dr. Benedek János, dr. Neumann Árpád, dr. Baracs Marcell, dr. Oláh Dezső, Márkus Miksa, Lenquell Endre, dr. Hajdu Marcell, dr. Springer Ferenc és Hock János jelentették be a csatlakozásukat.

Márkus Miksa udvari tanácsos, a Budapesti Ujságírók Egyesülete elnöke hívta fel ezután a bizottsági tagok figyelmét arra a támadásra, amelyet a kormány Az Est című napilap ellen intézett. Indítványára elhatározta az értekezlet, hogy rendkívüli közgyűlésen állást foglalnak ebben a kérdésben is és dr. Vázsonyi Vilmos, dr. Hecht Ernő, Sümegi Vilmos, dr. Pető Sándor felszólalása után az értekezlet felhívás plakátírozását határozta el, melyben felhívják a főváros közönségét, hogy a kormányváltással szemben támogassa a tisztességes sajtót.

A holnapi nap folyamán küldöttség megy Heltai Ferenc főpolgármesterhez és mintegy száz aláírással ellátott íven kéri majd a rendkívüli közgyűlés összehívását.

Pest vármegye

Pest vármegye ma tartotta évnegyedes közgyűlését az ellenzék élénk részvéte mellett. Az ellenzék — tekintettel a rövid időre — most nem

terjesztett elő önálló indítványt, hanem az alispáni évnegyedes jelentéssel kapcsolatosan tette szavát a parlamenti eseményeket és erős hangon ítélte el az alkotmány ellen elkövetett brutális merényleteket.

Elsőnek Holló Lajos szólalt föl és a közgyűlés tulnyomó nagy többségének lelkes támogatása mellett ítélte el a mai kormányzati rendszert.

A múlt század negyvenes éveiben — ugymond — még csak a vármegye termeibe törtek be fegyveres erővel, ma már a törvényhozás termébe is behatolnak és a szabad véleménynyilvánítást akarják elnémítani fegyveres erővel. Azt a kérdést kell fölvetnünk: hol van Magyarország parlamenti szabadsága, hová sülyedt a parlament, amelyből a katonai erő akkor üzi ki a nemzet képviselőit, amikor a felsőbb katonai parancs azt számára előírja? Mélyen elszomorító jelenség ez, tisztelt közgyűlés, hogy a huszadik században, amikor körülöttünk a népek szabadon fellődnek és mindenütt kiküzdik államiségük teljes elismerését, akkor nálunk ezeréves alkotmányunk mellett katonai karhatalommal török le a nemzet alkotmányos életét.

De az események napról-napra még jobban összetorlódnak. Megsemmisítik a sajtószabadságot és a lapoktól akkor vonják meg a kolportázsjogot, amikor nekik tetszik, csak addig van a sajtónak szabadsága, amíg a hatalom céljait szolgálja. Ha szembe mer helyezkedni vele, rögtön lesujtanak rá.

De így van a nemzeti élet más minden terén. Lefolyt az elmúlt választás, amelyről tudjuk, hogy milyen eszközökkel vitették keresztül: csak azt nem tudtuk, hogy az eszközöket milyen forrásokból merítették. Egy hátor férfi szokimondása folytán azonban lefolyt egy európaszerite szegvent hozó per, amely a legesunyább világításba helyezte Magyarország közállapotait. (Fölkiáltások: Eljen Déry!) És még el sem csillapodott az elkeseredés, amelyet az ítélet a hatalom birtokosai iránt az egész országban keltett, amikor újabb parlamenti erőszak következett be és egy országgyűlési képviselőt és vármegyénk törvényhatósági bizottsági tagját, aki ott felemelte szavát, fegyveres erővel támadták meg. (Közbekiáltások: Eljen Héderváry Lehel!) Mikor az alkotmányellenes cselekedetekben fokozottan megyünk előre, akkor éppen azon egyén lesz az ország kormányzásával megbízva, akinek az erőszakosságokban a legnagyobb része volt és aki képes arra is, hogy brutális fellépésével elliporja az egész közszabadságot. Kifejti, hogy a nemzet jogos aspirációira mindig erőszak és terror a felelet, holott a magyr nemzet mindig tnságot tett igaz királyhűségéről. Ezután így folytatja:

Ezen eseményekkel szemben lesz még Pest-megye törvényhatósági bizottságának alkalma bővebben foglalkozni, de el nem mulaszthatjuk a legelső alkalmat is arra, hogy kifejezést adjunk felháborodásunknak. Lehet erőszakot elkövetni, lehet egyeseket elliporni, de a nemzetet elliporni nem lehet. Semmiféle provokálással szemben az alkotmányos térről a nemzet eltérni nem akar, de el van tőkélve arra is, hogy ezeréves alkotmányát minden erőszakkal szemben teljes elszántsággal megvédelmezze. Azért már most felemeljük tiltakozó szavunkat minden ellen, ami most történik az ország alkotmánya ellen. (Hosszantartó éljenzés.)

Az ellenzék tiltakozása közepette gróf Ráday Gedeon főispán tiltakozni akart az ellen, hogy a nemzet eltiprásáról legyen szó. Benedikty Gyula munkapárti bizottsági tag pedig rövid felszólalásában azt fejegeti, hogy az alkotmány védelmére ők is résen állanak. Kéri azonban, hogy mindaddig, míg a kormány programját nem ismerik, ne nyilatkozzanak még erről. Báró Prónau Dezső a kormányt és Tiszát élesen támadó beszédében hibáztatja, hogy az alispáni jelentés nem veszi tudomást a nemzet egyik képviselőjének a mentelmi jogán elkövetett sérelméről. Ha az alispáni jelentésben szó volna erről, akkor tiltakozásuknak és felháborodásuknak határozatilag adhatnának kifejezést. Neki is az a véleménye, hogy lesz még alkalom a politikai helyzetről nyilatkozni a törvényhatóságnak.

Zombor

Pest vármegye állásfoglalásának csak erősségére szolgálnak az országban tartott népgyűlések. Zomborban a függetlenségi és szociáldemokrata pártok Déry Zoltán győzelmének örömeire szombaton este lelkes tüntetést rendezett, melyen több ezer ember vett részt. A függetlenségi pártkör udvarán Lombos evangélikus lelkész, Jurisics szociáldemokrata magyar nyelven, Klapetz György pedig szerbül ismertette a helyzetet. Prokopy tanár a választójogról mondott beszédét, majd Szilágy függetlenségi párti elnök kitartásra buzdította a polgárságot. A rendőrség provokáló módon lépett fel, de a vezetőségnek sikerült a háborgó tömeget lecsillapítania.

Kassa

Kassa szervezett munkássága, a függetlenségi párt részvételével, nagyvárnyu népgyűlést tartott vasárnap délelőtt az Uránia-színházban. A napirendet *Surányi* Lajos, a „Kassai Munkás” szerkesztője fejtette ki és a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„Megdöbbenéssel vesszük tudomásul, hogy Európa legvalószínűbb tartott uralkodója egy bírójlag is megpecsételt tolvajbanda tagjára bízta Magyarország kormányzását, ami az országot még jobban hajtja a végpusztulás felé. Azért a népgyűlés a legszélesebb fegyverek alkalmazását is jogosnak tartja az új helyzettel szemben, fogadalmat tesz arra, hogy minden erejének megfeszítésével küzd az ország jólétének és kulturális fejlődésének most kinevezett hóhéra ellen, egyben fölkéri a kassai és az abauji függetlenségi pártokat, hogy hassanak oda, hogy mindkét hatóság rendkívüli közgyűlésén vigyék keresztül az ismét föltámadt hóhéralom megbélyegzését.”

A népgyűlés a határozati javaslatot egyhangúlag elfogadta, mely után a függetlenségi párt részéről dr. *Glück* Lipót tartott még lelkes beszédet, melynek végén kijelentette, hogy a határozati javaslatához pártja részéről is hozzájárul.

Miskolc

Miskolcon is lelkes népgyűlést tartott az ottani szociáldemokrata párt vasárnap délután a Korona-szálló nagytermében. *Reiner* József elnöki megnyitóját után *Pelczéder* Ágoston beszélt, utalt a legutóbbi politikai eseményekre, majd az új Tisza-rezsim veszélyeiről szólt. Szerinte Tisza István miniszterelnöksége nyílt polgári forradalmat fog előidézni, amelyet a militarizmus erejével is csak nehezen fognak tudni letörni. A polgárháborút csak az általános, egyenlő és titkos választójog megalkotásával lehet elkerülni. A beszédet a nagyszámú képviselt rendőrség többször félbeszakította, de a hallgatóság mindvégig lelkesen tüntetett a központ kiküldötte mellett.

Kolozsvár

Jelentőségteljes akciót indított Kolozsvár városának I. kerületi választópolgársága, mely szombaton este értekezletet tartott, amelyen *Kálmán* Gusztáv államtitkár ellen rendezendő népgyűlés megtartását határozta el. *Kálmán* Gusztáv ugy programmbeszédében, mint egyéb nyilatkozataiban folytonosan a közéleti tisztességet, a puritánságot és becsületességet hangoztatta. A választópolgárság gyűlése határozatában fel fogja szólítani *Kálmán* Gusztávot, hogy most, amikor a választási kassza bűnös eredete kiderült, *vagy fizesse vissza az államkincstárba a választására kapott összegeket, vagy pedig mondjon le mandátumáról.*

Kolozsvár város munkássága már vasárnap délután mintegy négyezer ember részvételével nagy népgyűlést tartott, melyen részt vett a függetlenségi párt is és szónoka *Apáthy* István volt, míg a munkásság részéről *Lajosfalvi* József beszélt. A gyűlés a legizibb hangulatban zajlott le és egyhangú lelkesedéssel határozta el a legkiméletlenebb harcot a reakció uralkodása ellen.

Chinorán.

Chinorán vasárnap, e hó 15-én nvoez választókerület községeknek bevonásával nagy népgyűlés lesz. *Szmeccsányi* György beszámolója alkalmából. Leutaznak: gróf *Apponyi* Albert, gróf *Andrássy* Gyula, gróf *Károlyi* Mihály, gróf *Zichy* Aladár és számos képviselő. A népgyűlés szónokai erélyes hangon fognak tiltakozni a nyitrai és trencsényi hirdeti közigazgatási rendszer, nemkülönben Tisza kormányrajutása ellen.

Arad.

Aradon a szociáldemokrata párt nagyszabású tiltakozó népgyűlést tartott, melyen a polgárság is óriási számban vett részt. Közel ötezer ember gyűlt össze és a legizibb hangulatban foglalt állást Tisza miniszterelnöksége ellen. A gyűlés szónoka *Buchinger* Manó, a központ kiküldötte volt, aki beszédében kifejtette, hogy Tisza a választójog elsikkasztásától eltekintve, minden demokratikus törekvésnek s a munkásság szervezkedésének legnagyobb ellensége. A gyűlés elfogadott végül egy határozati javaslatot, amely szerint Tisza uralomrajutása minden demokratikus törekvésnek lábbal tiprását jelenti, ezért a munkásság a radikális polgársággal együtt mindent el fog követni, hogy a választások Tiszát megbuktassák.

A többi népgyűlés.

Számos népgyűlés volt az ország minden részében. *Kaposvár*ott a munkásság szónoka *Büchler* József volt s a radikális polgárság nevében dr. *Hajnal* Hugó jelentette be a csatlakozást. *Szabadkán* *Weisz* Károly beszélt ötezer főnyi tömeg előtt. *Szigetvárott* Nvisztor György tartott a közgyűlésen beszédet. *Debreczenben* a Margit-fürdőben *Farkas* István budapesti párttitkár beszélt és gyűléseket tartottak *Nagyváradon*, *Győrött* és *Szege*den is.

Ilyen kedvező auspiciumok között indul meg az új Tisza-éra és, ha a kezdet már ilyen elkeseredett, bizonyos, hogy az ország haragja rövidesen el fogja söpörni.

A sajtószabadság ellen

„Az Est” kolportázsjogát megvonták.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 9.

A politika legfrisseb szenzációja, hogy a bukott kormány „Az Est” kolportázsjogát megvonta. Ezt a megdöbbenő, a törvénybe ütköző aktust a nem valami elegáns gesztussal, tehát távozása küszöbén *Lukács* László volt miniszterelnök követte el. Egyszerű és sima okoskodás. Neki már nem árt, egygyel kevesebb, vagy több a bünlajstroma: igazán mindegy. De ez ellen tiltakozni kell, hogy a sajtószabadság elleni merényletet *Lukács* személyes boszujának tüntessék föl. A volt miniszterelnök a dolog odiumát magára veszi, nem is bántja, hogy ismét csunya sugarak rajzolják körül az alakját. De ez nem önzetlenség, ezt nem várjuk, ezt nem várja senki se tőle. Ez csak annyit jelent, hogy a nem félt rendszerváltozástól tudta, hogy szívességet tesz utódjának. Hiszen az eddigi kétségbeejtő politika esküjéig vitték a kapott, de amit ad, az a régi. Különbséget tenni a régi és az új kormány között nem lehet, különösen ebben az ügyben nem!

Valamit arról is kell szólni, hogy a kormány milyen különös fegyvereket rángatott elő ehhez a tusához. Nem is olyan régen új rikkancs-rendeletet eszközölt össze a kormány, amelynek alapján az egész országban be lehet tiltani egy lap utcai árusítását. A sajtó akkor egyértelműleg felszólalt, tiltakozott, de az akkori miniszterelnök: *Lukács* László megnyugtatót mindenkit: a zuglapok és a nemzetiségi izgatók megfélemlítésére történt az egész dolog. Ezt a rendeletet rángatták elő, ezt szedték elő. Zuglap, nemzetiségi izgatás? — ezen még talán *Lukács* László is mosolyog.

A rendelet megokolása is érdekes. A távozó miniszterelnök kijelentette, hogy addig, míg egyéni becsületét bántották, őt ütötték, nem tett semmit, de miután Gerő-ügyét úgy tárgyalták, amely már lázításnak is beillett — kénytelen volt vele szemben eljárni. Olyan komikus ez a megokolás, hogy még bele próbálunk helyezkedni a kormány álláspontjába. Először is: *Lukács* önzetlen. Ez is új fotográfia Aztán annak idején egy lapra ráfeküdtek, mert a királyt sértette meg. Ez még akceptábilisabb ok volt — bár a sajtószabadság korlátozását semmi körülmény között se tudjuk, nem is tudhatjuk helyeselni — de Gerő ügye? De különben is a Gerő-féle vagdalkozás két nappal később történt. Hát ezt előre megjegyezte *Lukács* László? A volt miniszterelnök urnak nincs szerencséje. Ismét egy kis bizonyosság, hogy a tényeket egy kissé összezavarja.

A kormánynak ez a legujabb támadása a misdenkiben összegyűlemlt keserűségeket kirebbantotta. Az ország minden részéből a megtámadott lap mellé állnak a szabad gondolatú polgárok, az Ujságíró Egyesület is erős, kiméletlen kritikában sújtja a reakciós rendszert.

Hajsza „Az Est” ellen.

„Az Est” utcai elárúsításának betiltására vonatkozó rendeletet *Lukács* László miniszterelnök, mint belügyminiszter, e hó 2-án, a Désv-pör ítélete előtt való napon írta alá, s a rendelet hatályba lépésének idejét a mai napban, június hó 9-ikében állapította meg. Kétségtelenül bizonyos, hogy a rendelet megfordult a minisztertanács előtt is és hogy arról tudott és hozzájárult gróf *Tisza* István is. A rendeletet még a múlt hét folvamán megküldötte a belügyminisztérium a törvényhatóságoknak, úgy látszik, azzal az utasítással, hogy azt csak a legutolsó pillanatban hirdessék ki, hogy így a mai számoknak az elkobzásával is ártsanak a szökimondó, meg nem tántorítható ujságnak. Hiszen nyílt titok, hogy egy év óta mindenféle módon meqkisérelte a kormánú a lap irányát megváltoztatni.

Lukács László már egyszer szelid figyelmeztetést küldött „Az Est”-nek. A képviselőház folyosóján, a múlt év december 31-én, a választói jogról szóló törvényjavaslat beteriesztése napján, mikor „Az Est” egyik jeles munkatársa, *Szakács* Andor, kérdést intézett *Székelly* Ferencz igazságügyminiszter lemondásáról *Lukács* Lászlóhoz, a miniszterelnök ezeket mondotta:

— Erre nem adok felvilágosítást, hanem adok „Az Est”-nek egy jó tanácsot, még pedig azt, hogy ne folytassa azt a hallatlan izgatást, amely eddig végsőkig próbára tette türelmemet. Mert, ha figyelmeztetésem dacára tovább folytatja, kénytelenek leszek a legszigorubb eszközökkel eljárni ellene.

Senki se hitte volna, hogy ez a fenyegetés valóra válhat. „Az Est” tegnap értesült az ellene intézett merényletről. A lap szegei elárúsítója felhívta a szerkesztőséget és közölte vele, hogy Szeged polgármestere bizalmasan értesítette a belügyminiszteri rendeletről. Ugvancsak a tegnapi nap folvómán *Debreczenből*, *Szege*dről, *Kassáról*, *Pozsonyból* is kapott a lap távirati és telefon-értesítést a belügyminiszter rendeletéről. Az értesítések következtében a lap két munkatársa fölkereste *Schreiber* rendőrtanácsost, a sajtóügvek referensét, aki megerősítette a vidékről érkezett hihetetlen hírt, s még mindig nem hivatalosan, csak priváttm megismertette velük a rendeletet. A rendelet hivatalosan még ma délben 12 óráig sem érkezett meg a laphoz.

„Az Est” szerkesztősége a legnagyobb eréllyel vette fel a harcot. A nagyközönséget röpczédulákon értesítette még tegnap délután a kormány újabb merényletéről, sürgönyileg értesítette összes vidéki elárúsítóit és utasításokkal látta el. Ma újabb röpczédulák tájékoztatták a közönséget, s a főváros hirdető-oszlopain levő összes üres helyeket lefoglalta hiraó plakátjai részére.

Az irtó harcot úgy kezdte meg a kormány, hogy „Az Est” kolportázs-jogát Marosvásárhely szolgálékü volt polgármesterével, most főispánja, *Bernádu* Györgyvel még a tavasszal meg vonta városa területén. Az eredmény meg is lett: a szabad sajtó ellensége már főispán.

A rendelet.

A rendelet különben a következő:

Magyar királyi belügyminiszter. 59.431/913. V. a. B. M. számú körrendelet „Az Est” című politikai napilap utcai árusításának eltiltása tárgyában. 1. Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének (Marosvásárhely város kivételével), 2. Fiumei kormányzónak.

Marosvásárhely város polgármestere a Budapestben megjelenő „Az Est” című politikai napilaptól az utcai árusítás jogát 1913. évi márczius hó 20-án 555. illetőleg április hó 7-én 683. számok alatt kelt véghatározataival megvonta s erről hoztam az 1912. évi 136.000. B. M. számú körrendelet 8. §-a értelmében jelentést tett. Tekintettel arra, hogy nevezett lap az említett határozatok kelte óta is állandóan izgató s a közrendet veszélyeztető cikkeket közöl, — a lapnak utcai árusítását, illetve terjesztését a 136.000/912. számú belügyminiszteri rendelet 8. §-ának harmadik bekezdése alapján az egész ország területére nézve megtiltom. Erről Czimet jelen rendeletem foganatosítása végett azzal értesitem, hogy ezen sajtótermék házaló, vagy utcai terjesztésére a már kiadott ilv engedély visszavonandó, újabb engedély pedig hozzájárulásom nélkül nem, illetőleg csak akkor adható, ha ezt a tilalmat újabb körrendeletben visszavontam. Budapest, 1913. évi június hó 2-án. *Lukács* László s. k.

Gerő és a sajtószabadság.

„Az Est” mai száma a következőket írja: Ugy értesülünk, hogy *Lukács* Lászlónak az a rendelete, amely *Az Est* utcai elárúsítását eltiltja, június 2-án kelt. Ismerve *Lukács*ot, valószínűnek látszik, hogy a betiltó rendeletet antedatálták, mert hiszen Désv elleni perében június 3-án hirdették ki a lesújtó ítéletet és az ő lelke csak akkor háborodott föl az egész világ és *Az Est* ellen, amikor már minden becsületes embernek meg volt ő róla a véleménye és amikor már látta, hogy miniszterelnöki állásából el kell takarodnia.

Ezt a valószínűséget megerősíti a miniszterelnök nyilatkozata, amelyet tegnap este a munkapárti körben tett és amely így hangzott:

— Amíg Az Est engem támadott, nem törődtem vele. De mikor Gerőt olyan modorban kezdte támadni, amely már lázításnak is beillett, kénytelen voltam eljárni vele szemben.

Ezek után nyilvánvaló: Lukács László valótlan állít vagy a rendelet dátumában, ha csakugyan a Gerő-ügy miatt tiltotta be Az Est utcai árusítását, vagy pedig, ha a dátum helyes, valótlanlanságot tartalmaz az a tegnapi kijelentése, hogy az elárulást a Gerő-ügy miatt tiltotta meg, mint-hogy Gerő százados csak június 4-én követte el híres kardcsapásait.

Az Ujságíró Egyesület

A Budapesti Ujságírók Egyesületének választmánya ma délután Márkus Miksa udvari tanácsos elnökle mellett rendkívüli ülést tartott. Az elnök megnyitójában, mielőtt az ülés tulajdonképeni tárgyára — Az Est kolportázsjogának megvonására — rátért volna, meleg szavakkal üdvözölte Szatmári Mórt, az egyesület alelnökét, szerkesztői állásából való távozásával kapcsolatban és biztosította őt a kollégák nagybecsüléséről és szeretetéről. A választmány élénk ovációval fogadta az elnök szavait, amelyeket jegyzőkönyvbe iktatott és hozzájárult ahhoz az előterjesztéséhez, hogy alkalmas időpontban az ujságírók jogviszonyainak rendezésével sürgősen foglalkozni kell.

Az elnök ezután ismertette Az Est kolportázsjogának megvonására vonatkozó belügyminiszteri rendeletet és hangsúlyozta, hogy egy mindig tisztességes hangú lap ellen a kormány ismét olyan végzetes lépésre határozta el magát, amely reá súlyosabb következményekkel fog járni, mint arra a lapra, amelyet üldöz. Az ujságírók egyesületének ilyen viharos pillanatokban nincs más fegyvere, csak a tiltakozás, ezt a tiltakozást azonban mindenütt megértik, ahová eljut és nekünk elég módunk van arra, hogy sokfelé juttassuk. Az önkényuralom alatt az elnyomott Magyarországnak sem volt évtizedekig más fegyvere és végül mégis a tiltakozás győzedelmeskedett az erőhatalommal szemben. A választmány egyhangú helyesléssel fogadta az elnök szavait és azután Purjesz Lajos főtájtár a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„A Budapesti Ujságírók Egyesületének választmánya ma tartott rendkívüli választmányi ülésében megdöbbenéssel vette tudomásul, hogy a kormány erőhatalmi intézkedéssel „Az Est” utcai árusítási és terjesztési jogát az egész ország területére megvonta. Az egyesület választmánya az utolsó esztendő lefolyása alatt már több ízben felémelte tiltakozó szavát a sajtó ugyanilyen természetű megrendszabályozása ellen s most, amikor a kormány eddig, az egyesület által mindig a legnyomatékosabban elítélt sajtóellenes intézkedéseinek beteljesítésül, nyers erejével egy, a közönség szeretetében álló újság ellen fordul, mely függetlenségében és nagy elterjedtségében reá nézve kényelmetlen: megállapítja, hogy ilyen intézkedésekre csak a meztelen abszolutizmus ragadtathatja el magát, csak az az uralom, amely semmiféle alkotmányos felelősséget nem érez. Az egyesület választmánya szeretettel köszönti „Az Est” szerkesztőségét, erőt kíván hősi küzdelméhez, amely diadalmas lesz s amikor az ujságírói kar teljes rokonszenvérről biztosítja, egyuttal harczba szólítja a sajtó összes munkásait, a kormányhatalom ilyen intézkedései ellen és minden tagját felszólítja, hogy abban a pozícióban, amelyben van, tegye meg a maga kötelességét.”

A választmány ezt a határozati javaslatot egyhangúlag elfogadta.

Dr. Ormos Ede választmányi tag kérdésére, hogy a választmány mikor szándékozik foglalkozni az ő indítványával, amely Lukács Lászlónak a tiszteletbeli tagok sorából való törlésére vonatkozik s amelyre nézve a közgyűlés utasítást is adott a választmánynak, az elnök bejelentette, hogy a választmány a közgyűlés utasításának értelmében legközelebb tárgyalni fogja az indítványt.

Bolgár—szerb háboru készül

— Szerbia sürgeti a döntést. — Uj balkán-szövetség Bulgária ellen. — Befejezték a londoni konferenciát. —

— Sajat tudósítónktól. —

Budapest, június 9.

A balkáni szövetségek között a bonyodalmas már egészen háborus színezetet öltöttek. Bulgária minden erejével visszautasítja a szövetségi szerződés revíziójára vonatkozó követelést. Szerbia pedig kijelentette, hogy két napnál tovább nem vár és ha nem lehet másképen, úgy a fegyverekre bizza a döntést. Éleliti a helyzetet a bolgár kormányválság is, amelyhez esetleg még szerb kormányválság is járulhat, amennyiben Pasic, ha nem sikerül országára nézve kedvező eredményt elérni, kénytelen lesz lemondani. Szófiában és Belgrádban igen háborus a hangulat, sőt Szófiában híresztelik, hogy a Balkán összes államai szövetségre léptek egymással egy Bulgáriával való háboru esetére.

Mai táviratainkat a balkáni helyzetről itt adjuk:

Bulgária visszautasítja a revíziót.

Szófia, június 9. A háboru veszedelme sohasem volt olyan nagy, mint most, az izgalom az egész országban óriási.

A féléhivatalos „Mir” azt jelenti, hogy a bolgár kormány nem megy el a szövetségek miniszterelnökeinek tanácskozására, mert azt teljesen eredménytelennek tartja. Tudni sem akarnak arról, hogy a szerződést revideálják. Bulgária el van határozva a háborura.

A szövetségi szerződés revíziójára vonatkozó szerb követelésre adandó válasz, mint illetékes helyen kijelentik, már elkészült. A válasz tartalmáról az a hír szivárgott ki, hogy Bulgária a revíziót határozottan visszautasítja. Beavatott körökben biztosítanak arról, hogy a bolgár kormány Oroszországhoz fordult azzal a kéréssel, hogy Szerbiát vegye rá a vitás zóna kiürítésére. Ennek a meglőrténte után az condominiumnak tekintendő és azután Oroszország maga döntse el, hogy a vitás területek hova csatoltassanak. A kormány az a szándéka, hogy a döntő lépést Oroszország válaszában a beérkeztéig elhalasztja.

Illetékes körökben híre jár, hogy a kabinetsválság megoldásában beállott halasztás oka az, hogy nagyon nehéz a külpolitikát illetőleg meglévő különböző áramlatokat összeegyeztetni. Másrészt a kormány be akarja várni a pétervári választ arra nézve, vajjon Oroszország Szerbiától követelni fogja-e a vitás területtől félreeső, ugynevezett nem vitás zóna helységeinek kiürítését. Erre vonatkozólag a legutóbbi napokban kérdést intéztek Pétervárhoz.

Szerbia nem vár tovább.

Belgrád, június 9. Pasic miniszterelnök tegnap a pártvezéreket megbeszélésre hívta magához. A pártvezérek egyhangúlag azt a véleményét nyilvánították, hogy a Bulgáriával való konfliktus ügyében nem szabad tovább várni, hanem ha két nap alatt nem érkezik kielégítő válasz Szófiából, Szerbia azonnal anektálja a meghódított területeket és gondoskodják arról, hogy egyidejűleg a meghódított területek annexióját Montenegró és Görögország is proklamálják.

Tegnap majdnem az összes lapokat elko-bozták, mert valamennyi izgatott hangon ir a kormány ellen és követeli a király lemondását. A fővárosban veszedelmes izgalom mutatkozik és hangoztatják, hogy Szerbiának nem szabad tovább várni, hanem fegyverrel kell megvédeni jogait.

A „Mali Journal” híradsáa szerint a Pasic-kormány az egyre növekedő háborus hangulatra való tekintettel lemondásra készül. A helyzet igen komoly.

Belgrád, jun. 9. Szerb lapoknak egybehangzó jelentései szerint Pasic miniszterelnök és a pártvezérek között megegyezés jött létre arra nézve, hogy Bulgáriától a szerb-bolgár szerződés revíziója

ügyében hozzá intézett szerb jegyzékre kötelező választ követelnek. Ha Bulgária megtagadja a revíziót, akkor a meghódított területek annexióját proklamálják.

A féléhivatalos Samuoprava „A szerb-bolgár konfliktus mérlege” című cikkében kifejti, hogy a bolgárok szövetségükkel szemben követett eljárásukkal a szerződési kötelezettségeket sokszorta megszegték. A balkáni szövetség érdekében kívánatos volna, ha Bulgária vezető államférfiai, ha utolsó perczen is, belátják a magatartás jogosulatlanlanságát és elhúznak azon vállalkozástól, amely kockára tenné a háboru fénves eredményeit.

Páris, június 9. Londoni jelentés szerint Novakovic szerb béke delegátust hazahívták Belgrádba, minek következtében még ma hazautazott. Ezt a Pasic kormány lemondásáról szóló hírekkel hozták kapcsolatba.

Szövetkezik a Balkán — Bulgária ellen

Szófia, június 9. Itt az a hír van elterjedve, hogy Görögország Konstantinápolyban, Szerbia pedig Bukarestben szövetséget ajánlottak fel Bulgária ellen. Görögország Thracziát ajánlja fel Drinápolylyal együtt Törökországnak, amely azonban az Aegei-szigeteket kéri. Szerbia ajánlata olyan rendkívüli volt, hogy a román kormány írásban kérte azt, amit a szerb kormány eddig nem teljesített. A szövetségi kísérletek Szófiában óriási feltűnést keltek.

Feszültség a londoni konferencián.

London, június 9. Nagyon válságos lett a viszony a Balkán-szövetségek között. Amikor György király a Buckingham-palotában vendégül látta a békeköveteket, mindegyikükhöz azt a felszólítást intézte, iparkodjanak a még fenforgó ellentéteket kölcsönös jóakarattal elsimítani. Egy órával később összeült a békekonferencia s négy óra hosszat maradt együtt, de eredmény nélkül oszlott el. A konfliktus vasárnapig annyira elmérgesedett, hogy tegnap délután távirat jött Belgrádból a szerb megbízottakhoz azzal az utasítással, hogy rögtön utazzanak el Londonból. Nagyon valószínű, hogy a szombati békekonferencia az utolsó volt. Az eddigi megállapodásokat jegyzőkönyvbe foglalták a delegátusok, de a fenforgó ellentétek nyitva maradtak. A békeszerződés tehát csonka, mert a hódított területek felosztásáról szó sincs benne.

A béke delegátusokkal tegnap folytatott beszélgetések során György király felszólította azokat, hogy vegyék tekintetbe azokat a veszedelmeket, amelyek a szövetségek közötti háboruból származnának. Gondolják, meg, hogy egy újabb háboru egyenesen bün volna az emberiség ellen.

London, június 9. A béke delegátusoknak ma délelőtt a St. James-palotában tartott ülésén a görög és török misszió teljes számban vett részt, míg a szerbek és bolgárok részéről csak egy-egy tag jelent meg.

Az utolsó ülés.

London, június 9. A Reuter-ügynökség értesülése szerint a békekonferencia ma tartotta befejező ülését, amely után a delegátusok véglegesen elváltak. Előzőleg azonban elfogadták Pavlovics szerb delegátus határozati javaslatát, amelynek értelmében a békeszerződés 47-ik cikkének együttes keresztülvételét illetőleg a delegátusok annak tudatára ébredtek, hogy könnyebb volna a végleges megegyezés, ha a békeszerződést az egyes kormányok által külön-külön megkötött aktusokkal egészítenék ki. Ezért elhatározták, hogy 1. az illető kormányokra bizzák ezen aktusoknak külön való keresztülvételét és 2., hogy a konferencia tárgyalásait ma befejezik.

Voinovics montenegrói delegátus bejelentette, hogy Szerbia, minthogy Novakovic és Nikolic delegátusok ma reggel visszahívták Belgrádba, csak Pavlovics által képviseltetik. Pavlovics erre előterjesztette már ismertetett határozati javaslatát. A török delegátusok kijelentették, hogy e rezolúció szövegezése ellen nincs kifogásuk. Ezután rövid tanácskozás után elfogadták a határozati javaslatot. Aiz elnök bucsubeszéde után, melyben a delegátusok hódolatát fejezte ki az angol király iránt és köszönetet mondott a barátságos, szíves vendégszeretetért, — a delegátusok a St. James palotába mentek, ahol reggelire voltak hivatalosak.

A párisi tanácskozások.

Páris, június 9. A nemzetközi pénzügyi bizottság ma Margeries elnök elnöklétével tartott ülésén az ügyrend-tervezetet tárgyalták. A tervezetnek egy részét ideiglenesen elfogadják, a hátralévő részt egyik legközelebbi ülésén tárgyalás alá veszik. Az ügyrend-tervezet a többi között azt a határozatot is tartalmazza, hogy a pénzügyi bizottság különböző technikai bizottságokban tárgyal, melyeknek nevei: dette publique bizottság, a koncessziók és szerződések garanciáinak bizottsága, hadviselők anyagi követeléseivel foglalkozó bizottság.

A pénzügyi nemzetközi bizottság tárgyalásai titkosak lesznek és csak az összes kormányok hozzájárulásával lesznek közzétehetőek.

A balkáni küldöttségek nevében Sztancsiov nyilatkozatot olvasott fel, mely körvonalazza a munja-programmot, melylyel a bizottságnak a londoni szerződés 6. szakasza alapján a balkáni államok nézete szerint foglalkoznia kell.

Margeries elnök a pénzügyi bizottság elnökségének átnyújtotta a Dette Publique igazgatóságának levelét, amely kérte a Dette Publique érdekeinek figyelembe vételét.

Margeries elnök végül közli, hogy Poincaré elnök a pénzügyi bizottság tagjait fogadni fogja.

Páris, június 9. A nemzetközi pénzügyi bizottság elhatározta, hogy legközelebbi ülését pénteken tartja meg. Valószínűleg azt a kérdést fogják tárgyalni, vajon a balkáni szövetségek és Törökország delegátusai határozati szavazattal birjanak-e.

Szilisztriát kiűritették.

Bukarest, június 9. Szilisztriából jelentik: A bolgár csapatok kiűritették a várost és visszavonultak. A helyőrségben 1600 mohamedán volt, akiket az új törvény értelmében besoroznak a bolgár hadseregbe.

A korfui csatorna semlegessége.

Athén, június 9. Az athéni távirati iroda megerősíti azokat a jelentéseket, melyek szerint Görögország hivatalosan nemzetközi bizottság alakítását kívánja, a nemzetközi dunai bizottság mintájára. A bizottság székhelye az epirusi part mentén, Korfuval szemben volna, feladata pedig az volna, hogy biztosítsa a korfui csatorna semlegességét.

KÜLFÖLD

Japán — Amerika ellen. Washintonból jelentik: Chinda japáni nagykövet megjelent Wilson elnöknel, hogy kormányának a kaliforniai japánellenes bill ellen átvitelt írásbeli tiltakozását szóbelileg is megismételte. A nagykövet hangsúlyozta, hogy a törvény életbeléptetéséért Japán a szövetségi kormányt teszi felelőssé.

Német hadihajók a pólai kikötőben. Pólából jelentik: A „Göben” és „Strassburg” nevű német hadihajók tegnap reggel ágyúüdvövések közepette befutottak a pólai kikötőbe. Trumler német admirális vezérkarával a kikötői tengerügyi hivatalba ment, ahol a katonai hatóságok fejei üdvözölték. Majd különböző látogatásokat tett.

A francia hadügyi reform. Párisból jelentik: A kamara ma folvtatta a hároméves katonai szolgálatra vonatkozó javaslat tárgyalását. Többek felszólalása után Auqaqneur szocialista republikánus nézete szerint a hároméves katonai szolgálat hívei visszaélnék az érzelmi tekintetekkel. A hároméves katonai szolgálat életbeléptetésének bevalótt oka a németek katonai intézkedései. A be nem vallott indokok az 1905. évi javaslat megjavítása, a tartalékok iránti bizalmatlanság, az állandó hadseregben való bizakodás és végül a marokkói ügy. Nézete szerint a két éves tényleges szolgálat teljesen kielégítő. Az ülést, amely hossza elnyúlt, folytatják.

Zeppelin újabb légi útja

Baden-Badenből — Bécsbe léghajón.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 9.

A németek fáradhatatlan léghajója Zeppelin gróf elhatározta, hogy Baden-Badenből Bécsbe repül és bemutatja hódolatát Ferencz József királynak. Tegnapra a Sachsen nevű léghajót friss gázzal töltötték meg és miután Zeppelin gróf főmérnöke a léghajóval rövid próbatatást tett, Zeppelin gróf táviratot küldött a bécsi Aero-Klub intézőségének, hogy e hó 16-án, hétfőn hajnalban felszáll. Ma reggel 5 óra 30 perczkor gróf Zeppelin tényleg föl is szállt, 6 óra 40 perczkor Stuttgart, 9 óra 15 perczkor Regensburg, 11 órakor Linz fölött, délután 1 óra 40 perczkor Bécs fölött repült el a léghajó, majd a schönbrunni kastély felé vette útját, ahol mintegy száz méternyire ereszkedve, a király előtt hódoló mozdulatokat végzett. Délután fél 3 órakor az asperni repülőtéren kötött ki.

Részletes tudósításaink a következők:

Baden-Baden, június 9. A Sachsen reggeli öt óra 30 perczkor felszállt, hogy Bécsbe repüljön. Az első kosárban gróf Zeppelin foglalt helyet unokaöccsével, az ifjú gróf Zeppelinnel, dr. Eckener Hugóval és Gluth kapitánnyal, míg a hátsó gondolában a leghajó legénysége helyezkedett el. A hajón összesen huszonnégyen voltak. 5 óra 10 percz. A csarnok harangja megkondul. Az ősz gróf vezényszava hallatszik. A legénység elodozza a köteleket. Körülbelül husz perczig tart a készülődés, hatodfél órakor méltóságteljesen felemelkedik a léghajó, motorai berregnek és a Sachsen elindul Pforzheim felé. Néhány percz múlva a Schwarzwald fölött röpül el a léghajó.

Stuttgart, június 9. Pompás idő kedvez Zeppelin gróf útjának. Majdnem teljesen szélesödött van, a forróság enyhült, az ég borus. Reggeli hat óra 40 perczkor átkelt Stuttgart fölött a Sachsen. A város népe lelkesen üdvözölte Zeppelint. Valamivel Stuttgart után keletre a Sachsen találkozott a Z. 19. kormányozható katonai léghajóval, amely Zeppelin léghajója fölött röpült el. A léghajók zászlókkal üdvözölték egymást.

Regensburg, jun. 9. Kilenc óra 15 perczkor a Sachsen Regensburg fölött repült el és Passau felé vette útját.

Linz, június 9. Dél előtt 11 órakor a Zeppelin léghajó Linz fölött elvonult.

Amstetten, június 9. A Sachsen léghajót fél-egy órakor északi irányban látták röpülni. Most már bizonyára Bécs fölött van.

Bécs, június 9. Délután 1 óra 40 perczkor jelent meg a Sachsen a Duna felől repülve Bécs határán. Ágyúüdvés jelentette a leghajó érkezését, melyet az embertömeg viharos üdvözlésekkel fogadott. A leghajó a schönbrunni kastély felé vette útját.

Bécs, június 9. Miután a Sachsen érkezését jelentették, a király megjelent a schönbrunni kastély erkélyén. A királyt nagy embertömeg lelkesen üdvözölte. Pár pillanattal később az égbolton látthatóvá vált a Sachsen léghajó, gyorsan közeledett a kastély felé és széles ívben különböző evolúciókat végzett. A király figyelmesen kísérte a leghajó mozdulatait. Némi távolságra a kastélytól széles ívben a kastély park felőli oldalára szállt s előrésszel mintegy száz méternyire ereszkedett alá a lent levő embertömeg felé eképpen mutatván be hódolatát a királynak. Ezután egyenesen a kastély felé szállt és elröpült mellette. Az összegyűlt embertömeg lelkesen üdvözölte a léghajót. 1/3 óra táiban a Sachsen tovább szállt keleti irányban.

Bécs, június 9. A Sachsen nevű léghajó 1/3 órakor az asperni repülőtéren simán kikötött. A léghajó fogadtatására az osztrák-magyar léghajóosztály tiszti küldöttsége, a hadügyminiszter képviselőjében pedig Tertain Venczel vezérőrnagy jelent meg. Ott voltak továbbá Bécs város küldöttsége, a német nagykövetség és a szász követség tagjai, az udvari páholyban Jenő főherceg és Mária Terézia főhercegné volt, akik lefényképezték gróf Zeppelint. Uzelacz alezredes közölte gróf Zeppelinnel, hogy a király Schönbrunnból a következőket te-

lefonáltatta: Ő felsége rendkívül örül, hogy exczellenciádat a távolból láthatta és kérdezteti, vajjon exczellenciádnak sikerült-e simán leszállania. Ő felsége szívesen látja holnap exczellenciádat Schönbrunnban.

Gróf Zeppelin Bécsben, mint a király vendége, az Imperial szállóban lakik.

Bécs, június 9. Este a Rotthaus-Kellerben Zeppelin tiszteletére bankett volt, amelyen Weiskirchner polgármester, majd Heunold belügyminiszter üdvözölte a vendég grófot. A léghajó valószínűleg még ma éjjel dr. Echner vezetésével visszatér Berlinbe. A léghajót a repülőtéren 1200 főnyi katonaság őrzi.

A Redl-ügy

Nyomozzák a czinkosokat.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 9.

A Redl-üggyel kapcsolatban most legújában Pólában pattant ki a szenzáció, hogy a haditengerészet egyik altisztje szintén kémkedett és kémizolgalatáról szóló jelentéseit szintén Prágába küldözte, ahol azok minden valószínűség szerint Redl ezredes kezéhez jutottak. Az esetről, amelyet egyelőre még a legsűrűbb homály borít, eddigelő a következő részleteket jelentik Fiuméből:

Pólában és a közös hadügyminisztérium tengerészeti osztályában régóta észrevették, hogy az osztrák és magyar hadiflotta egyes titkos terméket, de tulajdonképpen nem lényegbe vágó mozdulatait és intézkedéseit az orosz és részben az angol flotta vezetőségénél ismerik. A gyanút különösen az keltette föl, hogy a két hatalom már akkor megtette a szükséges ellenintézkedéseket, mikor a pólaiak még nem haitották végre az egyes rendelkezéseket. Eleinte a véletlennek minősítették ezeket az ellenintézkedéseket. A Redl-féle kémkedés kipattanása alkalmával egyszerre megmagyarázható lett a fenti tapasztalat. Az áruló személyére azonban sohasem tudtak ráakadni, mignem most a véletlen földerítette.

Egy hete történt éppen, hogy egy Pólában szolgáló magyar fedéltetmester látogatására atyafiai érkeztek Szeged városából. A fedéltetmester elvitte őket sétára a római amfiteátrum romjaihoz és éppen javában magyarázta és emelgette a köveket, mikor az amfiteátrum közepe táján egy kisebb mélyedésben iratsomót látott heverni. Fölemelte az iratokat, beléjük nézett és nagyon megijedt, mert azonnal látta, hogy olyan német nyelvű följegyzéseket talált, melyekben a legaprólékosabb részletekig megvolt írva egyes hadihajók neve, berendezése, gépereje, menetsebessége stb. Az altiszt éppen eltenni akarta az iratokat, hogy felsőbbségének átszolgáltassa, amikor nagy lelkendezve odafutott hozzá egy ember és megkérdezte tőle, hogy nem látta-e ilyen és ilyen iratsomót, mert más nem járt kívülök az amfiteátrumban. A fedéltetmester a kérdezősködésben egyik czirkáló gépészeti altisztjére ismert. Mikor tudtára adta, hogy iratokat valóban talált és azokat beszolgáltatta az admirálisnak, a gépészeti altiszt megrémült és érthetetlen szavak morgogása közben gyorsan elköszönt. Kiment az amfiteátrumból és azóta nyoma veszett. A szökevény altiszt neve Birkhoffer Sándor, szatmári származású és polgári foglalkozására gépészeti. Az iratok között három részletesen kidolgozott hajóelhelyezési tervet találtak egy Prágába irányított és Chiffre 29:56? poste-restante címzettel ellátott borítékban. Ezenkívül volt benne még egy boríték ugyanezen külső sifrirozással. Ez a második boríték egy kisebb borítékot tartalmazott a következő fölirással: Dem General Och. zu befördern. A borítékok erősen impregnált vászomból készültek. Egyelőre eddig terjednek a legújabb kémkedési afférról szóló tudósítások. A nyomozást az admirális a legnagyobb titokban folytatja.

A Redl ezredes hagyatéka felett is megperdült a dob. Prágai jelentés szerint szombaton árverés volt Redl itteni istállóiban s dobra kerültek az öngyilkos pompás hátsalvai. Az árverésen kizárólag katonatisztek jelentek meg.

Szenzációs interjúk

Beszélgetésem Magyarországgal

Bejelentettem látogatásomat Magyarországnál, de a levél azzal a megjegyzéssel érkezett vissza, hogy „czimzett Bécsbe költözött.”

Utána mentem és sikerült is megtalálnom.

Beléptemkor éppen megvakarta fején a magas Tátrát, amelynek erdeje a haját alkotta.

— Nem szeretem, hogy utánam jött. Kérem, ne faggasson, nem mondhatok semmit sem.

— Dehát, mitől fél országodod?

— Azt seítheti uraságod, Nem akarom, hogy elkobozzon a kormány.

— Mikor méltóztatott átszuszni a Lajthán?

— Nehány nap előtt. Mikor beláttam, hogy állapotom reménytelen, egyszerűen megszöktem hazulról. Hát kormányozzanak engem, amikor nem vagyok otthon!

— S mi maradt most országod helyén?

— Ugy hallom, valami tartomány. Inkább idefenn lakom Bécsben, ez magasabb hely és a sajtószabadság dolgában is jobban állunk.

— Hanem... — szóltam szemügyre véve Magyarországot — mintha valami hiányoznék országodból? Oldalt, balra, a térdénél hiányzik Zalathna és az óraláncza... balról... a Tisza folyó...

— Igen. Otthon hagytam mindent, amihez kelemetlen emlékek fűződnek. Se Zalathna, se Tisza.

— Mit szól országod a tervbe vett rendszabályokhoz?

— Hallom, elveszik a képviselőtársaim mandátumát. Szép kis magyar bőrvásárra lesz kilátás.

— Igazán csodálom, hogy olyan czinikusán méltóztatott viselkedni.

— Mit tegyek? Husz századon keresztül dolgoztam bele magamat Európába s most áttolnak engem Ázsiába. Belenvugszom s csak az az egy kívánságom van, hogy Kína helyére jussak. Ott jól fogom érezni magam. Már szorgalmasan tanulom az ázsiai nyelvet. Hallgassa csak, vajjon megértjük-e egymást? „Erőszak! Letörés! Jaj az ellenzéknek!”

— „Palotaőr! Úss rá! Eljen az alkotmány nélkülség! Panama!” — feleltem rá.

— Hogyan, ön tud ázsiaiul? — kérdezte tőlem Magyarország. — Hol tanulta?

— Hát elfelejté, hogy én is magyar vagyok? Korfárs vagyok.

— Részvételmet, szólt vendéglátóm. A revidercsi! Panama!

— Panama! — kiáltottam vissza és elbucsztam egykori hazámtól s haza mentem Ázsiába.

Fakir.

TÁVIRATOK

Az arábiai trónkövetelő.

Konstantinápoly, június 9. Arab jelentések szerint *Said Idris*, arab fölkelvezér, a következő feltételek mellett hajlandó kiegvezni: 1. Assir közigazgatásilag független. 2. A kormány nem avatkozik bele a hivatalnokok kinevezésébe. 3. Külön lobogó. 4. Külön polgárőrség szervezése, amely elég nagy, hogy béke és háboru idején megvédelmezze Assirt. 5. A vámbevételek a tartományt illetik meg, amely külön szerződéseket köthet a külfölddel. 6. A hivatalos nyelv az arab. 7. A tartomány illetékes minden vasutügyi, táviró- és telefonügyben. 8. Mindezen jogokat szultáni firman megerősíti és azt külön követtség hozza Assirba. E firman hatályba lép, még mielőtt a parlament foglalkoznék ezzel a kérdéssel.

Shakir basának vemeni és assiri katonai parancsnokká történt kinevezésében a portának azon szándékát látják, hogy tekintélyt e vidékeken ilvon akarják megszilárdítani. *Said Idris* illetőleg a kormány el van tőkélve arra, hogy *meahodolásra szólítja fel*, mert ellenkező esetben, mint minden más, a törvényes intézkedéseknek ellenszegülővel, karhatalommal fognak eljárni ellene.

UJDONSÁGOK

NAPIREND. Naptár. Kedd, június 10. Róm. kath.: Margit királyné. — Prot.: Margit. — Görög-oroszi: május 28. Nicét. — Zsidó: Szivan 5. — A nap két óra 3 perczkor, nyugszik este 7 óra 54 perczkor. — A hold két délelőtt 10 óra 8 perczkor, nyugszik éjjel 12 órakor. — A miniszterek nem fogadnak. — **Nyitvalevő muzeumok:** Nemzeti Múzeum régiségtára 9—2-ig, Erzsébet Múzeum 9—12-ig, Ernst Múzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Ráth Múzeum (Városligeti Fásor) 10—4-ig, Széchenyi Múzeum 10—12-ig, Tanszer Múzeum 3—7-ig, M. kir. Kereskedelmi Múzeum: külkereskedelmi hírszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig; nyilvános szakkönyvtár 9—2-ig és 6—8-ig. — **Nyitvalevő könyvtárak:** Akadémiai Könyvtár 3—7-ig, Egvetemi Könyvtár 9—6-ig, Iparművészeti Múzeum Könyvtár 9—12-ig és 6—8-ig, Nemzeti Múzeum Könyvtára 9—4-ig, Statisztikai Könyvtár 10—1-ig, Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — **Nyitvalevő képtárak:** Magyar Képzőművészeti Egyesületének kiállítása a Nemzeti Szalonban, nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. Magyar Bieder-mayerek kiállítása az Ernst Múzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. A Nemzetközi postimpreszionista kiállítás második csoportja a Művészházban (Szekfü-utca 4.), volt gróf Zichy Jenő-múzeumi), nyitva 10—6-ig. Belépődíj 1 korona. Történelmi Képcsarnok, nyitva 10—2-ig. A Szépművészeti Múzeum régi képtára, nyitva 10—2-ig. A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Múzeumban, nyitva fél 10-től fél 2-ig. Belépődíj nincsen.

— **A trónörökös birtokvásárlása.** Ferenc Ferdinánd trónörökös egyike a legjobb, legtakarékosabb gazdáinknak. Persze, már „hazulról” eléggé vagyonos uriember, aki maga is szaporítja az ősi-vagyonát. Prágai jelentés szerint *Ferenc Ferdinánd* trónörökös mostan hétmillió koronáért megvásárolta *Thun-Salm* örögrófnak svetlai birtokát. A főherceg már alaposan megszemlélte új birtokát.

— **Adomány az Újságírók Egyesületének.** Ilenczfalvi *Linzer* Imre a következő levelet intézte *Márkus* Miksához, a Budapesti Újságírók Egyesületének elnökéhez:

„Méltóságos uram, igen tisztelt barátom! Hatvanöt éves születésnapjára évfordulóm alkalmából, mint a sajtó régi tisztelője, átnyújtok önnek ezennel 1000 koronát a Méltóságod elnöklelte alatt működő Újságírók Egyesülete javára. Budapest, 1913 június 7. Kiténő tisztelettel: *Linzer* Imre.”

Az egyesül mai választmányi ülése *Márkus* Miksa elnök indítványára egyhangulag elhatározta, hogy Ilenczfalvy *Linzer* Imrét az egyesület alapító tagjai sorába iktatja a nagylelkű adománnyal jegyzőkönyvi köszönetét fejezi ki és erről az adománnyozókat értesíti.

— **Poincaré a tengeri hadgyakorlaton.** Poincaré francia köztársasági elnök ellen torpedótámadás történt, amely azonban ártatlanabb természetű volt. Párisi jelentés szerint ugyanis *Poincaré* elnök tegnap Toulonba érkezett, hogy szemlét tartson a francia hadihajó felett. Az elnök a „*Jules Michelet*” hadihajóra szállt, mire a hajó elindult a nyílt tengerre. Utközben *három hydroplán* kísérte a levegőben, oldalt pedig *tíz torpedónaszád fojtá körül az elnök hajóját és ezek szakadatlannal támadták, még pedig sikeresen.* A torpedók természetesen nem voltak megtöltve és így éppen csak hogy csiklandozták az elnök hajóját. A nyílt tengerre érve, az egész flotta elvonult az elnök előtt és a parádé csodás látványt nyújtott.

— **Elhunyt volt miniszter.** Mint Párisból jelentik, *Windham* György volt angol miniszter ma szívbénulás következtében itt meghalt.

— **Uradalomvásár pénznélkül.** Luiza hercegeasszonyt szerepelteti ismét egy brüsszeli jelentés. Már régebb ideje annak, hogy néhai Lipót belga király lánya, a volt Koburgi *Luiza* hercegnő Bukovinában megvásárolt *egy pomás kastélyt és egy naqterjedelmű uradalmat, de egy fillért sem fizetett.* A szerződés úgy jött létre, hogy a hercegeasszony *egy éven belül tartozik a vételárat kiegyenlíteni.* Azóta örökösödési pörbe balul ütött ki és nem tudott fizetni. Az eladó sürgeti a pénzt, a hercegnő pedig szabadulni szeretne a szerződéstől, nem mintha nem tetszenék a kastély, amelyben egy nyarat már eltöltött, hanem mert belátható időben nem fog eleget tehetni fizetési kötelezettségének. Az eladó hatalmas kártérítési összeget követel és pör lesz a dologból.

— **Megoperált ellentengernagy.** Bécsi jelentés szerint *Haus* Antal ellentengernagyot, tengerészeti parancsnokot ma reggel *Eiselsberg* tanár, *Zeig* tanár és dr. *Liehm* tengerészeti főtörzsorvos megoperálták, dr. *Clermont* és dr. *Kanzl* tanárok segítségével. Ez alkalommal jóindulatu gyomordaganat következtében beállott gyomorkijáratí szűkülést konstatáltak. Az operáció után a páciens állapotja kielégítő.

— **Az Erdődi Bartók ünnepély.** Szatmár vármegye kies fekvésű és nagy történelmi multtal bíró községben Erdődön kegyeletes ünnepséget tartottak vasárnap az irodalmi világ képviselői és Szatmár vármegye közönsége. *Bartók* Lajosnak, a költőnek s a Petőfi társaság negyvenü alelnökének szülőházán elhelyezett emléktáblát leplezték le. Az ünnepélyen ott voltak: *Bartók* Emma a költő nővére, a család, több küldöttség és nagy, intelligens közönség. Az ünnepélyt berencezi *Kováts* Sándor főszolgabíró, az erdődi Társaskör elnöke nyitotta meg ünnepi beszéddel. *Böhm* Endre *Bartók* költeményeiből szavalt. *Somló* Sándor a Petőfi társaság tagja méltatta ezután hatalmas erejű előadásban *Bartók* Lajos költői és írói egvéniségét, mely után lehelölt a lepel az emléktábláról. Ezután megkoszorúzták az emléktáblát. Az emléktáblát *Rébau* Dezső vette át a község nevében s dr. *Naq* Sándor lendületes beszéddel zárta be a szép ünnepélyt. A közönség ezután bankettre gyűlt össze, melyet este az erdődi Petőfi emlékekkel telt vár udvarán táncmulatság követett.

— **A suffragettek martírja.** Megemlékeztünk az angol Derby-verseny izgalmas szenzációjáról, hogy miss *Davis* nevű suffragett a nagy versenyben a pálvára betört és belekapaszkodott a király lovának kantárijába. A fanatikus suffragett sulvos sérüléseivel, mert a ló összerugdalta, londoni jelentés szerint egy ottani kórházban meghalt. A Hyde-parkban és más helveken tartott gyűléseken a női szavazati jog hívei miss *Dawist* mártírként ünnepelték.

— **A koronázás évfordulója.** A koronázás negyvenhatodik évfordulóját vasárnap egész csendben ülték meg a fővárosban. Az állami és városi épületekre kitétték a nemzeti színű lobogókat és a Dunán horgonyzó hajók zászlódíszit öltöttek. A templomokban a plébánosok csendes misét tartottak, amelyen jelen voltak az iskolák növendékei tanáraik vezetésével. Mire után az iskolákban ünnepély volt, melyen a nap eseményét méltatták. A budavári koronázó Mátyás-templomban dr. *Nemes* Antal cz. püspök fényes segédlettel misét mondott és a misézó papok azokat a misemondó ruhákat viselték, melyek 1867. június hó 8-án a király koronázásánál használatban voltak. Délután öt órakor áldással egybekötött szentbeszédet *Vodicska* Imre belügyminiszteri titkár mondotta.

— **A kártyás gavallér öngyilkossága.** A bácskai híres városnak, *Zombor* városnak véres szenzációja van. *Halm* Emil földbirtokos, Bács-megye nyugalmazott főszámvevője, tegnap délben szíven lötte magát a vasúti park mellett, az ugynevezett Fenyvesben. A golyó azonnal megölte. *Halm* ötvenkét éves ember volt, de még mindig délceleg termetű, snájdig gavallér. Levelet hagyott hátra, amelyben többek közt azt írja:

— *A kártyatermekben megörölt idegrendszerem az oka...*

Halm sokat járt *Monte Carlóba*, *Zomborban* is többször volt rá eset, hogy tízezer koronát vesztett egy nap alatt. Azt beszélik, hogy *Halmot* a kártya anyagilag is tönkretette.

— **Titokzatos család tragédia.** A nagyváradi hadapródiskola tiszti pavillonjában az éjszaka titokzatos családi tragédia történt. A pavillonban évek óta lakott *Preisz* Károly főhadnagy feleségével és három gyermekével. Az éjszaka *lövés dördült* el *Preisz* főhadnagy lakásában. A kapuórság néhány tagja berohant a főhadnagy lakásába. *Preisz főhadnagy a földön feküdt, halántékából lassan szivárgott a vér.* Tőle néhány lépésvire *feléke feküdt, a mellén lött sebbel.* A kezében görcsösen szorongatta a revolvert. A főhadnagyot és feleségét kórházba szállították, eddig azonban még egyiket sem lehetett kihallgatni. *Preisz* főhadnagy a halállal vívódik, felesége pedig eddig még egy pillanatra sem nyerte vissza eszméletét. A tragédiáról eddig két verzió kering. Az egyik szerint a főhadnagy felesége állandóan *féltékenységgel* kinozta urát s emiatt naponta hangos jelenetek voltak a házastársak között. Ily módon lehetséges, hogy a *főhadnagné Preiszt* lelőtte, azután *önmagával végzett.* A másik kombináció úgy tünteti fel *Preiszt* tragédiáját, mintha a főhadnagné *öngyilkosságot* akart volna elkövetni s a végzetes pillanatban a férj közbelépett, ki *akarta csavarni* az asszony kezéből a revolvert s eközben sebesült meg halálosan. Ezen a két verzióon túl a rendőrségnek is meg van a maga különvéleménye: a rendőrség azt hiszi, hogy a tragédiát *qondatlanság* okozta.

— **A cseh iskolaegyesület csődje.** A prágai cseh iskolaegyesület a mi tótságunk között is régidő óta hintegeti a maszlagot, ez a bujtogató munka természetesen költséges mulatság. Az árulókat mindig busásan meg kell fizetni s így az iskolaegyesület anyagi csőd is fenyegeti. Ezt bizonyítja a következő prágai jelentésünk: Mozgalmas ülése volt tegnap a cseh iskolaegyesületnek, mert a bevételeket *horribilis összegekkel* haladták meg a kiadások. A deficit 204.000 K és a hiányzó összegre nincsen fedezet.

— **Egyesített menetrendi és kocsiállítási értekezlet.** A Magyar vasuti és hajózási klub új helyiségei ezúttal látja először vendégül az európai vasúthálózat kiválóságait, ahol fontos döntések történnének az európai közlekedési hálózat fejlesztésében. A tulajdonképeni értekezlet és ünnepi megnyitás szerdán, június 11-én lesz, de már a ma napon számosan Budapestre érkeztek, a kongresszuson való részvételre jelentkezett 238 vasuti korifeusok közül, kiknek kíséretében mintegy 56 hölgyvendég érkezett Budapestre, hogy a kongresszus fűradtság munkája után megállapított szórakozásoknál kedélyes melegséget vigyenek a társaságba. A magy. kir. államvasutak igazgatósága részéről csákányi Marx János elnökgazdát, algyői Kotányi Zsigmond udvari tanácsos, igazgató, Horánszky Gyula igazgató-helyettes, Rengei Ernő felügyelő és Rabl József felügyelő vállalkoztak az adminisztráció nehéz feladatának elvégzésére, akiket nagyszámú rendező-bizottsági tagok támogatnak úgy a kongresszus munkálatainál, mint a bajor kormány képviselőjében Ruckdeschal miniszteri tanácsos, báró Soden kormánytanácsos, a bajor államvasutak igazgatója, M. Flamme és M. Haurex, a belga államvasutak igazgatói, Neef, a belga hálókocsi-társaság igazgatója, Leo, a württembergi államvasutak igazgatója, Berrini Mose, az olasz államvasutak igazgatója, az orosz kormány képviselőjében Markof államvasuti igazgató, D. Daniilesko, a román államvasutak főfelügyelője, dr. Keller, a török vasutak aligazgatója és még többen. Az osztrák, porosz, angol, francia, németalföldi, norvég, svájci, svéd kormány képviselői s vasutagazgatói csak ma délen érkeztek meg.

— **Volt katonatiszt karrierje Amerikában.** Debreczen városban regélyes sorsú úri ember időzik. Több évtizedes távollét után tért vissza Amerikából Debreczenbe Kaiser Sándor nevű magyar ember, aki odakint érdekes karriert csinált. Harminczkét évvel ezelőtt még katonatiszt volt Debreczenben és házasodni akart, de mert nem volt kaucziója, kilépett a hadsereg kötelékéből, megnősült és Amerikába vándorolt. Több nyelven beszélt, igen művelt ember volt, pályázott tehát az Oregon-állambeli portlandi *equetum német nyelv- és irodalmi tanszékre*, amelyet el is nyert. Három évtizednél tovább működött az egyetemen és most, hogy nyugdíjba vonult, visszatért hazájába.

— **Aranylakodalom.** Lélekemelő ünnepély színhelye volt szombaton este a budakeszi Martin-féle nagy étterem. Goldstein Henrik és neje Reiner Róza itt ünnepelték csendes meglepedettségben és boldogságban eltöltött házasságuk ötvenedik évét. Az ünnepelket nyolcz gyermek és tizenhét unoka üdvözölte és erre az ünnepségre készítették drága aranykoszorút nyújtották át az agg házaspárnak.

— **A Redl ezredes barátja.** Még mindig oldozzák-bogozzák a Redl-üveget, a monarkia világraszóló szenzációját s valóságos hadbíró-hadsereg dolgozik Redl ezredes bünláistromának megállapításán. A Redl ezredes barátjáról, Horinka István ulánus hadnagyról, kit a Redl öngyilkosságával egvárdoban letartóztatták, most igen érdekes dolgok pattantak ki. Horinka kadétkorában Nagyváradon szolgált, ahol gyakran *nagy dárdákat rendezett*. Folyt a pezsgő, de a hadnagy társaságában *soha sem láttak nőt*. A fehér, lányos arcú Horinka csak bajtársával mulatott. Szórta a pénzt és senki sem tudta, hogy az honnan kerül elő. Annak idején kezdték is firtatni a dolgot, de hiába. Nem tudták megállapítani, hogy Horinka, aki szegény családból származott, honnan szerzi a sok pénzt. Most aztán a vizsgálat kiderítette, hogy Redl ezredesnek már évek volt viszonya Horinkával, akire tömérdek pénzt költött. Horinka már mindent bevallott, csupán azt nem, hogy tudott volna valamit Redl kémkedéséről.

— **Életunt diák.** Záborszky Dezső 17 esztendő iparrajziskolai tanuló ma este Rákospalotán mellbe lötte magát. Gyógyíthatatlan betegség gyötörte és ezért akart elmenekülni. Életveszélyes sérülést szenvedett.

— **Öngyilkos leány.** Borbéli Mária 27 esztendő házvezetőné Szabolcs-utca 29-ik számú házában, ahol dolgozott, fejbe lötte magát és meghalt. Öngyilkossága okát nem tudják.

— **Elfogták a nihilista bovt.** Pár nappal ezelőtt megirtuk, hogy Győri Sándor minta-boy 574 korona készpénzt sikkasztott el a gazdájától. Három társával összebészelt, elhatározták, hogy Oroszországba mennek, nihilista szövetséget alkotnak. A fiuk azonban csak Czeglédig jutottak, ott megtorpantak és visszajöttek Budapestre. Győri azonban csak haladt előre. A pénz hamarosan elfogyott, úgy, hogy a fiu kénytelen volt visszatérni. Ma este a Ludovika-téren, a sétakeriben egy detektív felismerte, behozta a főkapitányságra. Letartóztatták.

— **A megvádolt honvédörnaggy.** A zágrábi honvédkerületi parancsnokságot egy sajtóságos politikai ügy foglalkoztatja. Néhány héttel ezelőtt ugyanis Zsivkovic szerb tábornok, aki az arnautákkal folytatott harcban ké tősebet kapott, betegségeből felépülve, Zimonyon és Zágrábban keresztül Abbáziába utazott utókurára. A gyorsvonat egyik elsőosztályú szakaszában a tábornok véletlenül összekerült dr. Frank Guszlávval, a horvát országos kormány titkárával, továbbá Suica horvát honvédörnaggyal, valamint a zimonyi helyőrség tábori lelkészével. Az urak beszélgetni kezdtek egymással, majd kölcsönösen be is mutatkoztak. A beszélgetés után dr. Frank és Suica örnaggy a balkáni háboru iránt érdeklődtek, mire Zsivkovic különböző epizódokat beszélt el a hadjáratról. Zágrábban azután a társaság tagjai kézszerítással bucsúztak a tábornoktól, aki tovább utazott Abbázia felé, ahonnan azonban a rendőrség folytonos zaklatása miatt Nizzába utazott. Ennek a véletlen vasuti találkozásnak volt a következménye azután az a parancs, amelyvel Suica örnaggyot a zágrábi honvédkerületi parancsnoksághoz beidézték és tudtára adták, hogy a zimonyi tábori lelkész följelentést adott be ellene. A följelentés az örnaggy terhére rója, hogy *egy ellenséges (!) balkáni állam táboruról beszélgetést folytatott*. Különösen súlyosbító körülmény gyanúnt a tábori lelkész fölemlíti, hogy a kumanovói csata után az örnaggy a következőket mondotta neki:

— *Nos, főtisztelendő ur, hiszen önnek most voltaképpen örülnie kellene a keresztényeknek a törökökön aratott győzelmé följött.*

A vizsgálat adatairól gyelőre további részletek nem szivárogtak ki. Mindenestre érdekes, hogy Suica örnaggy sógora dr. Anakumovic Giga, volt horvát képviselőnek, gróf Khuen és dr. Tomasic volt bának egyik leghívebb politikai követőjének, míg dr. Frank, kormányzósági titkár unokaöccse az elhunyt dr. Frank Józsefnek, az úgynevezett Frank-párt megalapítójának.

— **Kitiltott irredentista izgatón.** Fiuméből jelentik: Fara Mladen olaszországi hírlapíró ellen hónapokkal ezelőtt irredentista izgatás és állítólagos kémkedés miatt vizsgálat indult meg, amely elől Fara visszalépett Olaszországba. Az ügyvédség arról értesítette a rendőrséget, hogy Fara irredentista propagandájában Baccich Cilio volt fiumei, jelenleg olaszországi ügyvéd is részes. Baccich visszatért Olaszországból Fiuméba, itt azonban a rendőrség azonnal megidézte és közölte vele kitiltását, valamint azt, hogy hétfő este nyolcz óráig távozni köteles. Baccich fellebbezést jelentett be, minthogy azonban fellebbezni csak birtokon kívül lehet, el kell utaznia. A fellebbezés felett a kormányzósági tanács dönt.

— **Gyilkos anyós.** Makóról jelentik: Özvegy Szabó Jánosné apátfalvi földműves asszonynak három hónap előtt meghalt a férje. A hagyatékon, amelynek fő részét a ház képezte, az asszony és a gyermekek nem tudták megegyezni. A gyermekek azt szerették volna, hogy Szabóné költözzék ki a házból, amelyet értékesíteni akartak. Az asszony azonban nem volt erre hajlandó. Emiatt állandó volt a veszekedés. Ma délelőtt Szabóné legfiatalabb leánya, Fejes Istvánné átment anyjához, férjével együtt, hogy a cseresznyetermést leszedjék. A házában nem volt senki, mire gyanútlanul a kertbe mentek. Az öregasszony egy bokorban elbujva várta őket s amikor a bokor előtt elhaladtak, egy nagy baltával leütötte vejét, Fejes Istvánt, aki leesett a földre, mire Szabóné tovább ütötte a baltával, mindaddig, míg fejét a teljes felismerhetlenségig össze-vissza nem verte. Fejesné egy vézna, beteges asszony, annyira megijedt, hogy segítségért se tudott kiáltani. Szabóné akkor leánya ellen fordult, aki azonban elmenekült. Szabóné utánahajította a baltát, de nem találta el. Ezután visszatért a már halott Fejeshez és újra tovább vagdosta a baltával. Szabóné ezután a csendőrségre ment és önként jelentkezett. A csendőrségen azt mondotta: Megöltem azt a gazembert, mert ki akart üzni a házamból. Csak azt sajnálom, hogy leányomat is agyon nem ütöttem. Szabónét átszállították az ügyvédség fogházába.

— **Kolera és pestis.** A meleg időjárással szárnyra kelnek a koleras hírek is. Ezúttal a Balkán a veszedelem színhelye. Szalonikiból jelentik, hogy Serres és Drama között táborozó csapatoknál több koleraeset fordult elő. — Perzsiában a pestis dühöng. Teheráni jelentés szerint Kermansa közelében harmincz pestises megbetegedés fordult elő. Valamennyi halálos kimenetelű volt. Ugy látszik, hogy a járványt zarándokok hurezolták be.

— **Viharok.** Szegedről jelentik: Szombaton estefelől a város fölött elvonuló vihart jégeső követte, amely különösen az alsótanván a szőlőkben és vetésekben mintegy 30.000 korona kárt okozott. A károsult gazdák ma küldöttségileg keresték fel dr. Lázár György polgármester és földadójuknak ez évi elengedését kérték tőle. — Rimaszombathól jelentik: Ma délbén Rimaszombat és Tiszolcz fölött óriási felhőszakadás volt, mely a többi között a nyustyai magnezitgyárban nagy károkat okozott. Az üzem hosszabb időre szünetel,

— **Lefelé a lejtőn.** A kassai pénzügyigazgatóság területén sikkasztása miatt letartóztattak egy más sorsra érdemes adótárnokot. A kassai pénzügyigazgató a minap váratlanul megjelent Tornán rovancsolásra az adóhivatalban, amely meglepetéssel végződött. Az adópénztárban ugyanis négyezer korona hiánut találtak s kiderült, hogy azt Intzedy Bertalan adótárnok sikkasztotta el lassankint. A kilencgyermekes családapa megtörtén valotta be a sikkasztást, mire a csendőrök letartóztatták és beszállították a kassai ügyvédség fogházába. Intzedy Bertalan dusgazdag, rendkívül előkelő szabolcsmegyi nemes család sarja. Nagy vagyon örökölt korán elhunyt szüleitől és mint kassai huszáronkéntes, elhagyott a családi vagyon pusztításához és néhány év múlva már Vácra mint adótisztval találkozunk Intzedy Bertalannal, akit itt sem hagyott el mulatós kedve. Vagyonának roncsait ott hánvta el a kies püspöki városban, a hol főképp, huszártisztekkel barátkozott. Vácra a képviselőházba került hivatalba. Ekkor megnősült és ismét vidékre helyeztetett magát az adóhivatalhoz Kisújszállásról. Tavaly áthelyezték a kiünönm minősített adóhivatalnokot Tornára, a hol adótárnok lett. Az utóbbi időben buskomor volt és ivásnak adta magát.

— **Rómes eset a szegedi strandon.** Néhány napja, hogy Szegeden megnvlt a „strand-fürdő”, máris halálos szenzációja van. Vasárnap délbén, amikor a leglátogatottabb volt a strand-fürdő, a fürdőháztól alig öt-hat lépésvyre, belefullt a vízbe Répáss András dusgazdag sertéskereskedő tizennyolczéves Ferenc fia. A fiatalember valószínűleg görcsöket kapott a hideg vízben és mielőtt elmerült, segítségért kiáltott. A parton állott egyik jó barátja Tóth Lajos építészeti rajzoló, aki látta a nagy veszedelmet, de mert nem tudott uszni, a közelben lévő mentőcsónakhoz rohant, aki azonban tréfának vette a dolgot s csak akkor ment segíteni, amikor már elmerült a fuldokló. Később is egészen primitív mentőeszközökkel kuttatták, de hiába. A holttestet a túzótlók is keresték, de nem tudták kifogni. A szerencsétlenségtől melyen lesújtott család bünvádi feljelentést tett a „Partfürdő-részvénytársaság” ellen gondatlanságból okozott emberölésért, mert a fiut a kellő időben érkezett segítség és megfelelő eszközökkel meg lehetett volna menteni. De van még egy epizódja a katasztrófának. Ismeretlen tettesek ellen lopás miatt is tett följelentést a Répáss-család, mert a vízbe fullt fiatalember ruháját a kabinban kirabolták, elvitték pénzét, aranyóráját és lánczát. A rendőrség mind a két ügyben megindította a nyomozást.

— **Munkások katasztrófája egy gépgyárban.** A verseczi Seidl Gyula-féle gépgyár raktainak padlásán dolgozgatott három fiatal munkás: Beszenyey Péter, Hanzel Ferenc és Kirsch János. A padlás gerendázata már nagyon korhadt, szuette volt s a munkások figyelmeztették is Gettmann Rezső munkavezetőt arra, hogy ebből katasztrófa lehet. A munkavezető mindent megtett a veszély elhárítására, de már későn. A padlás néhány perc múlva óriási robajjal beszakadt, s a három munkás a rakatárban levő gépek- és vasalkatrészek közé zuhant. Napszamosok futottak oda a robajra és nagynehezen előszedték a három munkást a gépek közül, de az egyik, a tizennégy éves Beszenyey Péter akkorra már meghalt. Hanzel és Kirschet a kórházba vitték, ahol most a halállal vívódnak. A hatóság szigorú nyomozást indított annak a kiderítésére, hogy kinek a gondatlansága okozta a katasztrófát.

— **Rendőri hírek.** Életuntak. Fölb Paula 25 éves divatárusnő tegnap este a Városligetben, a Fővárosi pavillon kávéházában hiper-mangánt ivott. — Ma reggel Krausz Sámuel kereskedőegéd az Izsák-utcában egy villamos elé ugrott. A járó-kelők azonban észrevették és mielőtt a villamos elüthette volna, visszarántották. Bevitték a kapitányságra, ahol semmiképen sem akarta megmondani, hogy miért akart öngyilkos lenni. — Wagner Ferencné, Siga Erzsébet 46 éves magánzó a Fehérvári-ut 14. számú lakásán a balkezen felvágta az ereket. — A városligeti Müszinkör mögött az éjszaka egy 40—45 év körüli férfi borotvával elvágta a nyakát. Amikor megtalálták már halott volt. Csak annyit tudnak róla, hogy Hirsch Gyula a neve. — Nagy József 27 éves lakatossegéd a Felsőerdősor-utca 25. számú házában mellbelötte magát. — Elgázolások. A 212-es számú helyiérdekű villamosvasuti kocsit a Soroksári-ut 95. számú ház előtt elgázolta Boldog János napszámot, aki súlyos sérüléseket szenvedett. — A Károly-körút 26. számú ház előtt Pánczél Mária 36 éves eseléd leugrott egy robogó villamosról. A kocsi alá került, amely a jobb lábát összezsuzta. — Az Aréna-ut 53. számú ház előtt a 675-ös számú automobil, amelyet Papp István sofőr vezetett, elgázolta Fodor Albert 12 éves kütetőfiut, aki jobb lábát törte. — A Duna halottja. Vaszilievits Mihály 22 éves cipészegéd a hajógyári sziget mellett a Dunában fűrdött. Közben elmerült és az ár elsodorta.

— **Megszökött ügyvéd.** Nem régen jelentették, hogy a rendőrség egy veszedelmes csalóbandát leplezett le. Letartóztatták Stein Sándor ügynököt és B. Margit gépirőleányt, akiről kiderült, hogy a Schimmelpfeng és a G. Dum tudakozódó-irodák kárára számos csalást követtek el. A nyomozás során azután belekeverődött a bűnyübe dr. Henschel Ferencz fővárosi ügyvéd is, akiről kitűnt, hogy összeköttetésben állott a letartóztatott ügynökkel és a gépirőleánnyal. A rendőrség akkor kihallgatta az ügyvédet és ellene is megindult a nyomozás. Csakhamar ezután Henschelnek egyéb baja is akadt a rendőrséggel. Egymásután érkeztek ellene a följelentések, melyek kisebb-nagyobb bűnökkel vádolták meg az ügyvédet. Három héttel ezelőtt azután végképp összezsugorodott az ügyvéd feje fölött a hullámok. Hogy a bajoktól megszabaduljon, atyjához, Henschel Ferencz temesvári dúsgazdag gyáros-hoz fordult segítségért. Elutazott Budapestről és fölkereste atyját. Mikor itt nem kapott segítséget, értesítette feleségét, hogy Berlinbe utazik a bátyjához. *Hátha tőle tud pénzt kapni.* Innen már nem értesítette családját, akik három héttel később értesve várták, hogy mi történt az ügyvéddel. Szombatra már Párisból jött levél, amelyben az eltűnt bejelentette, hogy öngyilkos lesz. Ma azonban újabb levél érkezett, amelyben visszasziv mindent és értesíti a feleségét, hogy a napokban Budapestre jön. A rendőrség a szükséges lépéseket megtette.

— **Halálozás.** Balassa Károly földbirtokos és fővárosi ügyvéd, ma éjjel, tevékeny élete 48-ik évében, a Grünwald-féle szanatóriumban meghalt. Édesanyja, özvegy Balassa Istvánné szül. Szeniczey Jozefin, testvérei és kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. Temetése holnap, kedden, délután 3 órakor lesz a Kerepesi-ut melletti temető halottas házából.

Dr. Fuchs István, a budapesti áru- és értéktőzsze főtitkára, vasárnap délután egy fővárosi szanatóriumban meghalt. Az elhunyt főtitkár 33 éves volt. Már huzamosabb idő óta gyomorbeteg volt és nyolc nappal ezelőtt, mikor állapota rosszabbra fordult, megoperálták. Halála általános részvétet kelt. A nagytudású és kiváló jogász tíz év óta állott a tőzsze titkári hivatalának élén, ahová 1903. augusztusában hívták meg az akkori kereskedelmi és váltótörvényeségi bírót. Fuchst családján és gyermekein kívül kiterjedt rokonsága is gyászolja. A tőzsdetanács ma délután rendkívüli közgyűlést tartott, melyen fájdalomnak jegyzőkönyvileg adott kifejezést. A temetés holnap délután fél 5 órakor lesz a Kerepesi-ut melletti halottas házából. A tőzsdetanács testületileg vesz részt a temetésben.

Fischl István boglári kereskedő meghalt 31 éves korában.

Szentmihályi József, a monoszlói ref. egyház 44 évig volt lelkésze, volt 48-as honvéd, 87 esztendőskorában meghalt.

Köröspataki Fazekas Sándor, szolnok-doboka-vármegyei iroda-segédtitkár 46 éves korában meghalt Désen.

Fehér Jenő állami tanító 43 éves korában meghalt Palicsfürdőn.

Neszmélyi Dolcskó Mihály, ny. miniszteri osztálytanácsos, az Országos Vízépítési Tanács tagja, a Ferencz József-rend lovagja, ma hosszas szenvedés után Budapesten elhunyt. Dr. Dolcskó János Pestmegyei tiszteletbeli főorvosa az elhunytban édesatyját gyászolja.

Özvegy Rumbach Gézáne szül. Daruváry Kacsokics Irén Budapesten elhunyt. Holttestét Kötsére szállították, ahol az általa alapított templom fölépüléséig a közönségi sírkertben temették el. Végrendeletileg 50 ezer koronát hagyott családi alapítványokra. Halálát nagy és előkelő rokonság gyászolja.

Fried Emil, szatmármegyei földbirtokos, Szatmár város törvényhatósági bizottságának tagja, Budapesten, a Park-szanatóriumban 65 éves korában meghalt. Temetése Szatmáron, folyó hó 10-én, délután lesz.

— **Két falu tűzveszedelme.** Tabról jelentik, hogy vasárnap nagy tűz pusztított Karádon és a vele szomszédos Kápolny községében. Karádon négy ház és az összes melléképületek estek a tűz áldozatául, a kár mintegy tizenöt ezer korona. Kápolnyon öt ház és a melléképületek hamvadtak el. A kár itt is igen jelentékeny. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **Opera.** Tannhäuser czimszerepében lépett fel ma este az Operaházban Cornelius Péter és ugyancsak ebben az előadásban mint az őgróf személyesítője Lattermann Teodor is részt vett. Tagadhatatlan, hogy Lattermann a nagyobb művészt. A multkor szereplése, mikor Mefisztót énekelte Fausztban, nem adott neki elég alkalmat tehetsége kifejtésére. Nem adott neki elsősorban azért, mert ennek az operának éneklése bizonyos fokig feltételezi az olasz iskolát. Lattermann azonban ma este mint Wagner énekes teljesen kielé-

tette várakozásunkat. Szépen és tudatosan énekel. Nem hangsúlyozta a dallamos frázisokat, hanem a drámai deklamációra fektette a fősúlyt. Hatalmas volt, drámai és minden tekintetben erőteljes. Alakítása komoly, tartózkodó és nobiles. Teljes illuziót keltett. Annál kevésbé volt kielégítő a czimszerep személyesítője, Cornelius Péter. Két első sikertelen szerepeltetés után nem lett volna szabad még ebben a szerepben is felléptetni egy olyan színházban, ahol előtte ezt a szerepet Anthes kreálta. A feltűnően kinálkozó összehasonlítás a dán tenorista hátránvára üt ki. Cornelius meg sem közelíti Anthes merész és kiforrott stílusát, sem játékbán, sem énekből meg sem közelíti. A mai előadás különben meglehetősen száraz és vontatott volt, bár a két vedégművész különben meglehetősen melegséggel fogadta a kis számú közönséget.

(*) **Dijkiosztás a képzőművészek kiállításán.** A Képzőművészek Egyesületének a Nemzeti Szalonban levő kiállítására kitűzött díjak és kitüntetések közül az egyesületi nagy aranvérmel Soós Elemérné Korányi Anna bárónő „Antivári-utca” című olajfestménye, a grafikai művekre kitűzött ezüst érmet Bruck Hermína „Őszi virágok” című paszelleja, a vízfestményekre kitűzött ezüst érmet Komáromi Kaczk Endréné „Október végén” című vízfestménye, a háromszáz koronás egyesületi díjat pedig Rainerné Istvánffy Gabriella „Pihenő bivalvok” című olajfestménye nyerte el. A díjak ezuttal nem a szokásos uton, vagyis bírálóbizottság által ítéltettek oda, hanem a kiállító művészek összessége titkos szavazás útján döntött felettük.

(*) **Karády meghalt.** A budapesti színházi világ egyik karakterisztikus alakja vonult el csöndben, észrevétlenül: szombaton régi tüdőbetegsége megölte Karády Elemert, a Magyar Színház színészét és segédügyvelőjét. Karády, igazi nevén Karádi-Külkegy Elemér, az Országos Színiakadémiát végezte, amelynek legjobb növendéke volt. Kőrösti lett a régi Népszínháznál, a honnan a Magyar Színház, majd a Király Színház kórusába került. A mikor drámai színház lett a Magyar Színház, odavitték segédszínésznek és segédügyvelőnek. Vékonny alakja, kesernyűs égvénisége valami félszeg komikummal hatott. Tüdőbetegsége derékon ropantotta ketté pályáját. Ma délután kísérték utolsó útjára.

(*) **Fedák bucsuzik.** Vasárnap délután rengeteg taps és kacagás közben bucsuzott el a Király Színház közönségétől Fedák Sári. A karszemélyzet javára adott előadásban Harsányi Zsolt és Vincze Zsigmond operettjében a Limonádé ezredesben lépett fel. Ezuttal először játszotta Kati szövegű szerepét. Közönséges, groteszk szerepét olyan közvetlen humorról és kedvességgel rajzolta meg, hogy jóformán minden szava és mozdulata sikert aratott. Fedák, mint értesülünk, összel több esti előadásban is fel fog lépni vasárnap délutáni szerepében.

(*) **A magyar művészet sikere Münchenben.** Münchenből írják: Lajos bajor régensherceg védnöksége és Ruprecht bajor királyi herceg díszelnöksége alatt a Münchener Künstlergenossenschaft a Münchener Secession-nal karöltve a Glas Palacban rendezett tizenegyedik nemzetközi kiállítását elsején nyitotta meg nagyszabású, fényes ünnepély keretében Lajos régensherceg. Az eddigleg rendezett tíz kiállításon a magyar művészek közül hatan hozták haza az elsőosztályú nagy aranvérmel, még pedig: Munkácsy Mihály, Benczur Gyula, Szinuel-Merse Pál, Csók István, Thorma János és Perlmutter Izsák. Ezidén a magyar művészet az eddig aratott sikereknél is fényesebb eredményt ért el. A magyarok kollektíváját már a rendezés alatt nagy elismeréssel fogadták a német művészek és a külföldi művészállamok képviselői is és a megnyitáson a nagyközönség osztatlan szimpátiáját szintén megnyerte. A megnyitáson a nagy sokaságban általános feltűnést keltett, hogy az uralkodó a magyarok képviselőjével a cerce alkalmával és a magyar csoport megtekintésekor is állandóan magyarul beszélt, még pedig a legkifogástalanabb magyarsággal. A magyar osztály képeinek színpompája között szomorú akkordként hatott Lajos régenshercegre az a gvászfátvállal bevont nemzetiszínű szalagos babérszörű, amely Benczur mester jeles és tragikusan elhunyt tanítványának, Papp Bertalannak nagy aktos képe alá volt helyezve. Az uralkodó a miniszteri biztosnak a legmelegebb részvétét fejezte ki a kiváló művész elhunyt fölött. A harminczöt tagból álló nemzetközi bíráló-bizottság a megnyitási utáni napon mindjárt megkezdte a bíráló ülésését és a magyar osztályból Ferenczy Károlyt, a Képzőművészeti Főiskola európai hírv professzorát az első osztályú nagy

aranyéremmel tüntette ki. Ferenczy Károly után másodosztályú érmet kaptak: Bosznay István főiskolai tanár, a Tátra ismert jeles festője, Pentelet Molnár János, a nagyhirű csendélet-festő, Szlányi Lajos, a szolnoki művészek egyik ismert vezetőférfia, Glatter Gyula, aki csodás arcképeivel keltett feltűnést, Glatz Oszkár, a kitűnő genre- és tájképfestő és végül Csikász Imre, a fiatal szobrász, akinek egy klasszikusan megmintázott nagy akt-szobra általános feltűnést keltett. A sajtó nagy elismeréssel nyilatkozik az osztály egész anyagának nivójáról, amelynek az eredménye, hogy művészeinknek ezuttal még nagyobb a sikerük, mint a legutóbbi nemzetközi kiállításon.

(*) **Vendégszereplés.** A Királyszínházban „A cigányprimás” mai előadásán K. Hegyi Lili a kolozsvári Nemzeti Színház tagja vendégszerepelt. Fedák Sári szerepét játszotta el a kolozsváriak ismert szubrettje és minden tekintetben pompásan illeszkedett bele a Királyszínház ensembléjába. Kitűnő énekhangjával, közvetlen játékaival és tánczával megérdemelt sikert aratott.

(*) **Magyar szerzők Párisban.** A Societe Musicale Independance, melyet a modern zenei törekvések fellendítésére alapítottak a francia zenevilág vezetői Debussy, Ravel d'Indy és Dukas, nem régen egyik hangversenyén Kodaly Zoltán cello szonátáját adta elő. Most a Conservatoire termében rendezett hangversenyen egy másik fiatal magyar zeneszerzőt szólaltatott meg, Zágón Géza Vilmost. A fiatal magyar zeneszerző egy zongora szonátáját és egy pittoreszk suitejét adta elő. A közönség és a sajtó egyaránt meleg elismeréssel fogadta szereplését. A jövő szezonban különben Zágón Géza Vilmosnak egy kisebb színpadi kompozíciója is előadásra kerül Párisban.

(*) **Színházak hírei.** Az Operaházban holnap, kedden, Metzger Otília kamaranékesnő és Majerszki Jean, a párisi nagy opera tenoristája együttes bucsufellépésével Sámson és Delila kerül színre. A vedégművészek a két czimszerepet éneklék. Szerdán egy kiváló orosz tenorista Zinoviev Leó, a kievi opera művésze mutatkozik be egyetlen fellépésében az operaház közönségének. Ez alkalommal a Trubadur Manrico-ját éneklé. Csütörtökön Hunyadi Lászlót adják.

A Vigaszínházban holnapután, szerdán, a Nem szabad!, Kéroul és Barré bohózata kerül színre. Holnap, kedden, az Elnökné-t, Weber és Hennequin bohózatát adják. Ez lesz a népszerű ujdonság harminczkettedik előadása.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **Az Akadémia ülése.** A Magyar Tudományos Akadémia II. osztálya ma délután öt órakor Concha Győző elnöklésével megtartott ülésén Gualokay Jenő cs. és kir. tényleges tüzérszázados, mint vendég tartott rendkívül érdekes előadást „Az erdélyi hadsereg az oroszok betörése idején” czímen. E rendkívül érdekes előadás, amit a nagyszámú és előkelő közönség zajos tetszéssel fogadott, volt a mai ülés egyetlen tárgya. A felolvasó ülést követő zárt ülésben folyó ügyeket intézték el.

* **Rektorválasztás az egyetemen.** A budapesti tudományegyetemen a rektorválasztó tanárok ma délelőtt 11 órakor Kiss János rektor elnöklete alatt összeültek, hogy az 1913/14. tanévre új rektort válasszanak. Dr. Kiss János pápai prelátnak, ezidei rektor megnyitván az ülést, előadta, hogy az egyetemi szabályok értelmében az egyetem jövő évi rektorát a jogi fakultás tanárai közül kell megválasztani és nyomban elrendelte a szavazást. A szavazást nyomban megejtették és a rektorválasztók egyhangulag dr. Plósz Sándor nyilvános rendes tanárt, valóságos belső titkos tanácsost, nyugalmazott igazságügyminisztert választották meg az egyetem rektorává. Az üléstől küldöttség ment a megválasztott rektorhoz, Plósz Sándor azonban kijelentette, hogy hajlott korára, törődöttségére és másnemű elfoglaltságára való tekintettel nem vállalhatja el a rektori tisztséget és arra kérte kártársait, hogy helyette más rektort válasszanak. A küldöttség erre visszament a központi egyetemre, ahol Kiss János megnyitván az ülést, közölte Plósz elhatározását és elrendelte az új szavazást, mely azal végződött, hogy a rektorválasztók keveházi dr. Kováts Gyula magyar királyi udvart tanácsost, az egyházi jog nyilvános rendes tanárát és a jogi karának többiben volt dékánját választották meg az egyetem rektorának. Az új rektorhoz is küldöttség ment. Dr. Kováts Gyula kijelentette, hogy a választást elfogadja és örömmel vállalkozik az egyetem ügyeinek vezetésére. A küldöttség az eredményt bejelentette a rektorválasztó tanároknak, akik azt lelkes éljenzéssel vették tudomásul. Kováts Gyula, az új rektor diplomás köz- és váltóügyvéd, volt királyi ítélőtáblai bíró és 1888. óta a budapesti tudományegyetem nyilvános rendes tanára. Jogi munkái egész kis könyvtárt tesznek ki és tagja a magyar tudományos akadémiának. Az új rektor 1913 szeptember elsején veszi át hivatala vezetését.

FŐVÁROS

Autobusz Budapest

— Az omnibusztársaság megváltása. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 9.

Évek hosszú során át foglalkoztatja a fővárost az a probléma, hogy miképpen lehetne az ódivatu, lassu és rozoga omnibuszok helyébe a modern követelményeknek megfelelő *autobusz* intézményt meghonosítani Budapest. Mindenféle terven rágódott már a főváros közlekedési ügyosztálya, szó volt arról is, hogy a mai omnibusztársaságot a főváros fogja megváltani, míg végre ma az egész nagy és jelentős kérdés megoldására alkalmas előterjesztés jelent meg, mely szerint egy *angol pénzcsoport az omnibusztársaság megváltásával kapcsolatban záros határidőn belül* (1914 január 1-én) életbe akarja léptetni a fővárosban az *autobusz* intézményét.

A tanácsi előterjesztés Rényi Dezső tanácsnok és Till Antal tanácsjegyző alapos és értékes munkája.

Az előterjesztés megállapítja, hogy a főváros határában belül közlekedő forgalmi vállalatok 1908-ban 125 millió, 1912-ben azonban már 207 millió utast szállítottak, vagyis magának a székesfővárosnak személyforgalma az utolsó öt év alatt nem kevesebb, mint 66%-kal növekedett. Minthogy a főváros személyforgalma a közel jövőben előreláthatóan még növekedni fog az azokkal az intézkedésekkel, amelyeket e részben a közelmúltban foganatosítottak, a személyközlekedés terén főnálló bajokon csak ideig-óráig lehet segíteni, a hatóság sürgős feladata, hogy a székesfőváros közlekedésügyének reformját mielőbb dűlőre vigye.

Az ügyosztály az *autobusz*-kérdést a legbelsőbb tanulmányozás tárgyává tette és több irányban folytatott tárgyalásokat. *Első sorban* természetesen a *jelenlegi omnibusz-társaságról* lehetett szó. A székesfővárosi közlekedési vállalat, amint az omnibusz-társaságot hívják, hatrendbeli ajánlatot adott be a tanáchoz, de egyik ajánlata sem volt kielégítő, mert mindegyik csak fél megoldást jelentett volna, nem pedig a budapesti társaskocsi-közlekedés gyökeres reformját is. Ilyen körülmények között az ügyosztály a házi kezelésre való áttérés kérdésével foglalkozott. Azonban ezt sem tartja helyesnek. Eddigél egy város sem merte házi kezelésben megindítani a gépjárműt, félve attól a nagy kockázattól, amelyvel a vállalkozás különösen kezdetben jár.

Ilyen viszonyok között az ügyosztály az *autobusz*-üzemnek Budapestben való bevezetésére azzal az *angol pénzcsoporttal* bocsátkozott tárgyalásokba, amely Bécsben és Münchenben is vállalkozott. Ez a csoport ajánlatot tett a fővárosnak, amely ajánlat azután alapját képezte a tárgyalásoknak. A tárgyalások eredménye a következő megállapodás:

Az *angol pénzcsoport egy magyar részvénytársaságot* ajánlott „*Budapesti Általános Autobusz Részvénytársaság*” címen. Ez azért történt, hogy a székesfővárosi közönsége már az engedély kiadása előtt a szerződő féllel álljon szemből, akivel a szerződést tényleg megkötö. A részvénytársaság egyelőre 300.000 korona alaptőkével alakult, amelyből 250.000 koronát bantapénzül tett le a székesfőváros központi pénztárába, 50.000 korona pedig a székesfővárosi közlekedési vállalattal szemben elvállalt kötelezettségeinek biztosítására szolgál. A *pénzcsoport a jelenlegi omnibuszvállalattal szerződést kötött, utóbbinak összes ingó és ingatlan vagyonának megvétele és fennálló szerződésének átvétele iránt*, kérve a főváros beleegyezését a szerződés átruházásához. Amennyiben a főváros az érvényben levő szerződés átruházásához hozzájárul, az átruházott szerződést közös megállapodással egyidejűleg halálvtalanná nyilvánítják s új szerződést kötnek a székesfőváros területén való gépjármű társaskocsi közlekedés berendezése és fentartása iránt. A Budapesti Általános Omnibusz Részvénytársaság a szerződés aláírásától számított három hónapon belül alaptőkéjét 7.000.000 koronára fel emeli és ezt igazolni tartozik. A tervezet értelmében a vállalat a székesfőváros területén való társaskocsi közlekedés berendezésére és fentartására kizárólagos engedélyt, a szomszédos forgalomra pedig előjogot nyert 1949. év január 1-ig. A vállalat az előírt tizenkét kötelező utonalon a rendszeres társaskocsijáratokat körülbelül két éven belül megindítani tartozik olyformán, hogy az első vonalat 1914 január 1-én, az utolsót pedig 1915 május 1-én üzembe kell helyezni. Ezen a 63,6 kilométer kiterjedésű *utahálózaton kívül* a vállalat társaskocsi közlekedést tartozik még berendezni a Gyömrői-úton egy 2,4 kilométer hosszú vonalon, továbbá a Budakeszi közszékre és ha a székesfőváros három éven belül kifizeti a Kispesti és Újpesti közszékre. Fél-évi pró-

baidőre köteles ezenkívül rendszeres éjjeli közlekedést berendezni és fentartani a következő végpontok között: Hermina-ut, Krisztina-tér, Boráros-tér, Vigaszház és Boráros-tér—Kigvó-tér.

A viteldijak a *szakaszrendszeren* alapulnak. *Egy szakasz viteldija*, akár közvetlen, akár átszállóforgalomban 12 fillér, két szakaszé 20 fillér, három szakaszé 30 fillér, négy vagy több szakaszé 40 fillér. Gyermekekért egy szakaszon 8 fillér, két szakaszon 14 fillér, három vagy több szakaszon 20 fillér fizetendő. Egy-egy szakasz távolsága egy kilométernél rövidebb és három kilométernél hosszabb nem lehet. Az egyes vonalak szakaszbeosztását az engedélykírat csatolt függelék tartalmazza. A Várba és a Rózsadombra vonalszakasz nincs és a maximális viteldij 50 fillér lehet. *Munkások részére egyszé 12 filléres munkásjegyek adatk ki*, amely jegyek akár közvetlen, akár átszállóforgalomban bármely hosszú utvonalon megtevésére érvényesek, azonban csak reggeli fél nyolcz óráig és este hat és kilenc óra között és csak a tetőzetre. A vállalat kedvezményes jegyfüzeteket köteles kiadni 10% engedménnyel. Havi bérlet- és tanuló-jegyek nem adatk ki, kedvező üzleteredmény esetén azonban a vállalat erre kötelezhető lesz, ha a tanács ezt elrendeli. Az éjjeli forgalom viteldijai nappali viteldijak háromszorosát nem haladhatják meg.

Az *engedélyidő lejártával, vagyis 1949. évi január 1-én a vállalat összes ingó és ingatlan tartozékával és felszerelésével inogen és tehermentesen a főváros tulajdonába megy át*. A fővárosnak biztosítatik a megváltási jog, amelyvel 1925., 1930., 1935. és 1940. években, tehát négy ízben élhet egy évi felmondás mellett.

A székesfőváros a vállalat személy- és postagóvázszállítási évi bruttó bevételéből a következő kules és megállapodás szerint *részeseedik*:

Kocsikilométerenkint 72 fillérig terjedő bruttó bevétel esetén az egész bruttó szállítási bevétel 2 százalékat, 72 fillérnél 2 és fél százalékat s minden további egy fillérnél fél százalékkal többet kap, egészen 87 fillérig, amidő az összes bruttó bevétel 10 százalékat kapja, 87 fillért meghaladó bruttó bevétel esetén a részesedés a 10 százaléknak megfelelő összeg és a mindenkori illetetnek 50 százaléka.

Az előterjesztéshez csatolta az ügyosztály az engedélykíratot, a szerződést, a szabályrendeletet és a vonalhálózat térképét.

Az engedélykírat-tervezet egyes pontjaihoz a következő észrevételeket fűzik: A vállalkozás alapfeltételét a *kizárólagosságai jog* elnyerése képezte.

A *kötelező utvonalak* a következők: I. Hermina-ut—Marczibányi-tér; II. Hermina-ut—Krisztina-tér; III. Ferencz József-tér—Vár; IV. Hermina-ut—Kelenföld; V. Boráros-tér—Óbuda; VI. Ferencz József-laktanya—Szent János-kórház; VII. Rudolf-tér—Rózsadomb; VIII. Ferencz József-laktanya—Déli vasut; IX. Nyugati pályaudvar—Krisztina-tér; X. Köztemető-ut—Ferencz József-tér; XI. Kőbányai-ut—Szent János-kórház; XII. Krisztina-tér—Vöröskereszt-kórház.

Az egyes utvonalak berendezésének sorrendje a következő volna: 1914 január 1.; II. utvonala: 1914 február 1.; III. utvonala: 1914 márczius 1.; VIII. utvonala: 1914 április 1.; V. utvonala: 1914 május 1.; V. utvonala: 1914 július 1.; VI. utvonala: 1914 október 1.; X. utvonala: 1914 december 1.; XII. utvonala: 1915 január 1.; XI. utvonala: 1915 márczius 1.; VII. utvonala: 1915 április 1.; IX. utvonala: 1915 május 1.

A szerződés első tíz éve után beáll ugy a fővárosnak, mint az engedélyesnek tarifarevizionális joga.

Az előterjesztést hétfőn, e hónap 16-án tárgyalja a közlekedési bizottság, 17-én a tanács és 25-én a közgyűlés.

(A Dunában való szabadfürdés. A főváros közüzemügyi bizottsága ma délelőtt tíz órakor Heltei Ferencz dr. főpolgármester elnöklésével az új városházán tartotta meg rendes havi ülését, amelyen az egyes hatóságok jelentéseit terjesztették elő. A rendőrségi jelentés kapcsán *Kavegia* Béla rendőrkapitány bejelentette, hogy a főkapitány a Dunában való szabadfürdést ugy a főváros, mint Újpest és Erzsébetfalva területén is betiltotta. A főkapitány rendelete, amelyet holnap plakatiroznak, *kihágásnak minősíti* a szabadban való fürdést és azt 100 koronáig terjedő pénzbüntetéssel sújtja. Figyelmezteti a szülőket, a gyámokat, az iskolák vezetősegeit és általában a gyermekek felügyelőit, hogy annál is inkább ügyeljenek a rendelet megtartására, mert az eselleges balesetekért ők is felelősek. A rendelet megokolása szerint a szerencsétlenségek egyre megismétlődnek, sőt a múlt vasárnap három egyén fult fürdőzés közben a Dunába. A szabad fürdésre annál kevésbé van szükség, mert hiszen a főváros megfelelő számú dunai uszodák létesítésével gondoskodott arról, hogy még a legszegényebb néposztály is ingyen fürdőhessen a Dunában.

(A főváros kölcsöne. A közgyűlés felhatalmazása alapján a tanács ma rendkívüli ülésben tárgyalta a kölcsön fölvételének ügyét. A kölcsönre vonatkozólag a *Maquar Általános Hitelbank*, a *Pesti Maquar Kereskedelmi Bank* és a *Pesti Hazai Takarékpénztár* együttesen adtak be ajánlatot, amelynek értelmében a főváros részére 60 millió korona kölcsönt hajlandók adni 6%-ra, egy évi időtartamra, pénztári jegyek ellenében. A további kölcsön felvételét illetőleg a főváros a bankok minden előjogának biztosítása nélkül szabadon rendelkezhetik. A tanács a maga részéről a fenforgó viszonok között ezt az ajánlatot méltánvosnak tartja és azt elfogadta.

(A közlemezési bizottság ülése. A közlemezési bizottság ma délután *Folkusházy* Lajos tanácsos elnöklésével ülést tartott. A bizottság tárgyalta a közlemezési ügyosztálynak ezt az előterjesztését, amelyben az élelmiszerárúsító üzem forgatókéjének 250.000 koronával való felemelését kéri. Az előterjesztéshez elnöknek *Bogdányi* Mór szólt. Dr. *Krämer* József szerint az üzemnek, meg kell adni a kért összeget. *Brust* Dávid amellet van, hogy az üzemet a mostani keretében tartásuk fenn, ellene van azonban a bővítésnek, ezért nem szavazza meg a kért összeget. Dr. *Radocza* János *Bogdányival* polemizálva, konstatálja, hogy az üzem igenis megfelel céljának. *Gerlei* Lajos hozzászólása után *Folkusházy* Lajos tanácsos megadta a szükséges felvilágosításokat s kijelentette, hogy a mérleg minden tétele a legprecízebb adatokkal van felszerelve. *Beck* Adolf hozzájárul a 250.000 korona megszavazásához. Dr. *Salgó* József megszavazza a kért összeget. Dr. *Kassai* Ferencz abból a szempontból bírálja el ezt a kérdést, van-e az üzem pénztárában pénz, igen vagy nem? *Herz* Viktor nem szavazza meg a kért összeget azért, mert agályosnak tartja az élelmiszer olcsóbbodására megindított azt az akciót, amely az adózó polgároknak illegális versenyt támaszt. *Szirmai* Oszkár a legjobb meggyőződése szerint megszavazza az előterjesztést. Dr. *Szabó* Sándor tisztí főorvoshelyettes közegészségügyi szempontból kivánatosnak tartja az üzem fentartását és fejlesztését *Bittner* János szerint az üzem ártalmára van a kereskedelemnek, mert elvonja a maga, majdnem nyolcz milliónyi forgalmát a kiskereskedőktől. Ellenzi az összegnek most való megszavazását. *Baimel* Sándor azt indítványozta, várják meg az 1913. évi mérleget s azután döntsenek a szavazás felett. *Folkusházy* Lajos tanácsos reflektált a felszólalásokra, mire a bizottság többsége az előterjesztést elfogadta. Az ügyosztály előterjesztést tett a Krisztina-téri piacnak és a VII. Bosnyák-téri élelmipiacnak rendezésére. Ehhez a kérdéshez *Willinger* Ferencz, majd *Gerlei* Lajos szólt. A bizottság a piacok burkolását határozta el. Az elnök indítványára a közszéki konyhakeret gazdasági bizottságba *Gerlei* Lajos, dr. *Krämer* József, *Róna* Márk és dr. *Salgó* József bizottsági tagokat küldötték ki.

EGYESÜLETEK

(A Magyar Szent Korona Országai-nak Vasutas Szövetsége vasárnap délelőtt a keleti pályaudvar tanácstermében dr. *Hausler* Adorján, vasutigazgató elnöklésével megtartotta közgyűlését. A közgyűlés *Tolnay* Lajost, a lemondott elnököt szeretete és halálja jelölő örökös díszlennökké választotta meg. *Lorber* József titkári jelentése kapcsán nagy vita fejlődött ki. *Farkas* Jenő (*Szabadka*) a gyógyszerészek visszaélései és az orvosok ellen szólt fel, majd szóváltette a labkér és a ruhailetmény helytelen kiutalását. A közgyűlés ezután a titkári jelentést, a zárszámadást és a jövő évi költségvetést egyhangulag elfogadta. Több indítvány letárgyalása után a közgyűlés az árvaház építéséről szóló jelentést is tudomásul vette. Ezután a választások következtek. A szövetség elnökévé *Tolnay* Kornél nyug. Máv. üzletvezetőt választották meg. Ezzel a délelőtti gyűlés véget ért. Délután folytatták a tanácskozást. A délutáni ülésen megjelent már az új elnök is. *Tolnay* Kornél megtartotta székfoglalóját, amelyet a közgyűlés tapssal fogadott.

(Az Országos Gyermekekvédő-Egyesület tegnap tartotta közgyűlését a fővárosi malomegyesület dísztermében. A zárszámadásokat a közgyűlés tudomásul véve, a szükséges felmentvényeket megadta. Az elhunyt alelnök helyére megválasztották *Weisz* Manfrédet. Végül elhatározta a közgyűlés, hogy az egyesület működésének eddigi kerületeit és egy új leánvontont épít.

(A Budapesti Szűnidei Gyermekekvédő Egyesület tegnap tartotta meg rendes évi közgyűlését a központi városház egyik tanácstermében csakányi *Marx* János elnöklése mellett. A közgyűlés a tisztikar és a választmány jelentéseit tudomásul vette, a számadóknak az 1912. évre a felmentést megadta és az alapszabályok értelmében létező választmányi tagok helyébe újakat választott és újból megválasztotta a három számvizsgálót.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Justh Gyula sajtópöre. Pályi Ede, a Budapesti Napló szerkesztője ellen a Justh Gyula sérelmére elkövetett rágalmozás miatt az esküdtzéki főtárgyalás június hó 3-ára volt kitűzve, azonban Pályi Ede hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolt betegsége miatt a főtárgyalás bizonytalan időre elnapoltatott. Pályi Ede ezen birói eljárás alapját képező állításával, melyek miatt rágalmozásért sikertelenül idéztetett a bíróság elé, s amelyek birói letárgyalása az ő betegsége miatt és kérelmére halasztatott el, három nap múlva, június hó 6-án lapjában ismét előállt és állítólagos bizonyítékait leköszölte, holott azokkal a bíróság elé kellene állania. Justh Gyula ez újabb közlemény miatt is ügyvédje útján a sajtóügyi feljelentést megtette Pályi Ede ellen, s ugy ezen, valamint előző panasz tárgyában, most is, mint eddig, a legteljesebb bizonyítást engedi meg és kéri a bíróságtól.

§ A gyilkos báró és társai a bírák előtt. Pétervárról jelentik: Ma délelőtt kezdtek meg Dalmatónak a külügyminiszterium volt hivatalnokának és Geisner báró perének a tárgyalását. Ők voltak azok, akik a múlt év őszén Thiene aszszonyt lakásán meggyilkolták és kirabolták. Ötven tanút, köztük sok félvilági hölgyet és énekesnőt idéztek be. A tárgyalás előreláthatólag több napig fog eltartani.

§ Tömeges kémkedések. Krakóból jelentik, hogy szombaton ott két kémkedési pörben hoztak ítéletet, míg más két kémkedési pörnek a napokban kezdik meg a tárgyalását. *Gondek* fodrászt 2 és fél évi, *Link* nevű szerelőjét pedig másfél évi börtönbüntetésre ítélték Oroszország javára folytatott kémkedés miatt. Ebben a pörben a polgári bíróság ítélkezett, míg a hadbírósg egy másik kémkedési pörben öt évi várfogságra ítélte *Szpak* 13. gyalogezredbeli közlegényt és 5 havi várfogságra *Banásik* tűzérkatonát. — A napokban kezdik meg *Rachwall* József ulánus kémkedési pörének tárgyalását. *Rachwall* egy gépfegyvert akart átcsempészni a határon, de ráitakapták és büntetésével, *Steyskal* katonai fegyverkövaccsal. *Spondor* ulánustizedessel és *Schich* ulánussal együtt letartóztatták. — A negyedik kémkedési pörnek két hadnagy: *Borczyk* Rezső és *Prüfer* Jakab a fővádlottjai, akik a legutóbbi válság idején Oroszország szolgálatába léptek. Megállapították továbbá, hogy *Poroszosz* országban szervezett kémbanda működött, amely összeköttetésben állott a két vádlottal. A vizsgálat eredményeképpen a banda összes tagjait, számszerint mintegy harminczal, letartóztatták. A két hadnagy már heismerő vallomást tett.

§ Halálos ítélet. Bécsből jelentik: Egy *Novák* nevű rammersdorfi gazdát hónapokkal ezelőtt fejszecsapásokkal megölte az unokaöccse, *Novák* András, hogy megszerezze az öreg pénzt. A gyilkosságban segédkezett neki az öreg *Novák* veje, annak testvére és szolgálója is. Hosszu és izgalmas tárgyalás után szombaton éjjel hozta meg az ítéletet az eküdbíróság, mely *Novák* Andrást kötéltálati halálra, *Sautner*-t, a meggyilkolt vejét, tizenkét évi fegyházra, *Sautner* Henriket, az előbbinek testvérét és *Pallinsek* Gusztáv szolgát pedig kilenz évi fegyházra ítélte.

§ Megszökött az ítélet után. Rendkívül humoros eset történt ma a budapesti törvényszéki palotában. Egy másfél évi börtönbüntetésre elítélt rab, mikor az ítélet kihirdetése után a tárgyalóteremből levezették, a börtönőr elől — eddig még ki nem derített módon — megszökött. *Stöhlinger* (Strelinger) Dezső 20 éves magánhivatalnok a múlt év október 4-én kicsöppent az állásából és foglalkozás nélkül maradt. Hogy magát fenntartsa, lopásra vetemedett, s rövid idő alatt valóságos réme lett a keleti és a nyugoti pályaudvaroknak. Napnap után a nagyobbforgalmu vonatok indulása előtt kiszemelt egyes jobb kinézésű utasokat s ezeknek pár pillanatra felügyelet nélkül hagyott kézitáskáját lopta el a jegyváltócsarnokból, a várótermekből vagy az indulásra készen álló vasúti kocsik fülkéiből. A többek között ellopta *Heltai* Ferencz főpolgármester utitáskáját is. A loptott kézitáskákat a bennük volt fehérneműekkel és mindenféle piperecikkekkel együtt *Gerő* Ferencz Teréz-körúti czukorkakereskedőhöz vitte, aki aztán potom árért megvette tőle. A rendőrség október 19-én letartóztatta a veszedelmes tolvajt. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a büntető törvényszék. A bíróság *Stöhlinger* Dezsőt lopás bűntettéért egy évi és hat havi börtönrre, a tagadásban levő *Gerő* Ferencz vádlottat pedig orgazdaság vétségéért három havi fegyházra ítélte. *Stöhlinger* — ugy látszik — sulyosnak találta a reá kimért büntetést, felhasználta a fegyházba vezető szűk lépcsőzet kiszögelyését, a kísérő börtönőr elől elfutott és sikerült neki valamelyik kapun az utcára

futni. Nyomban utána futott néhány fogházor, de *Stöhlinger* eltűnt. Kézrekerítésére megittettek minden intézkedést, de eddig eredménytelenül.

SPORT

A Derby

— Bécsi versenyek: tizedik és tizenegyedik nap. —

Ugy végződött a kék szalagért való küzdelem, mint ahogy előre sejtettük: az a három ló játszott benne szerepet, amelyeket megemlítettünk. Csatlakozott ugyan még hozzájuk egy negyedik is a Springer-istállóból. A győzelmet a Németországból küldött *Csárdás* ragadta magához küzdelem után. *Mosci Ksiaze* ellen, míg a startfavorit *Fatalist* még a harmadik helyet is kénytelen volt megosztani *Electora*-ral. A német ló ugyanoly idő alatt abszolválta a Derby távját, mint *Rascal* s ez a legnagyobb bizonyíték, hogy reális volt győzelme. Lovasa: *Archibald* igen higgadt zsokének bizonyult s nem veszítette el a fejét, mint a nagyhirű *Dany Maher*, aki nem a legszerencsésebbet produkálta, ugyszintén nem tüntette ki magát a máskülömben oly ügyes és megbízható *Pretzner* sem, aki utasítás ellenére nem várásra lovagolt, hanem folytón frontban járt lovával.

Negyvenhat esztendő alatt mindössze kétszer sikerült a Derbyt eddig a németeknek elvitatni tölünk, de abban az években igen gyege volt a monarchia produktuma, de most — ugy véltük — hogy jó haderőt állítunk ki s mégis vereséget szenvedett a belföldi tenyésztés. Ez mindenesetre intő példa a jövőre nézve, hogy felfrissítsük hanyatlásnak induló tenyésztésünket. Jó versenyt futott *Electora* s nem szabad figyelmen kívül hagyni a közel jövőben. Kivüle még *Sacher* és *Enoch* említhető fel, amelynek csunyául nekiment *Painter Jaromir*-ral. Janeket ezért annyira elfogta a düh, hogy tettelesen fenyegette meg az ausztrálit.

Részletes tudósításunk a nagy versenyről és a nap többi eseményeiről ez:

I. *Dampfschiff-verseny*. 5000 K. 1800 m. 1. báró Springer G. Szépitő (Painter), 2. Mautner V. Margate (Jurnik), 3. báró Üchtritz Zs. Duna (Trigg). Futottak még: *Lekvár*, *Au*, *Sanda*, *Giddy Girl*. Könnyen kéthosszal első, két és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:32, 20:26, 36 25.

II. *Nyeretlen kétévesek versenye*. 5000 K. 1200 m. 1. *Losonczy E. Libanon* (Janek), 2. *Jankovich-B. Gy. Nótás* (Jurnik), 3. *Dreher A. Terrazzo* (Varga). Futottak még: *Miss Alison*, *Tollbar*, *Keverscs*. Küzdelem után egyhosszal első, másfélhosszal harmadik. — Tot.: 10:30, 20:26, 25.

III. *I. osztályu eladók handicapja*. 5000 K. 900 m. 1. *Mühlhofi* ménes *Bayonne* (Hotár), 2. *Kina A. White Star* (Trigg), 3. *Egyedi A. Szöszke* (Janek). Futottak még: *Mylord*, *Bragadino*, *Folatre*, *Ágnes*. Biztosan ötnegyedhosszal első, ötnegyedhosszal harmadik. — Tot.: 10:39, 20:25, 27, 24.

IV. *Osztrák Derby*. 100.000 K. 2400 m. 1. báró *Oppenheim Csárdás* (Archibald), 2. hg *Lubomirski L. Mosci Ksiaze* (D. Maher), 3. hg *Festetich Fatalist* (Pretzner) és báró Springer G. *Electora* (Carslake). Futottak még: *Sacher*, *Satellit*, *Enoch*, *Fasolt*, *Lord*, *Waterloo*, *Jaromir*, *Don Alma*. Küzdelem után egyhosszal első, ötnegyed hosszal harmadik holtversenyben. — Tot.: 10:66, 20:31, 27, 23—28.

V. *Belvedere-dij*. 5000 K. 1100 m. 1. gr. *Wenckheim D. Pourparler* (Carslake), 2. *Schöllinger R. Tarasca* (Pretzner), 3. *Jankovich-B. Gy. Tenyeres* (Jurnik). Futottak még: *Slibovic*. Biztosan háromnegyed hosszal első, másfélhosszal harmadik. — Tot.: 10:25, 20:29, 37.

VI. *Rotunda-handicap*. 8000 K. 1300 m. 1. *Egyedi A. Imme* (Markó), 2. *Horn A. Hindu* (Miles), 3. *Gáspártelki* ménes *Re-Contra* (Trigg). Futottak még: *Dovecot*, *Seagull*, *Tiber*, *Csapodár*, *Agrár*, *Thea*, *Rama*, *Hungaria*. Könnyen ötnegyedhosszal első, nyakhosszal harmadik. — Tot.: 10:227, 20:123, 89, 44.

VII. *Trompeter akadályverseny*. (Handicap). 8000 K. 4000 m. 1. gr. *Orssich P. Hableur* (Szente) és *Schlesinger W. és Társa Dani* (Kollár), 3. *Schlesinger W. és Társa Laska* (Guttman). Futottak még: *Gara*, *Szemérmellen*, *Sameula*, *Dillon*, *Jago*, *Nótárius*. Holtversenyben első, kéthosszal harmadik. — Tot.: 10:16—30, 20:31—65, 66.

VIII. *Handicap*. 3000 K. 1600 m. 1. *Egyedi A. Sopron* (Painter), 2. *Horn A. Taranto* (Brooks), 3. *Zentral-Reit-Institut Editor* (Guttman). Futottak még: *Zergebák*, *Csavargó*, *Vasco* de Gama, *Tempora* mutantur, *Andulko*, *Anyuczi*. Könnyen ötnegyedhosszal első, három hosszal harmadik. — Tot.: 10:25, 20:31, 42, 74.

Gyege sportjuk lesz holnap a bécsieknek. Valamirevaló futam a *Gänserndorfi di*, amelynek 2000 méterén *Lieblös*, *Lom*, *Traqopan*, *Apant* találkozására ígérkezik érdekesnek. Ha *Apant* győzni akar, legjobb teljesítményét kell produ-

kálni, ellenkező esetben *Traqopan*-ban leverőre talál. Jól fog futni *Lom* is. Jelöltjeink:

- I. *Salvator*—*Satellit*.
- II. *Springer*-ist.
- III. *Traqopan*—*Lom*.
- IV. *Lovacska*—*Nilson*.
- V. *Redgreq*-ist.—*Matschless*.
- VI. *Mandragora*—*Fair plan*.
- VII. *Majmoló*—*St. Gilgen*.

Budapesti ügetőversenyek

— Hetedik és nyolczadik nap. —

Az ügetők jól sikerült napja tömött tribünök előtt folvt le. A papirforma jóformán az egész vonalon érvényre jutott s így a publikum is meg lehetett elégedve. Igen szép verseny volt a *Sport-dij*, amelyet *Concurrent* nyert meg a rosszul kezdő *Prince Revelstoke* ellen. A *Pannonia-dij*-at *Pozsony* nyerte. Más ló győzelme nem is volt várható, mert oly előnyös pozícióban volt ellenfeleivel szemben Részletes eredmények:

I. *Háromévesek versenye*. 1300 K. 1. *Wampetich F. Lüdke* (Feiser), 2. *Jejmose* (Ederer), 3. *Bócsi* (Novák). Nem helyezett: *Queen Woodnut* (diszkvalifikált első), *Lola*, *Homoki Magyar* (diszkvalifikált harmadik). — Tot.: 10:14, 20:24, 30. Idő: 1.37.5.

II. *Ercsi-dij*. 1500 K. 1. *Wankó L. Echo* (Maszár), 2. *Marschall* (Stockbauer), 3. *Mon ami* (Stegmüller). Nem helyezett: *Hildá M.* (diszkvalifikált első): *Freund Zepelin*, *Impostor*. — Tot.: 10:21, 20:32, 170. Idő: 1.33.5.

III. *Sport-dij*. 2600 K. 1. *Brunati F. Concurrent* (Brunati), 2. *Prince Revelstoke* (Moser), 3. *Herold* (Ederer). Nem helyezett: *Creseus*, *Pierrot*. — Tot.: 10:32, 20:60, 30. Idő: 1.24.5.

IV. *Pannonia-dij*. 6000 K. 1. *Pusztaberényi ménes Pozsony* (Capovilla), 2. *Miss Codero* (Seager), 3. *Jean Jacques* (Ederer). Nem helyezett: *Valient Victory*. — Tot.: 10:13, 20:20, 30. Idő: 1.30.2.

V. *Handicap*. 1800 K. 1. *Bauer R. Gratzinger* (Ederer), 2. *Lebemann* (Rauch), 3. *Feniks* (Schwitzer). Nem helyezett: *Nachtigall*, *Hallunke*, *Fledermaus*, *Kirkwood III.*, *Iluskám*. — Tot.: 10:22, 20:28, 38, 34. Idő: 1.31.

VII. *Kettesfogatu urkocsiverseny*. 2400 K. 1. báró *Solyomssy J. Charivari*—*Ferdinando* (tul.), 2. *Etus*—*Yes my Boy* (Orosz), 3. *Viola*—*Spuller* (Bernrieder). Nem helyezett: *Kaid*—*Senibalt*, *Czigánylegény*—*Istók*. — Tot.: 10:29, 20:20, 38, 60. Idő: 1.42.3.

VIII. *Kettesfogatu berkocsiverseny*. 800 K. 1. *Richter E. 9-es számú* fogatja, 2. *Luczianovits F. 5-ös számú* fogatja, 3. *Wertheimer L. 188-as számú* fogatja. Indult még négy fogat: *Szalay J. 203-as számú* fogatja, mint második diszkvalifikáltatott. — Tot.: 10:24, 20:24, 36, 36.

Utolsóelőtti napja van holnap az ügetőknek. Egy igen változatosnak ígérkező verseny: a *Tátra-dij* áll legjobb ügetőgárdánk számára nvitva. Bár melyik győz is ebben a versenyben, csak heves küzdelem árán juthat babérhoz. Jelöltjeink:

- I. *Winaus*-ist.—*Istar*.
- Abdallah*—*Gassenbuk*.
- III. *Solyomssy*-fog.
- IV. *Impostor*—*Onward*.
- V. *Kontrás S.*—*Wau-Wau*.
- VI. *Rózsa*—*Lebemann*.
- VII. *Pollisson*—*Luna*.
- VIII. *Solyomssy*-fog.

(4) A káposztásmegyéri versenyek harmadik napjának eredménye ez:

I. *Handicap*, 1500 K. 1500 m. 1. *Deborah* (Sinka), 2. *Prince Charmant* (Novánszki), 3. *Gesztenye* (Osteresilik). Futottak még: *Sirene*, *Wasserscheu*, *Ropp*, *Billegény*. Küzdelem után nyakhosszal első, félhosszal harmadik. — Tot.: 10:48, 10:16, 12, 20.

II. *Mező-dij*. 1200 K. 1800 m. 1. *Marquis* (Folís), 2. *Robot* (Fries), 3. *Veronese* (Kiss). Futott még: *Onód*. Biztosan egy hosszal első, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:16, 10:12, 16.

III. *Nyári akadályverseny*. 1600 K. 4000 m. 1. *Garonne* (Kisziváth), 2. *Lencsi* (Lázár), 3. *Tou-Tou* (Hujber). Futottak még: *Espana*, *Caffir*. Könnyen négy hosszal első, két hosszal harmadik. — Tot.: 10:32, 10:18, 20.

IV. *Gátverseny*. 1500 K. 2800 m. 1. *Trust* (Sibrik), 2. *Querulant* (Popescu), 3. *Mimir* (Folís). Biztosan háromnegyed hosszal első, hat hosszal harmadik. — Tot.: 10:22.

V. *Handicap*. 1200 K. 2000 m. 1. *Buborék* (Popescu), 2. *Dank Sage* (Kacer), 3. *Sonate* (Krause). Futottak még: *Inter pocula*, *Waste*, *Gribincs*, *Pinty*. Könnyen három hosszal első, egy és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:64, 10:30, 22, 18.

VI. *Eladók versenye*. 1000 K. 1400 m. 1. *Kaland* (Wiesner), 2. *Nefejeits* (Játékos), 3. *Zagyva* (Máté) és *Mavourneen* (Spiller). Futott még: *Sabina*. Igen könnyen négy hosszal első, három hosszal harmadik. — Tot.: 10:16, 10:12, 14.

(5) *Football*. RADIP—FTC 1:1 (1:0). Dacára a Bécsben lejátszott bajnoki és nemzetközi mérkőzéseknek a footballisták ezrei lázas érdeklődéssel várták a Bécsben lejátszott *Rapid*—*FTC* mérkőzés eredményét és az *Üllői*-ut közönsége lehangoltan vette tudomásul a bécsi telefonjelentést.

hogy a féldő eredménye 1:0 a Rapid javára. A Rapid keskeny pályája amúgy sem felelt meg az FTC. játékosainak és az FTC. agyondolgozott csapatának győzelmében nem bízunk. Az első féldőben a Rapid fölényben volt, de a második féldőben az FTC. állandóan offenzívában volt és csak a jobb szárny gviengesége volt oka, hogy nem került haza győzelemmel. A „Morgen” által felajánlott serleg ilvformán nem került eldöntésre.

Hertha—BTC. 2:0 (0:0). Az üllői-uti pályán mintegy 4000 néző boszankodott a BTC. tehetetlen játékán. A Hertha szimpatikus, fair játéka nagyon tetszett a közönségnek. A BTC. idegesen, lélek nélkül játszott, *Gonzery* a reprezentatív kapus jelölt, mindkét gólt védhette volna.

MAC—BAK. 3:0 (1:0). Eddigi fényes játékára alaposan ráczáfolt a BAK. Mig két héttel ezelőtt *Fodor* hiányával a teljes MAC. csapatot könnyen verte, most *Fodor*, *Medgyessy* és *Kehrling* nélkül játszó MAC. biztosan verte a győnge védelmű BAK.-ot. A BAK. csapatából Gállos hiányzott. Az első gólt a 11. perczben Bodnár lőtte. A második féldő 24-ik perczében Ludvig hibájából Vangel Bodnárhoz tolja a labdát, aki Györgyön áttemelve a kapuba lövi, a harmadik gólt *Rácz* szép beadásából Vangel lövi.

Törekvés—NSC. 1:0 (0:0). Az NSC. *Weber* és *Faraqó* helyett az ifjusági csapatból Timár és Szűrít állította be, míg *Hlavay* ccenterhalf helyett *Ditz* állt be és az ő gviengesége miatt veszítette el az NSC. a mérkőzést. A játék első 35 perczében a Törekvés fölényben volt, de a kétségbeesetten dolgozó NSC. védelmén nem tudott keresztül törni. Az NSC.-nek többször volt alkalma gólt ragni, de csatárai abszolút gól-képtelenek. A Törekvés a 28. perczben Feldman hibájából Böti révén gólt rug.

MTK—TTC. 4:0 (3:0). A Népszigeten mintegy 1000 néző előtt veszítette el a TTC. minden reményességét az I. osztályban való maradáshoz. Azt hitte, hogy az MTK. a neki szokatlan pályán nem tud játszani. Az MTK. góllait a belső csatárok *Konrad*, *Rácz* és *Naqy* lőtték. A TTC.-ből hiányzott Fekete. Beimel kapus, kinek helyén *Braun* nagyon győngén játszott.

(**) Atlétika.** Szép számu közönség előtt folyt le az MTK. nemzetközi atlétikai versenye a Hungária-uti pályán, mely versenyeretében *Ujlaki* diszkoszvetésben 44.6 méterrel, *Mezey* 400 méteren 50.3 mp.-el rekordot javított.

Részletes eredmények:

100 m. síkfutás. 1. Szalay Pál MTK 11.2 mp., 2. Schubert BEAC. 3. Boros MTK. — Távolugrás. 1. Franzl WAC Wien 6.72 mp. 2. Lichtenekert L. SZTC 6.57 mp., 3. Kósa MAC. — 400 m. síkfutás. 1. Mezey Frigyes BEAC 50.8 mp. (Országos rekord). 2. Varga MTK. 3. Vértés Spárta. — Diszkoszvetés. 1. Ujlaky Résző TAC 44.60 mp. (Országos rekord). 2. Nyilassy BTC. 3. Michl WAC Wien. — 1500 m. síkfutás. 1. Forgács Ferenc BEAC 4 percz 12.2 mp. 2. Bukovinszky MAC. 3. Fried WAF Wien. — 4-szer 100 m. staféta. 1. MTK 47.4 mp. W. o. — Magasugrás. 1. báró Warden Iván MTK 1.81 m., 2. dr. Vadon MAC 1.81 m. 3. Lichtenekert SZTC. — 110 m. gátfutás. 1. Mészáros A. Béla BEAC 17 mp. 2. Kuthy FTC. 3. Kovács MTK. — 800 m. handicap. 1. Karikó Egyetértés 65 m. e. 1 percz 56.4 mp. 2. Radóczy MAC. 3. Rajz MTK. — 200 m. síkfutás. 1. Mezey Frigyes BEAC 23 mp., 3. Szalay MTK. 3. Varga MTK. — 3000 m. handicap. 1. Liszt János BTC 270 m. e. 9 percz 3 mp., 2. Theisz. 3. Fullmer MTE. — Gerelyvetés junior. 1. Erdős Mátyas MTK 46.10 mp. 2. Bálint MAC. 3. Simon BEAC.

(**) Regatta.** A nagy regatta fényesen sikerült. A második napon, mintegy 8000 fizető néző nézte a Margitszigeten az evezős versenveket. József főherczeg családjával együtt a Hungária evezős házában erkélyéről nézte végig a versenveket, sőt a szeniorok négy versenyt motorcsónakkal kísérte. A bécsiek nagyon szépen szerepeltek és a szenior dublón kívül az összes versenveket megnyerték, amelyekben indultak. Itt kell megemlékeznünk a *Jövő* evezőseiről is, akik hivatva lesznek a győnyöru sportunkban nagy sikereket elérni: a juniorokról. Igaz, hogy a junior versenyt az osztrákok nyerték meg, de győnyöru formát mutattak a Temesvári Torna Club és az „Előre” Evezős Egylet csapata is. Az „Előre” Evezős Egylet sikere annál inkább figyelemreméltó, mert az „Előre” csak a második ízben nevezte be csapatát, s már is eredményt ért el. Az eredményt főleg az Egyesület derék és kiváló amerikai trénerének *Paqels* mesternek kell tulajdonítani, aki fáradhatatlan buzgalommal tanította a csapatot és hozott ki versenyzőkből olyan stílust és formát, amely a nagy, s főleg hozzáértő közönség előtt is nagy elismerést aratott. Részletes eredmény:

Junior-négyes. 1. Wiener Ruder Club Pirat 6 percz 4 mp. 2. Ferencvárosi Torna Club. 3. Előre Evezős-Egylet. Egy hajóhosszal nyerve. A Pirat végig vezetett.

Szenior-egyes. 1. dr. Heinrich Alfréd, Pirat, 6 percz 16.2 mp., 2. dr. Levitzky Károly, dr. Fuchs Jenő feladta, dr. Heinrich végig vezetett, dr. Levitzky későn spurtolt és nem tudta már behozni.

Szenior négyes. 1. Pannonia Evezős Club 6 percz 7 mp. Hantzinger, Kirchknopf, Jesze, Váradi v. e. Koch korm., 2. Sirály, Hungária feladta. Négy hajóhosszal nyerve. A Pannonia erős tempót diktált.

Junior egyes. 1. Eibnschitz Rudolf, Pirat, 6 percz 7 mp., 2. Szalay Dezső, Vác, 3. Jeney István, Hungária.

Másodosztályu nyolczas. 1. Wiener Ruderverein Donauhört. 5 percz 35.8 mp. 2. Pirat, 3. Müegyetemi Evezős Egylet.

Szenior dubló. 1. Duna (Erdélyi Jenő, Hornung Gyula). 5 percz 57 mp. 2. Pirat. A Nemzeti dubló (dr. Levitzky—Graf) feladta.

Szenior nyolczas. 1. Pannonia 5 percz 20 mp., 2. Müegyetem, 3. Pirat.

Vidékiek versenye. (Négyes). Váci Sportegylet, Row-ower.

Vasárnap délelőtt megismételték a szombaton megsemmisített Junior nyolczas versenyt, melyet a bécsiek maguk közt eveztek le. 1. Pirat, 5 percz 44 mp., 2. Donauhört, 3. Müegyetemi. Indultak még: MAC, Pannonia, Hungaria.

(**) Kerékpár.** 1500 főnyi közönség előtt folyt le a Millenáris pályán az MTK. jubiláris versenye alábbi eredménnyel: Megnyitó-verseny 1000 m. Beck (Fővárosi KE) 1 p. 27 mp. 2. Tábi. 3. Tepert. 4. Kiss. Kezdő-verseny 1000 m. 1. Bartos (Horgony) 1 p. 55 mp. 2. Handel 3. Ónodv. 4. Kaltenecker. Nyeretlenek selejtező-versenye. 1. Tóth (Condor). 2. Vucsic. 3. Lugosi. 4. Jónás. MTK. jubileumi nagydíj 1000 m. 1. Vass Antal (MTK.) 1 p. 39 mp. 2. Havas. 3. Szamek. 4. Reschitzár. Akadályverseny 2000 m. 1. Ankner (MTK.). 2. Höchst. 3. Merényi. 4. Révész. Motorverseny 10 km. 1. Póta Vándorkedv 13 p. 20 mp. 2. Bratinscsák. 3. Deutsch. 4. Zajác. Térelőverseny 2000 m. 1. Nagy (Kíartás). 2. Tábi István. 3. Tóth. 4. Molnár. Párosverseny 20 km. 1. zKiss—Spitz (TTC.) 32 p. 48 mp. 2. Jónás—Pirity. 3. Beck—Reschitzár. 4. Tóth—Vucsic. Palomérközés FTC. I.—MTK. I.: 4.0 (2:0).

KÖZGAZDASÁG

A jegybank állása. Az Osztrák-Magyar Bank első június havi kimutatása jelentékeny javulásról számol be, de a bank még mindig 139 millió korona adóköteles bankjegy forgalom fölött rendelkezik, holott a mult évben ilvenkor már 54 millió korona adómentes bankiegytartaléka volt. A váltó és lombard tárczák gyűvitéve 75 millió koronával csökkentek, de kisebb lett az érczkészlet is fél millió koronával, ami elsősorban a feszült devizapiacz következménye. A jegybank helyzete még mindig rossz, mert június első hetében mindig nagyobb a visszaözlés, mint a jegybankkal szemben támasztott igények. A pénzpiacz változatlanul rossz, a kamattételek állandóan magasak, így nincs kilátás arra, hogy a közeljövőben kamatláb leszállítás következzen be. Az egész nemzetközi pénzpiacz rossz, mindenütt nagy a pénzhány, s a külföldön sem tapasztalható javulás. Egyébként az Osztrák-Magyar Bank állása 1913. június 7-én a következő volt: Bankjegy forgalom 2,266,332,000 (— 108,459,000) K. érczkészlet 1,526,985,000 (— 552,000) K. váltótárcza 856,495,000 (72,033,000) K. lombardkölesönök 212,190,000 (3,054,000) K. azonnal esedékes tartozások 253,236,000 (— 10,448,000) K. adóköteles bankjegyforgalom 139,347,000 (— 107,906,000) K.

A Hazai Automobil R.-T. szanalása. A Hazai Automobil Részvénytársaság, amely Sztérenyi József elnökségével tavaly alakult meg, első üzletét jelentékeny veszteséggel zárta. A mérleg szerint a veszteség 186,711 korona, amelynek fedezésére és a vállalatnak új tőkékkel való ellátására vonatkozólag az igazgatóság azt tervezi, hogy a jelenlegi alaptőkét a legutóbbi közgyűlésen hozott határozattól eltérőleg 1.2 millió korona helyett egy millió koronában állapítsa meg a közgyűlés és ezt az egy milliót bélyegezzék le 800,000 koronára olyképen, hogy a részvények névértéke ezental ne 200, hanem 160 korona legyen. Uj tőkészerzés céljára a leszállított alaptőkét 1250 darab 160 korona névértékű részvény kibocsátásával egymillió koronára emeljék fel. Az igazgatóság javaslata felett a legközelebbi közgyűlés fog határozni.

Szell Kálmán a gazdasági helyzetről. A nagy pénzinség gazdasági válságot idezett elő egész Európában. Sok esemény játszott közre, amely a válságot állandósította, s ma valósággal olyan a helyzet, hogy a nagy krizisből a kivezető ut nem látszik. A szokatlanul hosszú ideig tartó pénzváltásról és a jövő várható alakulásairól igen érdekesen nyilatkozott tegnap *Szell* Kálmán titkos tanácsos, a Magyar Jelzáloghitelbank kormányzója. *Szell* Kálmán beszéde azért tart különös fontosságra igényt, mert mint az ország első jelzálogintézete vezetőjének alkalma van érintkezni a legkiválóbb európai pénzügytisokkal, s mindaz, amit ő a válságról, annak lefolyásáról, a pénzpiaczi viszonyok alakulásáról elmond, egy széles látókörű, nagy pénzügyi kvalitásokkal fölrüházott, európai financiérnek értékes kijelentései. Évtizedes pénzügyi munkálkodása révén értékes tapasztalatokat gyűjtött, s az ösmeretek valóságos tárháza az ő kiváló pénzügyi talntuma. Érthető tehát, ha a pénzüvilág nagy érdeklődéssel tekintett e beszéd elé, amelyet főbb kivonatokban itt ösmertetünk:

— A mai viszonyok nem normálisak, még a pénzváltás hatása alatt állunk és a mai helyzet tartózkodó álláspontot követel. En, aki érintkezésben állok a legmértékadóbb körökkel, közölhetem, hogy egyöntetű vélemény szerint *ily nehéz viszonyok a hitelélet terén évtizedek óta nem voltak.* Franciaország, a tőkeóriás, amely a gazdagság és a pénzügyi és hitelélet oly magaslatán áll, most oly helyzetben van, hogy nemzeti tőkelfőlölségét magának kell igénybevennie. Mig máskor minden országból a francia tőke kifogyhatatlannak látszó forrásához fordul a kereslet, ma ennek a forrásnak korlátolt voltáról kell meggyőződnünk. De mindezek mellett, aki ismerte közvetlen tapasztalatból a 30—35 év előti viszonyokat, annak bámulnia kell a haladást, mely talán nem volt minden szempontból abszolút jó és korrekt, talán túlsiető, de botlás és hibák nélkül emberi munka nem is képzelhető. Különösen a pénzüintézetek alapítása terén találkoztunk nagy könyvelmőséggel és már pénzügyminiszter koromban akartam megakadályozni a törpe és indokolatlan alapításokat. Ezen a bajon nem sikerült mindaddig radikálisan segítenem. Másrészt ez érthető következménye volt a siető tulfeszített törekvéseknek, mely a szolidabb alapokon való megmaradást mindenkor nem tartotta szem előtt. A tanulságunk ebből, hogy csak nagyobb és biztosabb bázison szabad a hitelélet szerveinek épülnie, nem akarok pálcázni törni a multakban elkövetett hibák fölött, csak tanulságát levonni, hogy a szolidaritás, a korrektség és jól fundált fentartására kell törekednünk és a mult tanulságai alapján a javulásban bizton reménykedhetünk. A nagy pangás után a pénzügyi viszonyok rendes állapota csak lassan fog visszatérni. Ma már a javulás ösvényén vagyunk és remélhető, hogy a visszafejlődés nem fog bekövetkezni. Mondottam annak idején, hogy ki van zárva egy nagy európai konflagráció veszélye. Ezt erős meggyőződés és a külpolitikai viszonyok gondos tanulmányozása és ismerete alapján állapítottam meg. Az európai háboru, melytől annyian félték, el is maradt és kizártnak tartok minden veszélyt, ma is. Kíartással, a válságon okulva, abból tanulva, nem kell félni a hazai hitelélet tényezőit. Beszéde végén annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy mához egy évre normális és jó viszonyok között fognak a pénzüintézetek vezetői tanácskozhatni.

A Központi Kereskedelmi és Iparbank reorganizálása. A Központi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság tegnap *Zsolnay* Miklós főrendiházi tag elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, mely közgyűlés elfogadta az igazgatóság azon javaslatát, hogy az intézet alaptőkéje 8 millió koronáról 5 millió koronára leszállíttassék és egyuttal elhatározta az alaptőkének 12,000 darab egyenként 125 korona névértékű új részvény kibocsátása által hat és fél millió koronára való fleemelését. A közgyűlés az ezen transzakció folytán szükségessé váló alapszabálymódosítást elfogadván, az igazgatóság új tagjává kiskeszi *Baer* Richard, *Bun* József, dr. *Kann* Sándor és *Stiassny* Emil, a felügyelő-bizottság új tagjává pedig *Rév* Zsigmondot egyhangulag megválasztotta.

Debreczen város kölcsöne. Az a kötvényjegyzési felhívás, amelyről már megemlékeztünk, a következő czégek által iratott alá: F. J. Bluson és Martius bank londoni czég, a Pesti Magyar Keres-

Reggelizés előtt
fél pohár
SCHMIDTHAUER-FÉLE

Igmándi keserűvíz

Használata valódi áldás
gyomorhajásoknak és
székszorulásban szenvedőknek.

az elrontott gyomrot 2—3 óra Kis lveg — — — 40 fillér
alatt teljesen rendbe hozza Nagy lveg — — — 60 fillér

Kedelmi Bank és a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság. A kölcsönigazgatási felhívás Bécsben és Londonban...

Tömeges bankfuzió. Debreczenből jelentik: Debreczenben néhány év előtt egymásután alakultak a szövetkezetek és kisebb részvénytársasági pénzüntézetek...

Jubileum. A Budapesti Könyvkötő Ipartestület előljáróságát tegnap diszes vacsorát rendezett abból az alkalomból, hogy az ipartestület érdemes elnöke, Melkó Bertalan...

alán meghatott hangon köszönte meg a megemlékezést, aztán Karczag Vilmos Gelléri Móra, a kisipari érdekek fíradhatatlan vezérharcosára...

A központi bank kivonulása a fővárosból. A Központi Bank Részvénytársaság, mely a prágai Ustredni Banka Ceskuch Sporitelén...

A Dreher-gyárak alaptőkefelemelése. A Dreher sörgyárak igazgatósága június 23-ára közgyűlést hívott egybe, melyben kimondják az eddigi 20 millió korona alaptőkének 16 millió koronával 36 millió koronára való felemelését.

Munkások a malomtröszt ellen. A Molnár- és Malommunkások Egyesülete tegnap délelőtti gyűlést tartott, melyen arról tanácskoztak, hogy a malomtröszt a munkások fölött nagy hatalommal bír és joga van a munkásokat bármely percben elbocsátani...

Csöd. A budapesti kereskedelmi és váltótörvénysek elrendelte a csődöt Steiner Testvérek budapesti bórkereskedő cég (Szerecsen-utca 23) ellen.

Drágább lesz a kivándorlás. A Canadian Pacific és Austro-Americana között — amint ismeretes — nagy harc volt. Ennek a harcnak most már vége van, mert a két társaság „megegyezett” egymással...

Gazdák a Tátrában és a Hegyalján. A „Magyar Gazdaszövetség” június 18-iki kassai nagy gyűlése alkalmával az eddigi jelentések szerint mintegy ötszáz gazda vesz részt a Magas-Tátrába induló kiránduláson...

Komárom — hajóállomás. A Folyam- és Tengerhajózási R.-T. igazgatósága közölni teszi, hogy Komáromban teheráru forgalom számára hajóállomást és ügynökséget létesített, amely állomás az áruforgalom számára folyó évi június 9. nyílik meg.

Felelős szerkesztő DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ Kiadó-tulajdonos: Magyar Újságkiadó Vállalat Igazgató: ERDŐS ARMAND

Jogszigorítók! A határ 1913. október 31. — Ügyvédre készülök! A határ 1913. október 31. Ha tisztességesen biztos sikerrel akar elkészülni alapvizsgára szigorlatra, bírói és ügyvédi vizsgára, keresse fel azonnal Dr. ERŐS VILMOS jogi szemináriumát IV. Sütő-utca 6 Bennlakóknak kitűnő ellátás. Telefonsz. 118-57. Prospektus! Jogszothon!

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1913. évi június 9-én.

Table with multiple columns: Mai záró árfolyam (PéNZ, ÁRU), Allamadosság, Más kölcsonök, Zaloglevelek és kölcson-kölcvények, Pénzjegyek, Pénznemek, Váltók árfolyama (látta), Bankok részvényei, Takarékp. részvényei, Biztosító-társ. részvényei, Gözmalomok részvényei, Bányá- és téglagy. részv., Könyvnyomdák részvényei, Különféle vállalatok részv., Közlekedési vállalatok részv.

TŐZSDÉK

Gabonatőzsde

Budapest, június 9. A készáruüzletben ma barátságos volt a hangulat. Kielégítő kínálat mellett, a malmok meglehetősen vételkedvet mutattak, de arra, hogy jobb árakat is fizessenek, nem voltak hajlandók. Mivel azonban az eladók egy csöppet sem voltak rátartósak, még így is elég élénk forgalom fejlődött ki, aminek a folyamán elkelt mintegy 25000 q buza, változatlan szombati áron. A legdrágább eladási ár 11.55 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.90 korona 78 kilós fejrémegyei buzáért. Egyéb gabonane-műek közül a rozs 7 és fél fillérrel, a tengeri 5 fillérrel olcsóbb, a zab csendes. Forgalmába került: 500 q rozs 8½—8.75 koronás áron és 200 q árpa 8.10 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet kedvetlenül és a szombati zárlatnál csekély-séggel alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben jó ideig meglehetősen részvétlenség mellett alig változtak a jegyzések, később azonban a vétel-sokról terjesztett különféle hírekre élénk vételkedv-támadt, minek folytán szilárdult az irányzat s mér-sékleten emelkedtek az árfolyamok. A tengeri iránt ma kevés érdeklődés mutatkozott, csak jelentéktelen forgalom fejlődött ki benne, mi mellett a jegy-zések pár fillér keretén belül ingadoztak. A déli tőzsdén barátságos volt a hangulat, az árfolyamok majdnem egvázon a színvonalon mozogtak. A szombati zárlatához viszonyítva végeredményképpen ma az októberi buza 6 fillérrel, az áprilisi buza 6 fillérrel, az októberi rozs 1 fillérrel, az októberi zab 1 fillérrel javult, a júliusi tengeri 7 fillérrel, az ujtengeri 3 fillérrel gyöngült.

A készáruüzletben elkelt:

Buza, Tiszavidéki: 100 q 79 k 23.10 K, 100 q 79 k 22.90 K, 1000 q 78 k 23.05 K. Felsőtisza: 400 q 79 k 22.70 K. Fejrémegyei: 400 q 79 k 22.75 K, 500 q 78 k 21.80 K, üszkös. Pestvidéki: 650 q 80 k 22.90 K. Felsőmagyar: 5000 q 78 k 22.— K, 200 q 77.5 k 22.25 K. Törökbecsei: 5300 q 75.5 k 22.— Raktári: 19.40 q 79 k 22.70 K, 1110 q 76.4 k 22.— K, Rozs:

100 q 17.50 K, 150 q 17.50 K kppar. Zab: 100 q 19.40 K, 100 q 18.90 K kpf. T-árpa: 150 q 16.20 kppar.

A határidőpiacon kötött délelőtt:

Buza április 11.88—89—85—95. Buza október 11.47—50—45—56—54. Rozs október 9.34—20—35—34. Zab október 8.54—55—46—56—54. Tengeri május 7.61—62—58—63—61. Tengeri július 8.00—7.94—99—96—95. Tengeri augusztus 8.08—07—11—07.

Zárlat 1 órakor: Buza április 11.95—96. Buza október 11.54—55. Rozs október 9.34—35. Zab október 8.54—55. Tengeri május 7.61—62. Tengeri július 7.95—96. Tengeri augusztus 8.07—08.

Bécs, június 9. Buza tartott. Rozs változatlan. Tengeri nyugodt. Magyar ó 8.40—8.70. Zab lanyha. Időjárás szép.

Értéktőzsde

Budapest, június 9. Amit szombaton megirtunk, amikor jeleztük, hogy Tisza Istvánnak miniszterelnökké való kinevezése a tőzsdén nagy nyugtalanságot keltett s hogy ennek a nyugtalanságnak nyomában aligha válik kedvezővé a tőzsde irányzata, az ma már beigazolást nyert. A belpolitikai helyzet kedvezőtlen megítélésére nemcsak Budapesten, de Bécsben is csökkent az üzleti forgalom, az irányzat ellanyhulásával az értékek ára esett. Kétségtelen, hogy a tőzsdének az a véleménye, hogy Tisza István miniszterelnöksége alatt csak újabb zavarok s az ország gazdasági fejlődésének a belpolitikai zavarok fogják útját állani, ilyen viszonyok mellett pedig az értéktőzsde forgalmának megélénkülése, az irányzat megszilárdulása legalább is kérdéses. Ma az egész nap folyamán igen kedvtelen, lanyha volt az üzlet iránya. Az árvó az egész vonalon tetemesen hanvatlott, különösen a magyar hitelt, Magyar Bankot, Rimát és a Közutit kínálták igen nagy tételben. A készáru-piacon is csak nagy árengedménnyel lehetett a papirokat elhelyezni. A járadékpiacon a korona-járadék egynegyed százalékkal hanvatlott. A zár-lat lanyha maradt.

Az előtőzsdén kötött: Magyar hitelrészvény 812.—815.—, Per. kor. 81.20—81.40, Jelzálogbank 421—422, Magyar bank 540—542.50, Leszámitoló 510—512, Salgó 751, Mercur 277—279.50, Rima 689.50—695.25, Adria 531—532, Közuti vasut 637.75—643.25.

Városi villamos 359.75—360.25, Temesvári szesz 584—585, Phöbus 198.50—199.

A déli tőzsdén kötött: Osztrák hitel 621—622, Magyar hitel 812—814, Prompt kor. 81.17 és fél, Per kor. 81.30—81.35, Keresk. iparbank 320, Hazai bank 280.50, Jelzálog 421—422, Magyar bank 539—541, Hazai sorsj. 109.75, Ált. közsémb. 1030, Salgó 748—750, Központi takp. 1590, Rima 686—690.25, Adria 532—533, Közuti vasut 638—640, Városi villamos 359.50—360.25, Déli vasut 122—123, Államvasut 710—711.50, Temesvári szesz 587—590, Phöbus 198, Sanat. sorsj. 9.90.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 621, Magyar hitel 811.50, Leszámitoló 510, Jelzálog 421.50, Rima 687, Államvasut 710, Városi villamos 359.50, Közuti vasut 638, Magyar bank 538.50.

Bécs, június 9. Tekintettel a szerb-bolgár konfliktus kiélesedésére és a pénzpiacz súlyos helyzetére, az irányzat az előtőzsdén gyöngült. A déli tőzsdén a vezető értékek újabb árvesztéseket szenvedtek. 1 ó. 30 p.: Osztrák hitel 621.50, Magyar hitel 812.

Berlin, június 9. (Értéktőzsde.) A tőzsde gyöngén indult, mert a spekuláció tekintettel a balkáni határviszály kiélesedésére és a belga vaspiacz újabb árcsökkenésére, továbbra is csökkent, aránylag csekély mértékben ugyan, de az uralkodó kedvetlenség mellett erős nyomást gyakorolva az árnívóra. Bányá, villamossági és gőzhajósértékek 1—2 százalékos csökkenéssel indultak, de Hapag 3 és egynegyed százalékos, Hanza 5 és egynegyed százalékos, Hamburg—Dél-Amerika 4 és három-nvolczad százalékkal csökkent. A vezető bank és forgalmi értékek is 1 százalékos és azon túl menő csökkenéseket szenvedtek. Kanada 2 és három-nvolczad százalékkal csökkent. Később mérsékelt árfolyamokon fedezési tevékenység fejlődött ki, úgy, hogy a csökkenés megállt és a második óra elejéig a vezető bányáértékek 1 százalékgig terjedő javulásokot értek el. A szilárdulást később még előmozdította magánkamatláb csökkenése és a készáru-piacon ipari értékeinek nyugodt magatartása, valamint igen csekély árfolyamvesztésük. A harmadik üzletórán az irányzat némi csökkenések mellett ingadozó volt. Napi pénz 4, magánkamatláb rövid lejáratra 5 és három-nvolczad, hosszú lejáratra 5 és fél százalékos.

A REJTÉLY KULCSA

— FRANCZIA REGÉNY —

IRTA: RICHEBOURG EMIL

112

A költő annyira meg volt hatva, hogy lábán ingadozni kezdett, csaknem tántorgott.

— Istenem, jól láttam-e? — mormogta magában. — Molièreben mind megvan... darabom, melyet visszautasítottnak, elveszettnek hittem, elfogadtattok! — Lángoló tekintettel, büszkén, fölemelt fővel egyenesedett fel.

— Oh muzsám, szigorú és nyájas muzsám! — kiálta fel — te ki, isteni ajkiddal homlokomon oly gyakran érintéd, el ne hagyj, térj vissza hozzám, jöjj, oh jöjj! Add vissza régi bátorságomat, add vissza hitemet, ama nemes hévvel, melylyel egykor ihletél!

E pillanatban az ajtócsengetvény lassu, szerény meghuzása hallatszott.

— Ah, ez alkalmasint az az ur! — gondoló a fiatal ember és sietett kinyitni.

Elek egy középnyagyságu férfival állott szemben, ki ötven és hatvan év közötti korban lehetett. Kopasz homloka és sűrű, fekete, őszbe vegyült szakála ily korra engedett következtetni. Igen jól volt öltözve és kék üvegű pápaszemet viselt.

A látogató nem sokat kérte magát; teketória nélkül elfoglalta a kínált helyet, felváltva a költőt és a tárgyakat, melyek a szobaberendezést képezék, szemügyre vette és nem igen sietett látogatási célját megismertetni.

— Mint hallom, uram, már tegnap is itt tetszett lenni — kezdé Elek, igen sajnálom, hogy itthon nem voltam s hogy emiatt ön kénytelen volt másodszer ide fáradni.

— Az nem baj — felelte a látogató félre-ismertetlen olaszos kiejtéssel — ugyanis sok szabad időm van. Nem kis fáradságomba került önt feltalálnom, Mollin ur, csakis tegnap sikerült Canal du St.-Martini lakását megtudnom; jelenlegi lakását ott mondták meg

— Szabad kérdenem, uram, hogyan tudta meg régi lakásomat?

— Előbbi lakását az írók és zeneszerzők társaságánál tudtam meg.

— Csakugyan tagja vagyok e társaságnak.

— Tudom, hogy ön szép románcz-szövegeket szokott írni.

— Szabad kérdenem, minek köszönhetem látogatását?

— Oh igen. Engedje meg előbb azonban, hogy személyemet megismertessem. Én, uram, olasz vagyok, nevem Antonio Perucci; de igen szeretem a szép Franciaországot és többet vagyok Párisban, mint Milanóban, szülővárosomban. Milanóban egy igen gazdag ur van, Gregorio Malti marquis, ki igen jó ismerősöm, sőt mondhatom barátom. Signore Gregorio felkért, hogy Párisban egy költőt keressek, ki hajlandó lenne számára egy négy-ötfevonásos operához a szöveget szép francia versekben megírni. Tudnia kell ugyanis, kedves Mollin ur, hogy Malti marquis sokáig lakott Párisban és hogy minden iránt, ami francia, különösen pedig az önök szép nyelve iránt, melyet igen tisztán beszél, rajongó szeretettel viseltetik Signor Gregorio Malti nem csupán műkedvelő, hanem nagy zenész is, ki most szabad óráit arra szenteli, hogy egy francia opera zenéjét írja. Ez, kedves Mollin ur, mint érteni fogja, neki nagyuri kedvencz foglalkozása.

— És ön hozzám fordul, hogy a szöveget megírjam?

— Igen, kedves Mollin ur.

— Ki mondta önnek, hogy én e munkára alkalmas vagyok?

— Senki. Én magam jöttem e gondolatra.

— De hiszen ön nem tudja, hogy képes lennék-e...

— Tudom, kedves Mollin ur, hogy sok tehetséggel és nagy alkotó erővel van megáldva — szolt mosolyogva az olasz.

— De mégis valakinek figyelmessé kellett önt reám tenni!

— Olvasni szoktam az ujságokat s azok legutóbb önről irtak.

— Ah, ön olvasta...

— Igen olvastam a cikkekét, melyben önről azon alkalomból, midőn egy nőt, ki a vízbe ugrott, élete bator koczkáztatásával megmentett, igen dicsérőleg emlékezik meg. Nem titkolom önnek, kedves Mollin ur, hogy e cikk hozott azon gondolatra, hogy az opera szöveg végett, melynek megszerzésével barátom, Signor Malti megbízott, önhöz forduljak.

— Fogadja köszönetemet a bizalomért, melylyel megtisztel; engedje azonban megjegyznem, hogy én még ismeretlen vagyok.

— Ki mondhatja meg, hogy önnek egy év alatt általános hírneve nem lesz?

— Egyelőre azonban semmi nevem sincsen, elismert tehetség nem vagyok — felelte a költő. — Ön Párisban könnyen több írót találhat, kik a művet, melyet Gregorio Malti marquis öntől kíván, jobban megírják, mint én.

— Azt nem tudom, kedves Mollin ur; de én már csak önt választottam ki a mű elkészítésére és csak akkor, ha ön visszautasít, fordulok máshoz.

— Nem utasítom vissza, uram.

— Ön tehát ajánlatomat elfogadja?

— Elfogadom.

— No, ez már tetszik nekem!

— Miután nem akartam önt rászédni, kötelességemnek tartom figyelmeztetni, hogy...

— Hogy ön még ismeretlen? Ez ugyan nem sokat nyom a latban, biztosíthatom; nekem elegendő, ha meggyőződésem, hogy a költemény, melyet Gregorio ur számára öntől kívánok, szép versekben van írva és minden megkívántató jeleneti tulajdonság feltalálható benne. Vagy talán már önnek van egy bármely opera szövege készletben?

— Oh, csupán egy vázlat, melyről már régen letettem.

— Mily czimet akart ön nekem adni?

— Az utolsó gall.

(Folyt. köv.)

Üzleti tudósítások

Tojástőzsde, Junius 9. Tiszavidéki eredeti 82-84, erdélyi: osztályozott 84-86, erdélyi eredeti 81-82, felsőmagyarországi: eredeti 81., selejtes: apró (1680) 87., selejtes: piszkos (1440) 80., kosárúru (16. és fél darab 1 K) átszámítva 87.- K. Irányzat: lanyhább. Megjegyzések: Nagyobb tételek eladatlanul maradtak.

Budapesti juhvásár, Junius 9. Felhajtott 289 juh. Árjegyzések: Elsőrendű ürü 60-62 fillérig, kivételesen 72 fillér, középmínőségű ürü 50 fillér kéként. A csekély felhajtás miatt, kevés vidéki vevő vehetett részt a bevásárlásban, az irányzat különben élénk volt.

Budapest-kőbányai sertésvásár, Junius 9. Hizott sertés árak. I. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 251-320 kg.) 136-138 fillérig, II. Magyar szedett: Közép (páronként 240-280 kg.) 144-146 fillérig. Sertéslétszám: június 6-án volt készlet 48.412 darab, június 7-8. napján felhajtott 69 darab, június 7-8 napján elszállított 459 darab, június 9-ére maradt készlet 48.022 darab. A hizott sertés üzletiránya: lanyha.

Bécsi vágómarhavásár, St. Marx, június 9. A mai vásárra felhajtott 4572 darab vágómarha és pedig 3797 darab hizott és 775 darab kicsontozni való marha. Árjegyzések: elsőrendű hizott magyar ökrökért 78-96 K-ig, kivételesen 98-106 K-ig, elsőrendű hizott tarka ökrökért 90-108 K-ig, kivételesen 110-124 K-ig métermázsánként. (Élősúlyban, levonás nélkül). Irányzat: lanyha, árak 2 K-val mm.-kint esőkkentek.

Kivonat a hivatalos lapból

Junius 9.

Kinevezések. A földmívelésügyi miniszter, a számvevőségek tisztii személyzetének egyesített létszámában: Kontz József, Blum Gyula, Stuna József és Makucz Rezső számtanácsosokat főszámtanácsosokká, Wilhelm Gyula és Ut Mátvász erdőszámtanácsosokat főerdőszámtanácsosokká, Sente Samu és Rediger Béla számtanácsosai címmel és jelleggel felruházott számvizsgálókat valóságos számtanácsosokká, Kun Aladár, Jakabffy István, Porzolt Benő, Ország Imre, Zimmermann Márton, dr. Havasi Ferencz, Kosutány Béla, Lelkes János, Rázsó Kázmér és Zsigmond Zoltán számvizsgálókat számtanácsosokká, Sarlay Béla, Mildt Ferencz, Jahl Nándor, dr. Varga József, Kecskés Győző, Andor Béla, Révay Mátvász, Szungyi Gábor, Odor Dezső, Kraft Jenő, Trettina Leó, Nemes István, Császár Géza s Schvaner Gyula számellenőröket számvizsgálókká, Kresmarik László, Kárász Emil, Bányai József és Pitroff Lajos számtisztteket számellenőrökké, Szécsi Géza erdőszámtisztteket erdőszámtellenőrre, Lévai Ernő és dr. Balhazár Emil számtisztteket számellenőrökké, Ács József erdőszámtisztteket erdőszámtellenőrre, Salzman Aurél, Szigethy Béla, Blauer Béla, Mohilla Valér, dr. Ferencz Gyula, Pataky Lajos és Halasi Pál számtisztteket számellenőrökké, Institoris Frigyes fizetéstelen számtisztteket erdőszámtiszttekké, Szaboles Ferencz fizetéstelen számtisztteket, továbbá Debreczy Béla, Czifra István és Kresmarik Pál díjtalan számgyakornokokat számtiszttekké, Török Ferencz díjtalan számgyakornokokat erdőszámtiszttekké, Thury Dénes, Rapaport István, Macskássy Lajos, Bartha Lajos, Andrika Gyula és Tóth András díjtalan számgyakornokokat számtiszttekké, Schwáb István és Nagy Ágoston díjtalan számgyakornokokat erdőszámtiszttekké és végül dr. Szathmáry Arisztid, Kukorelly György, dr. Halmi Gyula, Vajda Ernő, Jahn Géza, Fuchs Elemér, dr. Hankovszky Jenő és Béky Ferencz díjtalan számgyakornokokat ideiglenes minőségű fizetéstelen számtiszttekké,

az igazságügyminiszter Juhász Antal nyiregyházi kir. járásbírói díjnokat a nyiregyházi kir. törvényszékhez és Simándy Géza szegedi kir. törvényszéki díjnokat a csongrádi járásbíróshoz irnokká, Tisza Ágoston szerencsi jegyzői irnokot az ujegházi járásbíróshoz végrehajtóvá, dr. Sárkány Kálmán rosnói járásbírói joggyakorlókot a rosnói járásbíróshoz mellett alkalmazott ügyvédségi megbízottak állandó helyettesévé, Csengeri János soproni országos fejtiszteteli őrpáncsnokot, alkalmazása helyén, a IX. fizetési osztályba, Juhász Lajos aszói javítóintézeti havidíjas gépész ugyanoda munkavezető-felügyelővé, a kereskedelmi miniszter gróf Zav Imrét és Szloványi Beóthy Sándort fizetéstelen m. kir. kereskedelmi muzeumi levelezővé nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Noszlopi Vincze tábi és Németh Aladár keszthelyi járásbírói telegkönyvvézetőket kölcsönösen áthelyezte, Bika János teregovali járásbírói irnokot a pancsovai, Hartig János csákiigorbói járásbírói irnokot pedig a bánffyjunyadi járásbíróshoz helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Fútek Blanka Ilona budapesti lakos Báró-ra, Bomusz (Pomucz, Pomucz) Sándor balassagyarmati lakos a saját, valamint Pomusz Olga és Sándor nevű kiskoru gyermekei családi nevének Pogány-ra kért átváltoztatását megengedte.

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

: SZÍNHÁZAK :

Budapest, kedd, 1913. június 10.

M. Kir. Operaház

Este 7/8 órákor

Sámson és Delila

Dalmú 3 felvonásban, (négy képből). Szövegét írta: Lemaire Ferdinánd. Fordította: Radó Antal. Zenéjét szerette: Saint-Saens Camill.

Személyek:

Della Havas Gy. Sámson Anthes Dagon, főpap Takács Abimélek Ney Egy öreg szoldó Budai Hadí hírnök Pöhlér Első filiszteus Juhász Második filiszteus Kárpát

Nemzeti Színház

Este 7/8 órákor

Válás után

Vígjáték 3 felvonásban.

Népopera

Este 7/8 órákor

Gyerünk csak

Látványos revü 7 képből. Irta: Dr. Béldi Isor és Mérei Adolf. A zenéjét szerette: Zerkovits Béla és Barna Isor szerette.

Személyek:

Braun Lipót fiákosos Horthy S. Néll a leány Berky Idly Szaniszló Ujvári Lajos Ádám detektívek Fehér Arthur Doll, újságíró Marosffy L. Pánev Danasófi, Csolnákosi Zenszka a felesége Szoyor Ilona Jóska, a szobalány Pásmán Fer. Egy hercegnő Paludi Bor.

Király Színház

Este 8 órákor

Leányvásár

Operetta 3 felvonásban. Irta: Bródy Miksa és Maros Ferenc. Zenéjét szerette: Jacobi Viktor.

Személyek:

Harrison Jack Boross Harrysonné Erdel Berta Lucy, leányok Harmath I. Gróf Rottenberg Latabár Frita, fő Bákai Miggles Tom Király Koresmáros Újrány Hajóskapitány Krasznay Felkész Baranyai Bessy, Lucy szobal. Pedák Sári Bengallue Hegedűs

Vigszínház

Este 7/8 órákor

Az elnöké

Bobozat 3 felvonásban. Irta: Hennequin és Veber. Fordította: Karinty Frigyes.

Személyek:

Gaudet Cypron Tanay Tricolite Szerény La Moulaine Ifj. Dieró Pinglet Balassa Bouquet Vándor Marfus Balassa Rosimond Octave Zátory Poche Tapolcay Biennassis Sarkadi Dominique Bárdi Gobette P. Gassl Aglaé Harasthy H. Denise Makal M. Sophie Molnár A.

Magyar Színház

Este 8 órákor

A farkas

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Molnár Ferencz.

Személyek:

Dr. Kelemen Törös Vilma, a felesége Gombasszói Szabó György Csontos A kegyelmes asszony Gerő Ida Rittorné Bern Paula Mikhál hadnagy Vándori Z. Molnár Zsigmond Csizsár Pincér Fülvéri Italo Fülvéri A titkár ur Fülvéri Miklós méltóságos Csatali J. Janika Lakos Edith Egy lakó Alföldi Kisasszony Zala K. Szakácsné P. Tárközi

Budapesti Színház

Nincsenek már gyerekek előkészületei miatt zárva.

Fővárosi Nyári Színház

Este 7/8 órákor

Rip van Winkle

Operetta 3 felvonásban.

Uránia Színház

Este 7/8 órákor

Velence

Lawn-Tennis Raketek... Kertész Tódornál Budapest, IV., Kristóf-tér

! Megoldva a kérdés !

Bármely becsülő gépen... 10 Koronáért egy hangdoboz... Ujdonság: Phónó hangdoboz 10 Kóronával lemezzel 70 Koronával kizárólag. REMÉNYI MIHÁLY Budapest, Király-utca 58. szám.

GYERTYÁNLIKET... A legszebb, legolcsóbb... 73908

Hutter és Schrantz... részvénytársaság... Budapest, X., Gyömrői-ut 80/36

Heti műsor :

Table with 11 columns: Junius, Magy. Kir. Operaház, Nemzeti Színház, Népopera, Vigszínház, Király Színház, Magyar Színház, Budapesti Színház, Főv. Nyári Színház, Uránia, Vár-színház. Rows for dates 11-15.

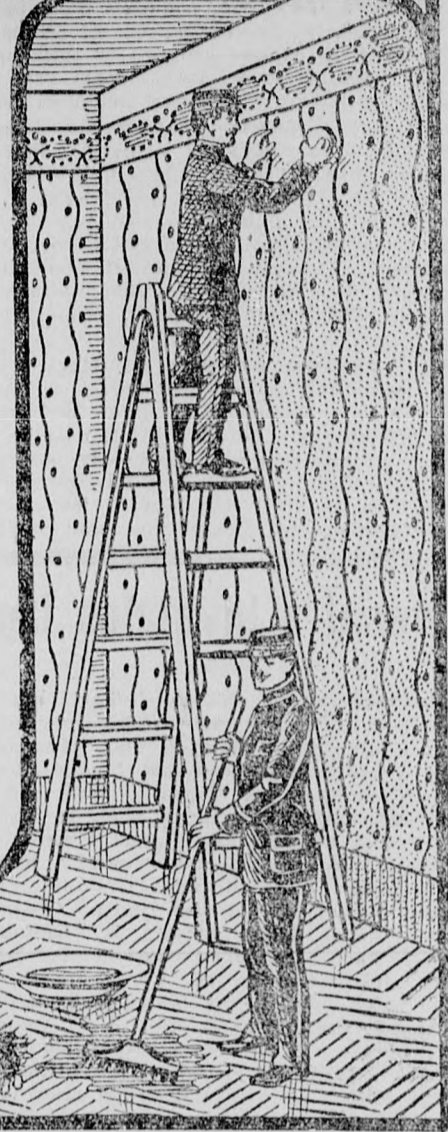
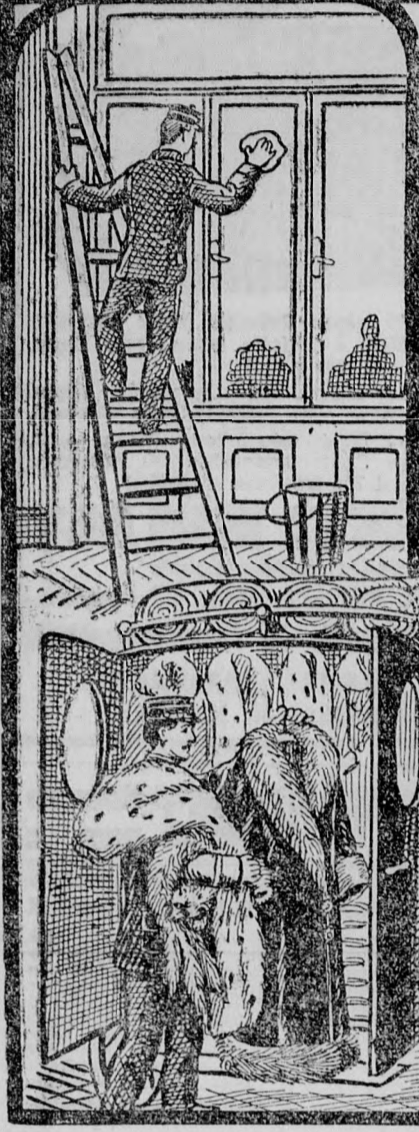
Kerber Henrik

Budapest, VIII., Nap-u. 29.

Alapítva 1890-ben. Telefon: „József“ 3-86.

Szőrme, szőnyeg-poroló, megóvó, valamint szőnyeg-mosó, tisztító és javító intézet.

Ablaktisztítás, lakástakarítás, padlóbeeresztés, „Tapeta“ festéssel, fallesítmény fresco-tisztítás és féregirtási vállalatai.

Meghívó

a „Thália“ műintézet kő- és könyvnyomda részvénytársaság 1913. évi június hó 21. napjának délelőtt 11 órakor a társaság helyiségében, Budapesten, V., Csáky-utca 12. szám alatt tartandó

II. rendes közgyűlésre.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése és a zárszámadások előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése és határozat a felmentvény megadására, valamint a tiszta nyereség hovatartozása tárgyában.
3. Három felügyelő-bizottsági rendes tag és egy felügyelő-bizottsági póttag választása.
4. A közgyűlést megelőzőleg 15 nappal az igazgatósághoz netán beadott indítványok tárgyalása.

Nyereség- és veszteség-számla 1913. április 30-án:

VESZTESEG	K f	NYERESÉG	K f
Üzleti és üzemi költségek	276159.30	Nyomdai munkálatok utáni bevételek	299944.05
Behajthatatlan követelések	5850.18	Ingatlan tiszta jövedelme	685.26
Gépek, betűk és egyéb üzleti felszerelések elhasználása által okozott értékesítések pótlására alakított tartálékala	18873.56	Folyószámla-kamat	62.44
Tiszta nyereség	1837.31	Kétes követelésekből befolyt	2028.60
	302720.35		302720.35

Mérleg-számla 1913. április 30-án:

VAGYON	K f	TEHER	K f
Pénztár-készlet	6473.26	Részvénytőke	200000.—
Nyomdai felszerelés	128399.35	Tartaléktőke	1192.48
Anyag-készlet	10765.87	Gépek, betűk és egyéb üzleti felszerelések elhasználása által okozott értékesítések pótlására alakított tartálékala	34000.—
Adóssok	124873.86	Hitelezők	176565.68
Ingatlan	142663.13	Tiszta nyereség	1837.31
Értékpapírok	420.—		
	413595.47		413595.47

AZ IGAZGATÓSÁG:

Pongrácz Ferenc gróf, elnök. Faludi Gábor, ügyvezető-igazgató.
Faludi Miklós, igazg. tag. Dr. Faludi Jenő, igazg. tag. Faludi Sándor, igazg. tag.
Balogh N. Imre, igazgatósági tag. Wister Ernő, igazgatósági tag.

A jelen mérleget, nyereség- és veszteség-számlát átvizsgáltuk és annak minden egyes tételét a fő- és segédkönyvekkel megegyezőnek találtuk.

Budapest, 1913. évi június hó 4-én.

Dr. Devecseri Károly, felügy.-biz. tag. Dr. Komor Gyula, felügy.-biz. tag.
Dr. Fialka Gusztáv, felügyelő-bizottsági tag.

Meghívás.

A budapesti gyűjtőpénztár és hitelszövetkezet felszámolás alatt f. é. június hó 18-án d. u. 4 órakor tartja

rendes évi közgyűlését

a Lombard- és Váltóüzlet Rt. irodahelyiségében, Aradi-utca 17. sz., II. em. 1.

TÁRGYSOROZAT:

1. A felszámoló és a felügyelő-bizottság által megvizsgált zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása.
2. A felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
3. A felmentvény megadására a felszámoló és a felügyelő-bizottság részére.

Mérleg. Vagyon: Pénztár K 35.90. Váltók K 53940.89. Értékpapír 6300.—. Tagkönyvelőleg 14.843. Adóssok 25733.49. Veszteség 91503.15. Összesen K 192.356.43
Teher: Üzletretek K 15560.—. Hitelezők K 83197.—. Veszteségi alap K 44611.54. Adóssok és hitelezők számla K 1917.62. Visszszámított váltók K 17270.27. Összesen K 192.356.43.

T. közgyűlés! A budapesti gyűjtőpénztár és hitelszövetkezet felszámolás alatt ügyvezetését több ízben megvizsgáltuk és azt mindannyiszor rendben találtuk. Hasonlóképpen megvizsgáltuk a fentebb 1912. évi zárszámadást és minden tételt a főkönyvvel és segédkönyvekkel összehasonlítottuk és azt mindenben megegyezőnek találtuk.
Budapest, 1913. június 10.

A felügyelő-bizottság.

A magas Kormánytól több ezer katonai fegyvert vettünk át, ennél fogva ezen kitűnő fegyvereket rendkívül előnyös árban szállítjuk, és pedig:

- Kropatschek fegyverek:**
- 1 drb teljesen jó, Kropatschek csendőrségi fegyver ... 20.—
 - 1 „ szebb Kropatschek csendőrségi fegyver ... 25.—
 - 1 „ ideális szép Kropatschek csendőrségi fegyver ... 30.—
 - 1 „ Kropatschek szurony ... 1.—
 - 1 „ fegyverszij ... 1.—
 - 1 „ szélesebb és jobb ... 2.—
 - 1 „ derékszij táskával ... 3.—
 - 1 „ tölténytáska ... 3.—
 - 1 „ élesztőtény ... 10.—
 - 1 „ vak-töltény ... 10.—
 - 1 „ csavarhúzó nyéllel ... 40.—
 - 1 „ törlóvas fegyvertisztításhoz ... 20.—

Kitűnő egyenruhák Elegáns polgári ruhák Legszebb liberriak

- Revolverek:**
- 1 drb 7 mm jó központi revolver 5.- 6.- 7.-
 - 1 „ 9 „ „ „ 8.- 9.- 10.-
 - 1 „ 12 „ „ „ 10.- 11.- 12.-
 - 1 „ revolvertörőből . . . 3.- 4.- 5.-
 - 25 „ töltény 1.50 1.75 2.—

Az összes fegyveralkatrészeket legolcsóbban szállítjuk.

Viszonteladók nagy árengedményben részesülnek.

Ezen fegyverek hatóságoknak, rendőrségnek, erdészeknek, mező- és erdőőröknek, vadászoknak és magánosoknak nagyon ajánlhatók, szabadítsanak is nagyon alkalmasak. — Az összes fegyverek tiszták, rozsdamentesek, katonai puskaművesek által kipróbáltak. — Fegyverárjegyzékünket kívánatra bérmentve küldjük.

Tiller Mór és Társa Budapest, IV., Vaci-utca 5

7902
7903
7904
7905
7906
7907
7908
7909
7910
7911
7912
7913
7914
7915
7916
7917
7918
7919
7920
7921
7922
7923
7924
7925
7926
7927
7928
7929
7930
7931
7932
7933
7934
7935
7936
7937
7938
7939
7940
7941
7942
7943
7944
7945
7946
7947
7948
7949
7950
7951
7952
7953
7954
7955
7956
7957
7958
7959
7960
7961
7962
7963
7964
7965
7966
7967
7968
7969
7970
7971
7972
7973
7974
7975
7976
7977
7978
7979
7980
7981
7982
7983
7984
7985
7986
7987
7988
7989
7990
7991
7992
7993
7994
7995
7996
7997
7998
7999
8000

Az Osztrák-magyar bank zálogleveleinek kisorsolása

1913. június 4-én. A 4%-os, 50 éves záloglevelekből a következő számok sorsoltak ki:

Forintról szóló (23-ik kisorsolás) 5000 frtos címletek

8547-8548	2071-2072	2074
8549-8550	2073	2075-2449
8551-8552	2076	
8553-8554	2077	

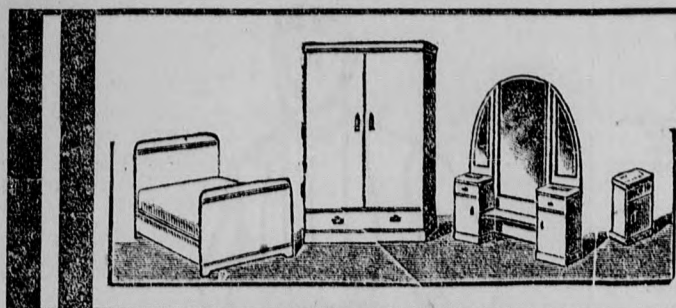
A f. é. június 4-én kisorsolt zálogleveleket teljesen kisorsolták, emellett a 23-ik kisorsolás 8547-8548-ig terjedő sorszámaival együtt 8549-ig.

2000 frtos címletek

2492-2493	9241	18001-18004
2494-2495	9242	18005-18010
2496-2497	9243	18011-18023
2498-2499	9244	18024-18025
2500-2501	9245	18026
2502-2503	9246	18027-18041
2504-2505	9247	18042-18077
2506-2507	9248	18078-18513
2508-2509	9249	18514-22704
2510-2511	9250	22705-22719
2512-2513	9251	22720-22721
2514-2515	9252	22722-22723
2516-2517	9253	22724-22725
2518-2519	9254	22726-22727
2520-2521	9255	22728-22729
2522-2523	9256	22730-22731
2524-2525	9257	22732-22733

100 frtos címletek

2602-2603	8902	10257-10261	11656-11658	13708
2604-2605	8903	10262-10263	11659-11660	13709
2606-2607	8904	10264-10265	11661-11662	13710
2608-2609	8905	10266-10267	11663-11664	13711
2610-2611	8906	10268-10269	11665-11666	13712
2612-2613	8907	10270-10271	11667-11668	13713
2614-2615	8908	10272-10273	11669-11670	13714
2616-2617	8909	10274-10275	11671-11672	13715
2618-2619	8910	10276-10277	11673-11674	13716
2620-2621	8911	10278-10279	11675-11676	13717
2622-2623	8912	10280-10281	11677-11678	13718
2624-2625	8913	10282-10283	11679-11680	13719
2626-2627	8914	10284-10285	11681-11682	13720
2628-2629	8915	10286-10287	11683-11684	13721
2630-2631	8916	10288-10289	11685-11686	13722
2632-2633	8917	10290-10291	11687-11688	13723
2634-2635	8918	10292-10293	11689-11690	13724
2636-2637	8919	10294-10295	11691-11692	13725
2638-2639	8920	10296-10297	11693-11694	13726
2640-2641	8921	10298-10299	11695-11696	13727
2642-2643	8922	10300-10301	11697-11698	13728
2644-2645	8923	10302-10303	11699-11700	13729
2646-2647	8924	10304-10305	11701-11702	13730
2648-2649	8925	10306-10307	11703-11704	13731
2650-2651	8926	10308-10309	11705-11706	13732
2652-2653	8927	10310-10311	11707-11708	13733
2654-2655	8928	10312-10313	11709-11710	13734
2656-2657	8929	10314-10315	11711-11712	13735
2658-2659	8930	10316-10317	11713-11714	13736
2660-2661	8931	10318-10319	11715-11716	13737
2662-2663	8932	10320-10321	11717-11718	13738
2664-2665	8933	10322-10323	11719-11720	13739
2666-2667	8934	10324-10325	11721-11722	13740
2668-2669	8935	10326-10327	11723-11724	13741
2670-2671	8936	10328-10329	11725-11726	13742
2672-2673	8937	10330-10331	11727-11728	13743
2674-2675	8938	10332-10333	11729-11730	13744
2676-2677	8939	10334-10335	11731-11732	13745
2678-2679	8940	10336-10337	11733-11734	13746
2680-2681	8941	10338-10339	11735-11736	13747
2682-2683	8942	10340-10341	11737-11738	13748
2684-2685	8943	10342-10343	11739-11740	13749
2686-2687	8944	10344-10345	11741-11742	13750
2688-2689	8945	10346-10347	11743-11744	13751
2690-2691	8946	10348-10349	11745-11746	13752
2692-2693	8947	10350-10351	11747-11748	13753
2694-2695	8948	10352-10353	11749-11750	13754
2696-2697	8949	10354-10355	11751-11752	13755
2698-2699	8950	10356-10357	11753-11754	13756
2700-2701	8951	10358-10359	11755-11756	13757
2702-2703	8952	10360-10361	11757-11758	13758
2704-2705	8953	10362-10363	11759-11760	13759
2706-2707	8954	10364-10365	11761-11762	13760
2708-2709	8955	10366-10367	11763-11764	13761
2710-2711	8956	10368-10369	11765-11766	13762
2712-2713	8957	10370-10371	11767-11768	13763
2714-2715	8958	10372-10373	11769-11770	13764
2716-2717	8959	10374-10375	11771-11772	13765
2718-2719	8960	10376-10377	11773-11774	13766
2720-2721	8961	10378-10379	11775-11776	13767
2722-2723	8962	10380-10381	11777-11778	13768
2724-2725	8963	10382-10383	11779-11780	13769
2726-2727	8964	10384-10385	11781-11782	13770
2728-2729	8965	10386-10387	11783-11784	13771
2730-2731	8966	10388-10389	11785-11786	13772
2732-2733	8967	10390-10391	11787-11788	13773
2734-2735	8968	10392-10393	11789-11790	13774
2736-2737	8969	10394-10395	11791-11792	13775
2738-2739	8970	10396-10397	11793-11794	13776
2740-2741	8971	10398-10399	11795-11796	13777
2742-2743	8972	10400-10401	11797-11798	13778
2744-2745	8973	10402-10403	11799-11800	13779
2746-2747	8974	10404-10405	11801-11802	13780
2748-2749	8975	10406-10407	11803-11804	13781
2750-2751	8976	10408-10409	11805-11806	13782
2752-2753	8977	10410-10411	11807-11808	13783
2754-2755	8978	10412-10413	11809-11810	13784
2756-2757	8979	10414-10415	11811-11812	13785
2758-2759	8980	10416-10417	11813-11814	13786
2760-2761	8981	10418-10419	11815-11816	13787
2762-2763	8982	10420-10421	11817-11818	13788
2764-2765	8983	10422-10423	11819-11820	13789
2766-2767	8984	10424-10425	11821-11822	13790
2768-2769	8985	10426-10427	11823-11824	13791
2770-2771	8986	10428-10429	11825-11826	13792
2772-2773	8987	10430-10431	11827-11828	13793
2774-2775	8988	10432-10433	11829-11830	13794
2776-2777	8989	10434-10435	11831-11832	13795
2778-2779	8990	10436-10437	11833-11834	13796
2780-2781	8991	10438-10439	11835-11836	13797
2782-2783	8992	10440-10441	11837-11838	13798
2784-2785	8993	10442-10443	11839-11840	13799
2786-2787	8994	10444-10445	11841-11842	13800
2788-2789	8995	10446-10447	11843-11844	13801
2790-2791	8996	10448-10449	11845-11846	13802
2792-2793	8997	10450-10451	11847-11848	13803
2794-2795	8998	10452-10453	11849-11850	13804
2796-2797	8999	10454-10455	11851-11852	13805
2798-2799	9000	10456-10457	11853-11854	13806
2800-2801	9001	10458-10459	11855-11856	13807
2802-2803	9002	10460-10461	11857-11858	13808
2804-2805	9003	10462-10463	11859-11860	13809
2806-2807	9004	10464-10465	11861-11862	13810
2808-2809	9005	10466-10467	11863-11864	13811
2810-2811	9006	10468-10469	11865-11866	13812
2812-2813	9007	10470-10471	11867-11868	13813
2814-2815	9008	10472-10473	11869-11870	13814
2816-2817	9009	10474-10475	11871-11872	13815
2818-2819	9010	10476-10477	11873-11874	13816
2820-2821	9011	10478-10479	11875-11876	13817
2822-2823	9012	10480-10481	11877-11878	13818
2824-2825	9013	10482-10483	11879-11880	13819
2826-2827	9014	10484-10485	11881-11882	13820
2828-2829	9015	10486-10487	11883-11884	13821
2830-2831	9016	10488-10489	11885-11886	13822
2832-2833	9017	10490-10491	11887-11888	13823
2834-2835	9018	10492-10493	11889-11890	13824
2836-2837	9019	10494-10495	11891-11892	13825
2838-2839	9020	10496-10497	11893-11894	13826
2840-2841	9021	10498-10499	11895-11896	13827
2842-2843	9022	10500-10501	11897-11898	13828
2844-2845	9023	10502-10503	11899-11900	13829
2846-2847	9024	10504-10505	11901-11902	13830
2848-2849	9025	10506-10507	11903-11904	13831
2850-2851	9026	10508-10509	11905-11906	13832
2852-2853	9027	10510-10511	11907-11908	13833
2854-2855	9028	10512-10513	11909-11910	13834
2856-2857	9029	10514-10515	11911-11912	13835
2858-2859	9030	10516-10517	11913-11914	13836
2860-2861	9031	10518-10519	11915-11916	13837
2862-2863	9032	10520-10521	11917-11918	13838
2864-2865	9033	10522-10523	11919-11920	13839
2866-2867	9034	10524-10525	11921-11922	13840
2868-2869	9035	10526-10527	11923-11924	13841
2870-2871	9036	10528-10529	11925-11926	13842
2872-2873	9037	10530-10531	11927-11928	13843
2874-2875	9038	10532-10533	11929-11930	13844
2876-2877	9039	10534-10535	11931-11932	13845
2878-2879	9040	10536-10537	11933-11934	13846
2880-2881	9041	10538-10539	11935-11936	13847
2882-2883	9042	10540-10541	11937-11938	13848
2884-2885	9043	10542-10543	11939-11940	13849
2886-2887	9044	10544-10545	11941-11942	13850
2888-2889	9045	10546-10547	11943-11944	13851
2890-2891	9046	10548-10549	11945-11946	13852
2892-2893	9047	10550-10551	11947-11948	13853
2894-2895	9048	10552-10553	11949-11950	13854
2896-2897	9049	10554-10555	11951-11952	13855
2898-2899	9050	10556-10557	11953-11954	13856
2900-2901	9051	10558-10559	11955-11956	13857
2902-2903	9052	10560-10561	11957-11958	13858
2904-2905	9053	10562-10563	11959-11960	13859
2906-2907	9054	10564-10565	11961-11962	13860
2908-2909	9055	10566-10567	11963-11964	13861
2910-2911	9056	10568-10569	11965-11966	13862
2912-2913	9057	10570-10571	11967-11968	13863
2914-2915	9058	10572-10573		

UJRENDszerű BUTOR-HITEL

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a t. butorvásárló közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén **készpénzárakat** számíttunk, csupán a tartozás után **6%** kamat fizetendő.

A kamat 1/4 évenként mindig csak a hátralékos csökkenő tartozás után fizetendő.

Törlesztés:
minden 100.— kor. után havi **3.—** kor. vagy minden 100.— kor. után . . . 1/4 évi **9** kor.

Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítőkből.
Balázs és társa butorraktára, Budapest, VI., Váci-körút 43. (Saját ház).

MARGIT GYOGY-FORRÁS

(Beregnyegy.)

gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a veszeszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is, ha **VERZÉSEK** esete forog fenn.

Megrendelhető: **Édeskúty L.**-nél Budapesten és a forrás közeliségénél Munkács.

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára:

Negyedévre 2.50, félre 5.—, egész évre 10.— kor.
Singer és Wolfner, Andrassy-ut 16. szám.

KERÉNY ARNOLD

„SZÁLLÍTÓ” Eivállal mindenemű elvámolásokat, szállításokat valamint podgyászfuvározást
Budapest, VII., Dobány-utca 37.
TELEFON 59-16.

EVŐESZKÖZÖK

ezüstből és alpacca ezüstből,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

„K”

Hat hétig nyolczadikától „Aván” leszünk.

Kaszinó.

Nem volt lehetséges ígéretedet beváltani? Egy-néhány sorral tudasz, hogy vagy és boldoggá tehetesz. Légy óvatos. Őlél, csókol, utánad vágyó F.

Házasságokat

diszkrétén, minden igénynek megfelelően közvetít **Nagy Jenő** elismerten legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36. I. emelet 3. Cégneküli levelezés.

Tátrai málnaszörp

5 kilós postakosarakban K 8.— **Barta József** konrervgyára Felka (Szepesmegye.)

HUNGÁRIA beszélőgépek

főlétszáralkülük is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány részletfizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Tsa
Budapest VI., Teréz-körút 4.
Bépes árjegyzék ingyen.

Ajtók, Ablakok

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
Budapest, Üllői-ut 123
Telefon: 62-30
ALAPITTAÓT 1886-ban

Tokaji

szamorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszbor 5 félliteres üveg 12 korona. bérmentve Grittner Lajosnál, Tokajban.

Parlamentári

szamorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszbor 5 félliteres üveg 12 korona. bérmentve Grittner Lajosnál, Tokajban. gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépírás különféle gépeken és magyar-német fogalmazás-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiai rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az országos Magyar Gyorsíró Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger Szakiskola** (kizárólag) Hegedűs Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefon 35-63.

Uj házban

utcai szoba, magános urnó vagy hivatalnok részére azonnal kiadó Budán. I. Kékgolyó-utca 15./a. I. em. 8. ajtó.

Nagy butoreladás,

25 százalékkal olcsóbban, mint bárhol. Elsőrendű asztalosmestertől sikerült előnyös alkalmi vételek által azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a legmodernebb háló-, ebédlő-, szalon- és uriszobákat, valamint számos egyes butorarabokat 25 százalékkal olcsóbban adhatunk el, mint bárhol. Varga Mihály és Társa, Magyar Butoripar Társaság, IV., Kristóf-tér 8.

+ Soványság +

Isabella-utca sarkán

Az egyedüli eredménytől kísért házi-szer a **dr. William Hartly** tanár amerikai erőtáp-pora. Soványság tartós, szép telt testidomokat nyernek. — **Hölgyek remek keblet.** Hat hét alatt 20 kiló gyarpodásért jótállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kiküldtetve: Chikagó, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt. 10 kr. Használati utasítással. Főraktár **Balázs Károly E.** drogueria VII., Damjanich-utca 33. Telefon József 28-29.

Erzsébetfálván

a villamos megálló-nál! Szemere-ut. 22. sz. a. egy kétlakásos ház, mely 3 szoba, 2 konyha, speisz, nyári konyha stb.-ből áll, eladó. A telek 156 □-öles. Felvilágosítást adhat a tulajdonos délután 3-6-ig: **Killian István**, Bpest, Honvéd-utca 10.

Egy

csinosan butorozott szobát, villanyvilágítással, kereselek. Zongoratanárnő” jeligére a kiadóba kérek.

MINDEN

fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a **Társalgás Művészete** című könyv. Szépgyönyör az emberre, ha társalgásba megy és nem tudja, mit szóljon szomszédjának vagy pláne főlebbvalójának. Mindenki szánakozva nézi az ily embert! Akar ön szellemes lenni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartsák? Olvassa el a **Társalgás Művészete** (El-lenállhatatlanság titka) könyvet, melyből megtudja, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, főlebbvalót egyaránt meghódítsa! A könyv korrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében. (Olcsón megszerezhető.) Áttekinthető kivonatot (tartalomjegyzék) ingyen, diszkrétén küld a „Cso-dás Könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-ut 36.

Eladó telkek

3 telek a vecsési Andrassy-telep legjobb helyén, kettő együtt kisebb gyári célra alkalmas, olcsón eladó. Jó fekete föld, bőséges jó víz. Bővebbet Szabadság-tér 10. sz. híftésnél.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerke- 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

SINGER JAKAB

ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Isabella-utca sarkán.

Gyorsírás

és gyorsgépírás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamai lényegesen megnagyobbított modern hygienikus új helyiségeinkben (Andrassy-ut 12.) tartatnak. Leg-alaposabb kiképzés gépírás, magyar- és német gyorsírásban. — **Gabelsberger-Markovits-rend-szer.** Beiratkozás nap-onként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvtelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamos esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket diitalanul állásba juttatjuk. **Remington és társa,** (Remington) Budapest, VI., Andrassy-ut 12. szám.

„Stenografia”

A „Stenografia” Országos Gabelsberger Gyorsíró- és Gépíróiskola megnagyobbított összes helyiségei kizárólag **Rákóczi-ut 20.** alatt vannak. (Előbb Rákóczi-ut 60.). **Figyelmeztetjük** a közönséget, hogy intézetünk elnevezéseivel sok visszaélés történik és ezért az új cím **Rákóczi-ut 20.** jöl megjegyzendő. **A magyar-német gyorsírási, gépírási, helyesírási és kereskedelmi szaktanfolyamokra** naponta lehet beiratkozni. **Ingyenes gépírásoktatás.** A tanórák a nap bármely szakában reggel 8 és este 9 óra között szabadon választhatók. **Előkészítő tanfolyamok a gyorsírás-tanítói és tanítónői vizsgára,** mely vizsga a minisztériumtól kinevezett állandó vizsgálóbizottság előtt történik. **Sürgős esetben** a gyorsírás és gépírás egy hónap alatt megtanulható. **Ingyenes és biztos állásközvetítés.** Írásmunkák készítése és sokszorosítás. **Beiratások** egész nap, kizárólag Rákóczi-ut 20. (előbb Rákóczi-ut 60.) Tájékoztatót küld az igazgatóság. Telefon 101-25.

Felhalálók

UTMUTATÓJA szabaddalmazáshoz, értékosításhoz nélkülözhetetlen.
Díjitalanul küldi:

Arany és Molnár

szabadalmi és értékosítási osztálya
Budapest, VIII., József-körút 9. szám.